

Vlaanderen
is omgeving

Internationale benchmark omgevingsvergunningsprocedure op vlak van doorlooptijden en oplossingstechnieken

 Eindrapport

**DEPARTEMENT
OMGEVING**

omgevingvlaanderen.be

Internationale benchmark omgevingsvergunningsprocedure op vlak van doorlooptijden en oplossings technieken

Deze studie heeft tot doel een zicht te krijgen op de termijnen, gehanteerd bij vergunningverlening in een aantal Europese lidstaten en regio's, alsook op gehanteerde technieken om tot een oplossingsgerichte vergunningverlening te komen.

De focus van deze studie ligt hierbij op:

1. de vergunning voor stedenbouwkundige handelingen (voor het Vlaams Gewest: de vroegere stedenbouwkundige vergunning);
2. de vergunning voor exploitatie van ingedeelde inrichtingen of activiteiten (voor het Vlaams Gewest: de vroegere milieuvergunning).

Daarnaast wordt ook de vergunning voor het verkavelen van gronden (voor het Vlaams Gewest: de vroegere verkavelingsvergunning) bestudeerd.

Deze studie is vooral gericht op de praktische toepassing. De termijnen op zich en onderling worden in kaart gebracht, alsook mogelijke alternatieve oplossingen, met hun respectieve knelpunten en aandachtspunten.

Dit rapport bevat de mening van de auteurs en niet noodzakelijk die van de Vlaamse Overheid.

COLOFON

Verantwoordelijke uitgever

Peter Cabus
Departement Omgeving
Vlaams Planbureau voor Omgeving
Koning Albert II-laan 20 bus 8, 1000 Brussel
vpo.omgeving@vlaanderen.be
www.omgevingvlaanderen.be

Auteurs

Kathleen De hernois – Deloitte Legal-Lawyers
Wim Naudts – Deloitte Legal-Lawyers
Fien Wuyts – Deloitte Legal-Lawyers

Depotnummer

[Enkel bij gedrukte publicaties]

ISBN-nummer

[Enkel bij gedrukte publicaties]

**DEPARTEMENT
OMGEVING**

omgevingvlaanderen.be

Wijze van citeren

De hernois, K., Naudts, W. en Wuyts, F. (2021). *Internationale benchmark omgevingsvergunningprocedure op vlak van doorlooptijden en oplossings technieken. Vlaamse overheid*, Departement Omgeving.

PARTNERS

Deloitte.
Legal

MANAGEMENTSAMENVATTING

De regelgeving inzake ruimtelijke ordening en milieu is regio- en landgebonden met elk de eigen klemtonen en uitdagingen. Dit komt duidelijk naar boven in deze internationale benchmark studie. Bovendien dient de toepasselijke regelgeving inzake ruimtelijke ordening en milieu van een bepaalde regio of een bepaald land gekaderd te worden binnen het ruimere regelgevend kader dat in die concrete regio of in dat land van toepassing is.

Uit de benchmark studie blijkt dat de **integratie** tussen ruimtelijke ordening en milieu wat vergunningen betreft geen algemeen gegeven is. Enkel in het Vlaams Gewest en in Nederland is er sprake van een volledig geïntegreerde omgevingsvergunningsprocedure voor zowel de stedenbouwkundige handelingen als de milieuactiviteiten. In het Waals Gewest kan er slechts in sommige gevallen beroep gedaan worden op de geïntegreerde *permis unique* en in Hessen is enkel het zogenaamde “concentratie-effect” van toepassing, waarbij de ene vergunning ook andere officiële besluiten met betrekking tot de installatie omvat. De andere onderzochte landen kennen geen dergelijke integratie.

Ook op het gebied van **digitalisering** zijn er belangrijke verschillen waar te nemen tussen de onderzochte regio's en landen. Het voor meldingen en vergunningsaanvragen verplicht te gebruiken digitaal omgevingsloket van het Vlaams Gewest en het verplicht te gebruiken digitaal bouw informatiesysteem van Letland staan in contrast met de andere onderzochte regio's en landen die ofwel enkel een indiening op papier toelaten, ofwel enkel een optionele digitale indiening kennen. Hier dient aan toegevoegd te worden dat vaak de optionele digitale indiening via een lokale website of via e-mail verloopt en niet via een overkoepelend digitaal systeem, zoals in Vlaanderen het geval is.

De benchmark studie geeft ook inzicht in het onderscheid tussen de bestudeerde regio's en landen inzake het **verkavelen van een perceel**. Enkel in Nederland is het opsplitsen van een perceel voor eender welk doeleinde een privaatrechtelijke aangelegenheid, waarvoor geen verkavelingsvergunning nodig is. Ook voor woningbouw zal er dus in Nederland geen verkavelingsvergunning nodig zijn. In Frankrijk, Italië, Zweden en Letland is bij het opsplitsen van een perceel daarentegen steeds een verkavelingsvergunning vereist. Verder kan opgemerkt worden dat het Vlaams Gewest, het Waals Gewest en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest elk hun eigen definitie van het begrip "verkavelen" hebben. In deze drie regio's verschillen dan ook de omstandigheden waarbinnen een vergunning voor het verkavelen van gronden voor woningen vereist is, waarbij het Vlaams Gewest het strengst is.

Wat de **verschillende stappen en vereisten** in de vergunningsprocedures in eerste aanleg en in beroep betreft, zijn deze, gelet op de eigenheid van elke regio en elk land, verschillend en afhankelijk van welke instantie er bevoegd is om uitspraak te doen over de beslissing, namelijk een rechter dan wel een politiek orgaan.

Deze benchmark studie geeft met betrekking tot de **oplossingsgerichte technieken** aan dat het Vlaams Gewest en Italië zowel bij een omgevingsvergunning resp. stedenbouwkundige vergunning, als bij een milieuvergunning beschikken over technieken om de aanvraag te vervolledigen, onregelmatigheden of problemen op te lossen en om wijzigingen in de aanvraag aan te pakken. Dit

is in weinig andere bestudeerde landen en regio's het geval. Toch dient hierbij opgemerkt te worden dat ook al zijn er geen wettelijk verankerde oplossingsgerichte technieken er toch een praktijk kan zijn van nauwe samenwerking en dialoog tussen de betrokken partijen in het vergunningsproces. De praktijk in Hessen is hier een voorbeeld van.

Verder wordt in deze benchmark studie getoetst naar de **praktijkcijfers** inzake beslissingstermijnen en doorlooptermijnen van de vergunningsprocedures in de verschillende regio's en landen. Uit de resultaten blijkt dat er weinig kwalitatieve data beschikbaar zijn. Maximale doorlooptermijnen zijn uit de wetgeving te halen, maar gemiddelde doorlooptermijnen vinden is moeilijker. In het Vlaams Gewest kunnen deze cijfers opgevraagd worden bij de bevoegde administratie, maar zijn deze niet algemeen publiek toegankelijk. Uit de beschikbare praktijkcijfers in de bestudeerde landen en regio's blijkt wel dat juridische procedures gemiddeld een langere doorlooptermijn kennen dan administratieve procedures. De juridische procedures nemen vaak al snel enkele jaren in beslag.

Legislation regarding urban planning and the environment is region- and country-specific, each with distinct emphases and challenges. This is reflected in the current international benchmark study. Furthermore, the applicable urban planning and environmental regulations of a particular region or country should be considered within the broader regulatory framework applicable in that particular region or country.

*The benchmark study also shows that **integration** between urban planning and environment is not a general phenomenon. Only in the Flemish Region and the Netherlands is there a fully integrated environmental permit procedure for both planning and environmental activities. In the Walloon Region, the “permis unique” can only be invoked in specific cases. In the German state of Hessen, only the so-called “concentration effect” applies, whereby the one permit also includes other official decisions relating to installation. The other studied countries have no such integration.*

*There are also significant differences between the studied regions and countries in terms of **digitalisation**. The Flemish Region's mandatory digital "Omgevingsloket" for notifications and permit applications and Latvia's mandatory digital building information system contrast with other regions and countries, which only allow either paper or optional digital submissions. It is noteworthy that optional digital submission is often completed through a local website or e-mail, rather than a dedicated digital platform.*

*The benchmark study then shows differences regarding **plot subdivision** across the regions and countries covered. Only in the Netherlands is a plot's subdivision for any purpose a matter of private law, and for which no subdivision permit is required. Therefore, a subdivision permit will not be required for residential construction. In France, Italy, Sweden and Latvia however, a subdivision permit is always required when a plot is divided. It should also be noted that the Flemish, Walloon and Brussels-Capital Regions each have their own definition of the term 'allotment', which means that a permit will be required for the subdivision of land for housing under different circumstances. The Flemish Region is the strictest in this respect.*

INHOUDSTAFEL

1	Inleiding.....	10
1.1	Voorwerp van de studie	10
1.2	Verloop van de opdracht	10
1.3	Voorafgaande bemerking	11
1.4	Bespreking per thema	12
2	Bespreking van de bevindingen van de desk research.....	12
2.1	Meldingen	12
2.1.1	Stedenbouwkundige handelingen	12
2.1.2	Milieuactiviteiten	1
2.1.3	Overzichtstabel	16
2.2	Geïntegreerde omgevingsvergunning	17
2.2.1	Overzicht	17
2.2.2	Bespreking	17
2.3	Digitale indiening	18
2.3.1	Digitale indiening van de melding	18
2.3.2	Digitale indiening van de vergunningsaanvraag	19
2.3.3	Overzichtstabel	20
2.4	Duurtijd van de vergunning voor milieuactiviteiten	21
2.4.1	Overzicht	21
2.4.2	Bespreking	21
2.5	Vergunning voor het verkavelen van gronden	22
2.5.1	Overzicht	22
2.5.2	Vergunning voor het verkavelen van gronden voor woningen	22
2.5.3	Vergunning voor het verkavelen van gronden voor bedrijven	23
2.5.4	Vergunning voor het verkavelen van gronden voor winkels/andere	23
2.5.5	Overzichtstabel	24
2.6	Beroepsmogelijkheden	24
2.6.1	Vergunningsbeslissing inzake stedenbouwkundige handelingen	24
2.6.2	Vergunningsbeslissing inzake milieuactiviteiten	30
2.7	Overzicht van de verschillende stappen in de meest voorkomende vergunningsaanvraagprocedure voor stedenbouwkundige handelingen in eerste aanleg	37
2.7.1	Voorafgaand	37
2.7.2	Het Vlaams Gewest	37
2.7.3	Het Waals Gewest	38
2.7.4	Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest	39
2.7.5	Nederland	40
2.7.6	Frankrijk	40
2.7.7	Hessen	41
2.7.8	Italië	41
2.7.9	Zweden	42
2.7.10	Letland	42
2.7.11	Overzichtstabel	43
2.8	Overzicht van de verschillende stappen in de meest voorkomende vergunningsaanvraagprocedure voor milieuactiviteiten in eerste aanleg	43
2.8.1	Voorafgaand	43
2.8.2	Het Vlaams Gewest	44
2.8.3	Het Waals Gewest	44
2.8.4	Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest	45
2.8.5	Nederland	46
2.8.6	Frankrijk	46
2.8.7	Hessen	47
2.8.8	Italië	47
2.8.9	Zweden	48
2.8.10	Letland	48
2.8.11	Overzichtstabel	49

1 INLEIDING

1.1 VOORWERP VAN DE STUDIE

Deze studie bestaat uit een internationale benchmark van de omgevingsvergunningsprocedure op het vlak van doorlooptermijnen en gehanteerde technieken om tot een oplossingsgerichte vergunningverlening te komen. In deze studie worden zowel de stedenbouwkundige handelingen, het verkavelen van gronden, als de exploitatie van inrichtingen of activiteiten met impact op het milieu bestudeerd en dit in een aantal regio's en Europese landen. Concreet worden de volgende regio's en landen onderzocht:

- Brussels Hoofdstedelijk Gewest (BRU);
- Waals Gewest (WL);
- Nederland (NL);
- Frankrijk (FR);
- Hessen als Duitse regio (HE);
- Zweden (SE);
- Italië (IT); en
- Letland (LT).

Als referentiesituatie wordt ook de Vlaamse regelgeving (VL) in kaart gebracht.

De studie bestaat uit twee delen, namelijk een desk research enerzijds en een case study anderzijds. De desk research brengt aan de hand van een ingevulde vragenlijst de bestaande regelgeving ("law in the books") inzake de stedenbouwkundige vergunning, de milieuvergunning en de verkavelingsvergunning, of in voorkomend geval de geïntegreerde omgevingsvergunning in kaart. De case study toetst opnieuw aan de hand van een ingevulde vragenlijst naar de praktische toepassing van oplossingsgerichte technieken en de termijnen in vergunningsprocedures in de verschillende regio's en Europese landen. Met de case study wordt als het ware de "law in practice" bestudeerd en in kaart gebracht.

1.2 VERLOOP VAN DE OPDRACHT

De Vlaamse overheid, Beleidsdomein Omgeving, Departement Omgeving, Afdeling Beleidsontwikkeling en Juridische Ondersteuning (hierna: “Departement Omgeving”) gunde op 23 september 2020 de opdracht voor het uitvoeren van de internationale benchmark studie aan het advocatenkantoor Deloitte Legal-Lawyers.

Op 30 september 2020 vond het kick off overleg plaats wat resulteerde in de opmaak van de startnota.

Voor deze opdracht werd een stuurgroep samengesteld, bestaande uit:

- Vertegenwoordigers van het Departement Omgeving: Stefaan Van Rossum, Katrijn Vanherck, Ignace Netten, Petra Romelart, Ann Pisman en Katleen Vermeiren; en
- Vertegenwoordigers van het kabinet van Vlaams Minister van Omgeving Demir: Johan Braet, Gaëtane Maes en Toby De Backer.

1.4 BESPREKING PER THEMA

Aangezien het opzet van de internationale benchmark studie erop gericht is om zicht te krijgen op de verschillende vergunningsprocedures, zullen de resultaten van de desk research fiches en de case study fiches niet per land of regio afzonderlijk besproken worden, maar wel per thema. Deze werkwijze laat toe om duidelijke, visuele vergelijkingen te maken tussen de verschillende procedures.

2 BESPREKING VAN DE BEVINDINGEN VAN DE DESK RESEARCH

2.1 MELDINGEN

2.1.1 Stedenbouwkundige handelingen

2.1.1.1 Overzicht

2.1.1.2 Regio's en/of landen waar voor bepaalde stedenbouwkundige handelingen een melding van deze handelingen aan de bevoegde overheid voldoende is

2.1.1.2.1 Algemeen

In het **Vlaams Gewest, Nederland, Italië, Hessen, Frankrijk** en **Zweden** volstaat het dat bepaalde stedenbouwkundige handelingen enkel gemeld worden aan de bevoegde overheid, zonder dat een vergunningsprocedure doorlopen moet worden.

2.1.1.2.2 Reactie van de bevoegde overheid op de melding

De melding van de stedenbouwkundige handeling gebeurt bij de bevoegde overheid. Deze bevoegde overheid kan op verschillende manieren reageren op de melding.

In het **Vlaams Gewest, Frankrijk, Zweden** en **Italië** kan de bevoegde overheid de melding aanvaarden of weigeren. Wat de melding van een stedenbouwkundige handeling in Italië betreft, moet opgemerkt worden dat de stedenbouwkundige handeling na de melding in beginsel direct kan

2.2.1 Overzicht

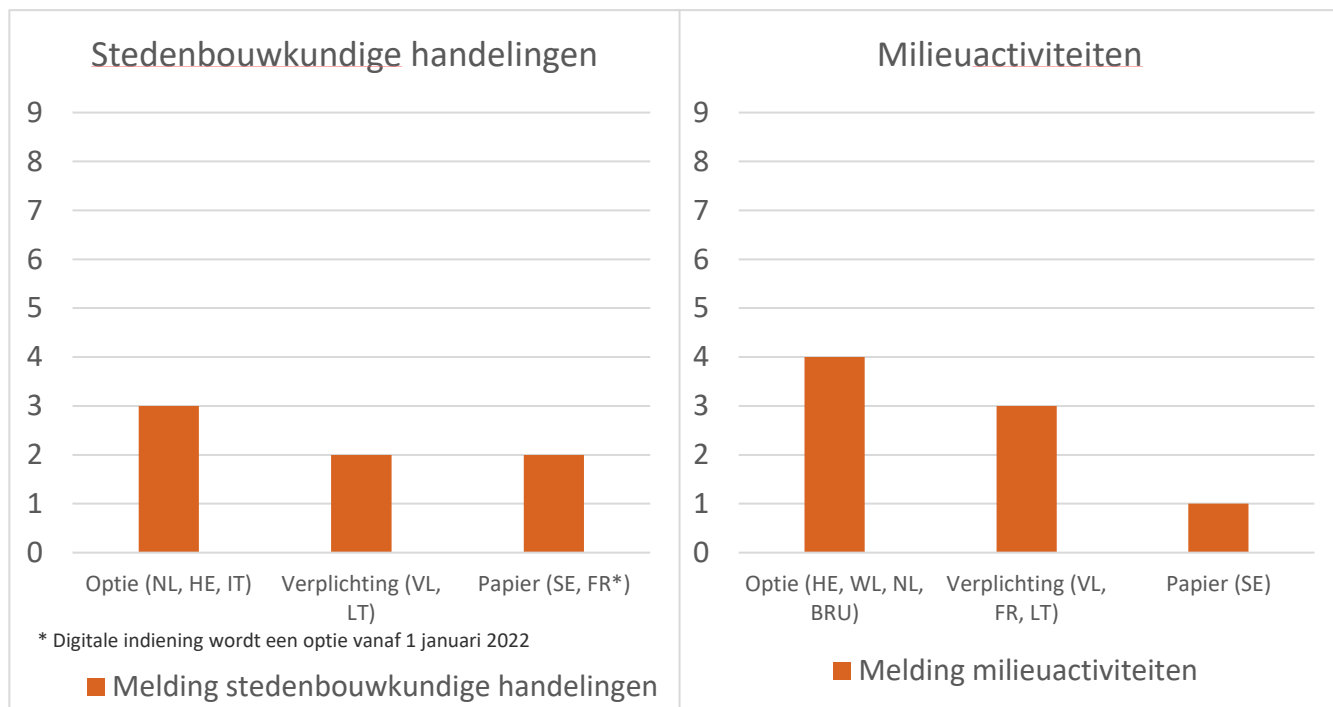

De regelgeving in **Frankrijk**, het **Brussels Hoofdstedelijk Gewest**, **Italië**, **Zweden** en **Letland** vereist dat er twee aparte beslissingen genomen worden voor de bouw en exploitatie van bijvoorbeeld een kleine schrijnwerkerij.

2.3 DIGITALE INDIENING

2.3.1 Digitale indiening van de melding

2.3.1.1.1 Overzicht

2.3.1.1.2 Digitale indiening van de melding van stedenbouwkundige handelingen

Zoals hierboven vermeld, is er in het **Waals Gewest** en het **Brussels Hoofdstedelijk Gewest** geen meldingssysteem voor stedenbouwkundige handelingen. Ofwel wordt een vergunningsaanvraag ingediend, ofwel geldt een volledige vrijstelling.

De melding van de stedenbouwkundige handelingen kan in **Nederland**, **Italië** en **Hessen** digitaal worden ingediend bij de bevoegde overheid. In Italië en Hessen is er evenwel geen overkoepelend, eengemaakt digitaal systeem voor het indienen van meldingen. Er dient telkens lokaal nagegaan te worden of de digitale indiening mogelijk is.

In het **Vlaams Gewest** geldt vanaf 3 november 2020 een verplichting om de melding digitaal in te dienen via het Omgevingsloket¹. Ook in **Letland** geldt voor het indienen van de certificeringskaart en de toelichtende memo de verplichting om deze digitaal in te dienen via het construction information system².

Enkel in **Zweden** en **Frankrijk** moet momenteel de melding nog op papier gebeuren. Vanaf 1 januari 2022 zal in Frankrijk de melding ook digitaal kunnen ingediend worden.

2.3.1.1.3 Digitale indiening van de melding van milieuactiviteiten

De melding van milieuactiviteiten kan in het **Waals Gewest**, het **Brussels Hoofdstedelijk Gewest**, **Nederland** en **Hessen** digitaal worden ingediend bij de bevoegde overheid. Voor het Brussels

¹ Te raadplegen via: <https://www.omgevingsloketvlaanderen.be/>

² Te raadplegen via: <https://bis.gov.lv/>

Net zoals bij de melding van een stedenbouwkundige handeling, geldt in het **Vlaams Gewest** een verplichting om de vergunningsaanvraag digitaal in te dienen via het Omgevingsloket. Ook in **Letland** is het digitaal indienen van een vergunningsaanvraag voor stedenbouwkundige handelingen verplicht.

Momenteel kan een vergunningsaanvraag in het **Brussels Hoofdstedelijk Gewest**, het **Waals Gewest** en **Frankrijk** enkel op papier worden ingediend. In Frankrijk zal dit in de nabije toekomst veranderen, want vanaf 1 januari 2022 zal een vergunningsaanvraag ook digitaal kunnen ingediend worden.

2.3.2.1.3 Digitale indiening van de vergunningsaanvraag voor milieuactiviteiten

De digitale indiening van een vergunningsaanvraag voor milieuactiviteiten is een optie in het **Brussels Hoofdstedelijk Gewest**, **Nederland**, **Hessen** en **Italië**. In Nederland kan de vergunningsaanvraag voor milieuactiviteiten ingediend worden via het Omgevingsloket. Wat de digitale indiening van milieuvergunningsaanvragen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest betreft, kunnen enkel de vergunningsaanvragen waarvoor het Brussels Instituut voor Milieu de bevoegde overheid is⁷ via een elektronisch systeem ingediend worden. In Hessen zal er opnieuw lokaal nagegaan moeten worden of de aanvrager de vergunningsaanvraag digitaal kan indienen.

Het **Vlaams Gewest**, **Letland** en **Frankrijk** verplichten de aanvrager om de vergunningsaanvraag digitaal in te dienen. In Frankrijk geldt deze verplichting nog maar recent vanaf 1 januari 2021.

In **Zweden** en het **Waals Gewest** moeten de vergunningsaanvragen voor milieuactiviteiten op papier worden ingediend.

2.3.3 Overzichtstabel

	BRU	FR	HE	IT	LT	NL	SE	VL	WL
Digitale indiening									
Melding RO	n.v.t.	Nee (papier) (vanaf 1/1/22 optie)	Optie	Optie	Verplicht (certificering kaart+to elichtende memo)	Optie	Nee (papier)	Verplicht	n.v.t.
Melding milieu	Optie (alleen klasse I.C)	Verplicht	Optie	n.v.t.	Verplicht (certificering kaart+to elichtende memo)	Optie	Nee (papier)	Verplicht	Optie
Vergunning RO	Nee (papier)	Nee (papier) (vanaf 1/1/22 optie)	Optie (lokaal)	Optie (lokaal)	Verplicht	Optie	Optie (lokaal)	Verplicht	Nee (papier)
Vergunning milieu	Optie (alleen als BIM bevoegd is)	Verplicht	Optie	Optie	Verplicht	Optie	Nee (papier)	Verplicht	Nee (papier)

⁷ Dit zijn de activiteiten van klasse I.A, I.B, bepaalde activiteiten van klasse II, I.C en ID.

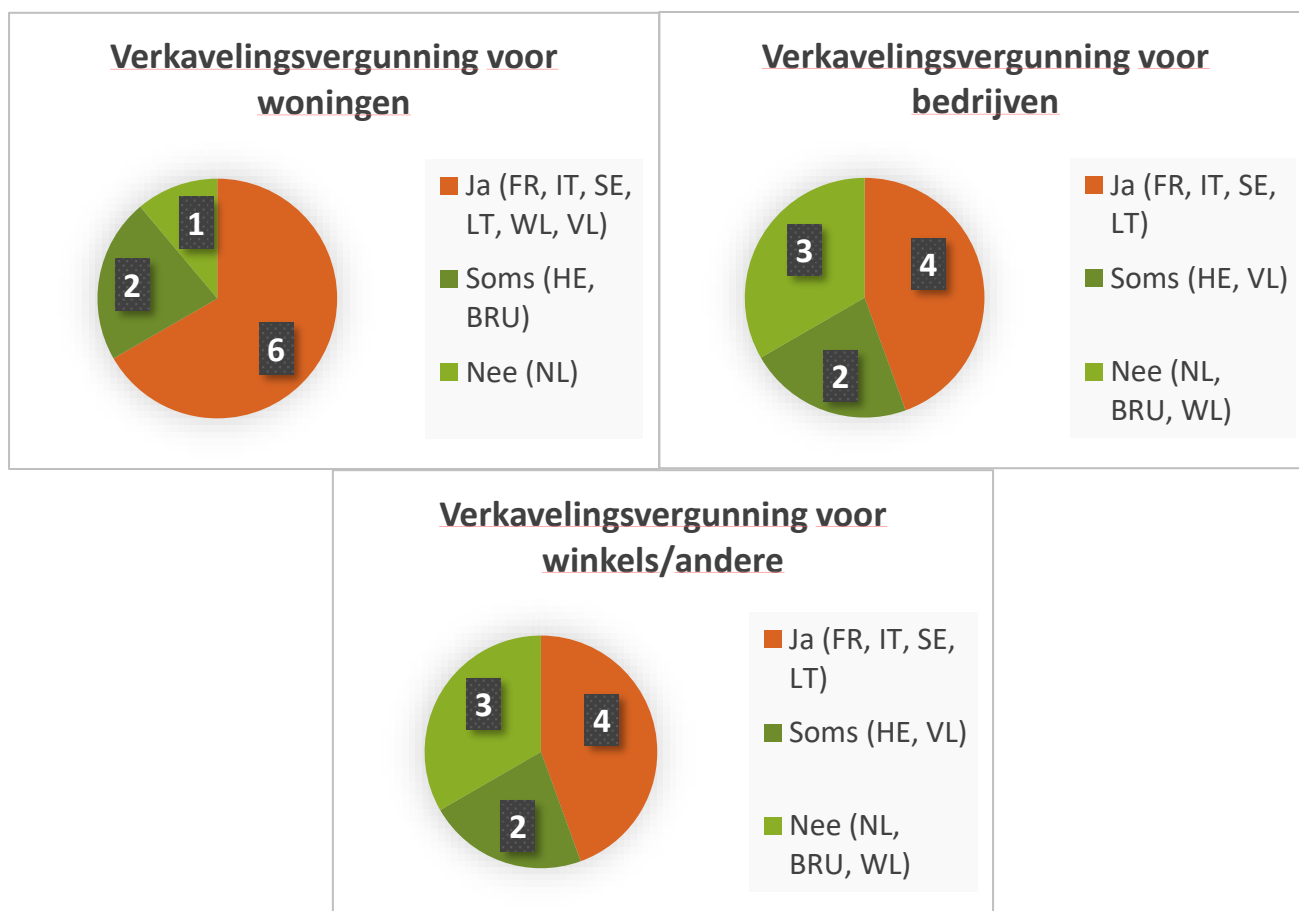
2.4.1 Overzicht

In het **Waals Gewest** hebben de vergunningen voor milieuactiviteiten een duurtijd van 20 jaar, terwijl in het **Brussels Hoofdstedelijk Gewest** en **Italië** de vergunningen een duurtijd hebben van 15 jaar. Voor bepaalde grote bedrijven in Italië wordt de milieuvergunning verleend voor een periode van 10 jaar.

2.5 VERGUNNING VOOR HET VERKAVELLEN VAN GRONDEN

2.5.1 Overzicht

2.5.2 Vergunning voor het verkavelen van gronden voor woningen

In de meeste onderzochte landen en regio's is een vergunning nodig voor het verkavelen van gronden voor woningen. Dit is namelijk het geval in het **Vlaams Gewest**, het **Waals Gewest**, **Frankrijk**, **Italië**, **Zweden** en **Letland**.

Wij merken op dat de verkaveling van een goed in het Waals Gewest als volgt wordt gedefinieerd: "de verkaveling van een goed bestaat in de uitvoering van een stedenbouwkundige conceptie m.b.t. een gezamenlijk project betreffende een goed dat minstens in drie onbebouwde kavels, bestemd voor bewoning, opgedeeld moet worden. Het gezamenlijk project beoogt hoofdzakelijk het optrekken van gebouwen die geheel of gedeeltelijk voor bewoning bestemd zijn, of de plaatsing van een vaste of verplaatsbare installatie die geheel of gedeeltelijk gebruikt kan worden voor bewoning en, in voorkomend geval, de bouw of de inrichting van openbare of gemeenschappelijke ruimten, technische infrastructuur of gebouwen waarin functies ondergebracht zijn die als aanvulling op de woonfunctie dienen."⁸

In het **Brussels Hoofdstedelijk Gewest** is de definitie van verkavelen zeer beperkend geformuleerd, waardoor niet elke verdeling van een grond voor de bouw van een woning valt onder het begrip

⁸ Zie hiervoor art. D.IV.2, §1 CoDT.

De splitsing van een perceel in **Nederland** is een privaatrechtelijke bevoegdheid van de eigenaar van het perceel en gebeurt via een notaris en het Kadaster. Ook als de overheid eigenaar is, verloopt dit via de notaris.

Frankrijk, Italië, Letland en Zweden vereisen dat ook voor het verkavelen van gronden voor bedrijven een vergunning wordt aangevraagd.

In **Hessen** zal soms een verkavelingsvergunning aangevraagd moeten worden. Wanneer de splitsing van gronden namelijk wordt uitgevoerd in het kader van een publiekrechtelijke procedure of als er een overheidsinstantie bij betrokken is, of als een landmeetkundige verklaart dat de splitsing volgens het bouwrecht niet bezwaarlijk was, is er geen verkavelingsvergunning vereist. In het **Vlaams Gewest** kan een omgevingsvergunning voor het verkavelen van gronden worden aangevraagd en verleend voor het verkavelen voor de aanleg en het bebouwen van terreinen voor andere functies dan woonfuncties.

Frankrijk, Italië, Letland en Zweden vereisen dat ook voor het verkavelen van gronden voor winkels en andere bestemmingen een vergunning wordt aangevraagd.

In **Hessen** zal soms een verkavelingsvergunning aangevraagd moeten worden. Wanneer de splitsing van gronden namelijk wordt uitgevoerd in het kader van een publiekrechtelijke procedure of als er een overheidsinstantie bij betrokken is, of als een landmeetkundige verklaart dat de splitsing volgens het bouwrecht niet bezwaarlijk is, is er geen verkavelingsvergunning vereist. In het **Vlaams Gewest** kan een omgevingsvergunning voor het verkavelen van gronden worden aangevraagd en verleend voor het verkavelen voor de aanleg en het bebouwen van terreinen voor andere functies dan woonfuncties.

pagina 23 van 142

2.5.5 Overzichtstabel

	BRU	FR	HE	IT	LT	NL	SE	VL	WL
Verkevelin gsvergunning									
Woningen	Soms	Ja	Soms	Ja	Ja	Nee	Ja	Ja	Ja
Bedrijven	Nee	Ja	Soms	Ja	Ja	Nee	Ja	Optioneel	Nee
Winkels/ andere	Nee	Ja	Soms	Ja	Ja	Nee	Ja	Optioneel	Nee

2.6 BEROEPSMOGELIJKHEDEN

2.6.1 Vergunningsbeslissing inzake stedenbouwkundige handelingen

2.6.1.1 Algemeen

De **negen** onderzochte landen en regio's laten toe dat er een beroep wordt ingesteld tegen alle vergunningsbeslissingen inzake stedenbouwkundige handelingen.

Het beroep betreft in het **Vlaams Gewest**, het **Waals Gewest**, het **Brussels Hoofdstedelijk Gewest**, **Nederland**, **Hessen**, **Zweden** en **Letland** een administratief beroep waar zowel de opportuniteit, als de wettigheid van de beslissing beoordeeld wordt.

In **Frankrijk** kan de aanvrager ervoor kiezen om ofwel een administratief beroep ofwel een jurisdictioneel beroep in te dienen.

In **Italië** wordt een jurisdictioneel beroep ingesteld, waar de rechters enkel de wettigheid van de genomen beslissing beoordelen.

2.6.1.2 Bevoegde beroepsinstantie van het eerste beroep

2.6.1.2.1 Overzicht

2.6.1.2.2 Bespreking

In al de **negen** bestudeerde landen en regio's kan er tegen een vergunningsbeslissing inzake stedenbouwkundige handelingen beroep ingesteld worden bij een politiek orgaan. In Nederland wordt het beroep ingesteld bij dezelfde overheid die de beslissing genomen heeft. Ook in Frankrijk kan bij dezelfde overheid die een beslissing genomen heeft, een verzoek tot heroverweging worden ingediend.

Enkel in het **Vlaams Gewest** is in bepaalde gevallen een ambtenaar, namelijk de Gewestelijke Omgevingsvergunningsambtenaar, bevoegd om in beroep te oordelen over een omgevingsvergunningsbeslissing.

Een beroep tegen een vergunningsbeslissing in **Italië** en **Frankrijk** kan, naast een verzoek tot heroverweging bij de overheid, ook ingediend worden bij de bevoegde rechtbank.

2.6.1.3 Beroepsindiener van het eerste beroep

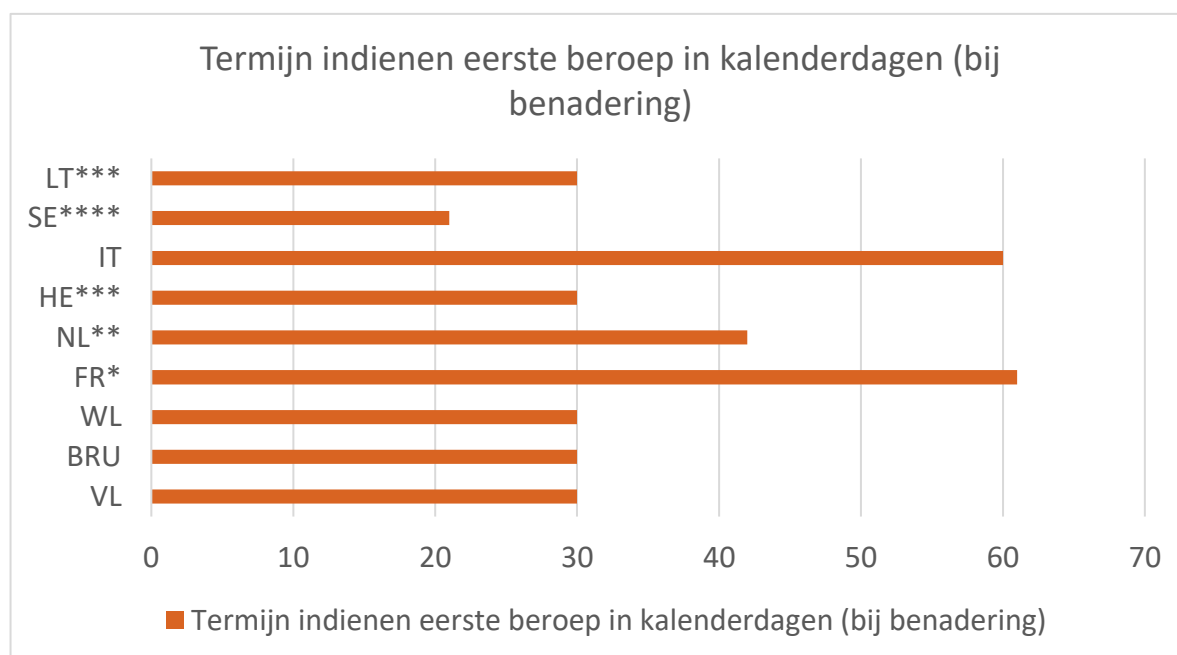
De vergunningaanvrager kan in al de **negen** bestudeerde landen en regio's in beroep gaan tegen de beslissing over zijn vergunningsaanvraag.

Ook derden kunnen in **acht** van de negen bestudeerde landen en regio's bij de bevoegde beroepsinstantie een beroep indienen tegen de vergunningsbeslissing. Enkel in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest staat er voor derden geen administratief beroep open bij de Brusselse Hoofdstedelijke Regering. Derden moeten in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest hun beroep rechtstreeks bij de Raad van State indienen.

In het **Vlaams Gewest**, het **Waals Gewest**, het **Brussels Hoofdstedelijk Gewest**, **Frankrijk**, **Italië** en **Zweden** kunnen in bepaalde gevallen ook overheidsinstanties in beroep gaan tegen de vergunningsbeslissing.

2.6.1.4 Vereisten voor het indienen van het eerste beroep

Om een beroep te kunnen indienen bij de bevoegde beroepsinstantie, is in al de **negen** onderzochte landen en regio's vereist dat de beroepsindiener een belang heeft.

* In Frankrijk bedraagt de termijn om een administratief beroep in te dienen twee maanden voor personen die in Frankrijk leven. Indien direct een beroep bij de rechtbank wordt ingediend bedraagt de termijn ook twee maanden.

Verder is in de **negen** onderzochte landen en regio's vereist dat het beroep tijdig wordt ingediend.

2.6.1.5 Mogelijke uitkomst van het eerste beroep

In **Frankrijk** en **Italië** kan de bevoegde beroepsinstantie, namelijk een rechtbank, ook overgaan tot het schorsen van de vergunningsbeslissing in eerste aanleg.

In **Zweden** kan de bevoegde overheid overgaan tot het schorsen van de beslissing of het vaststellen van de beslissing. De procedure is dus hervormend. Dit betekent dat de rechter bevoegd is om de bestreden beslissing te vervangen door een nieuwe beslissing. Alle relevante feiten komen aan bod. De zaak wordt ten gronde behandeld. In geval van schorsing om formele redenen kan de beroepsinstantie de zaak voor verdere behandeling doorverwijzen naar de overheid die de beslissing genomen heeft.

2.6.1.7 Beroepsindiener van het tweede beroep

Ook derden kunnen in de **negen** bestudeerde landen en regio's een tweede keer beroep indienen.

Zowel in **Nederland**, als in het **Vlaams Gewest** kan de rechter in sommige gevallen zijn beslissing in de plaats stellen van de beslissing van de bevoegde overheid.

In het **Vlaams Gewest** is ook een bestuurlijke lus en bemiddeling voorzien voor de Raad voor Vergunningsbetwistingen. Indien de Raad voor Vergunningsbetwistingen vaststelt dat het de bestreden beslissing om reden van een onwettigheid moet vernietigen, kan het de vergunningverlenende overheid de mogelijkheid bieden om met een herstelbeslissing de onwettigheid in de bestreden beslissing te herstellen of te laten herstellen (bestuurlijke lus). Ter oplossing van een voor de Raad voor Vergunningsbetwistingen gebrachte betwisting kan de Raad op gezamenlijk verzoek van de partijen of op eigen initiatief maar met akkoord van de partijen met een tussenuitspraak tot bemiddeling beslissen zolang het beroep niet in beraad is genomen.

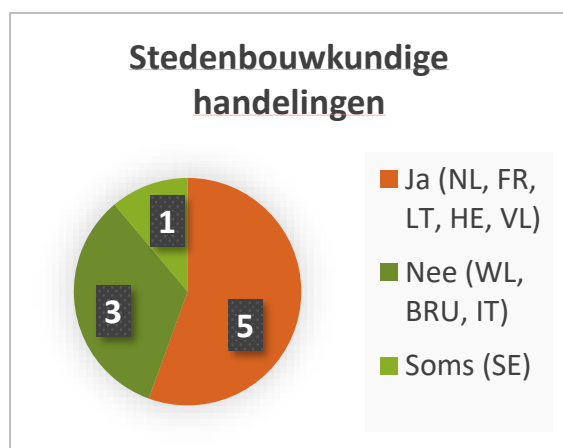
De **Nederlandse** bestuursrechter kan de rechtsgevolgen van het vernietigde besluit geheel of gedeeltelijk in stand laten, of het bestuursorgaan een nieuw besluit laten nemen met inachtneming van zijn aanwijzingen.

In **Letland** toetst de rechter de wettigheid van de beslissing genomen door de bevoegde overheid. De rechtbank kan de beslissing onrechtmatig verklaren, hetgeen leidt tot gehele of gedeeltelijke intrekking van de beslissing.

In **Zweden** kan de rechter overgaan tot het schorsen van de beslissing of het vaststellen van de beslissing. Zoals eerder vermeld, is de procedure hervormend. De rechter is bevoegd om de bestreden beslissing te vervangen door een nieuwe beslissing. Alle relevante feiten komen aan bod. De zaak wordt ten gronde behandeld.

2.6.1.10 Een derde beroepsmogelijkheid

2.6.1.10.1 Overzicht

2.6.1.10.2 Bespreking

In bepaalde gevallen kan er in het **Vlaams Gewest, Nederland, Frankrijk, Letland en Hessen** bij een rechtbank een derde beroep ingediend worden. In het Vlaams Gewest is tegen een uitspraak van de Raad voor Vergunningsbetwistingen enkel cassatieberoep mogelijk bij de afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State. De Raad van State doet enkel uitspraak over de wettigheid van de beslissing van de Raad voor Vergunningsbetwistingen.

Er is geen derde beroepsmogelijkheid in het **WaaIs Gewest**, het **Brussels Hoofdstedelijk Gewest** en **Italië**.

In **Zweden** is voor een derde beroep een procesvergunning vereist. Een procesvergunning kan worden verleend indien:

- er redenen zijn om de beslissing te wijzigen;
- een procesvergunning nodig is voor de hogere beroepsinstantie om beter te kunnen beoordelen of de uitspraak correct is;
- het belangrijk is dat de zaak bestudeerd wordt, om zo richtinggevende rechtspraak te ontwikkelen; of
- er speciale redenen zijn om het beroep in te stellen.

2.6.1.11 Overzichtstabel

	BRU	FR	HE	IT	LT	NL	SE	VL	WL
1ste beroep RO	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Bevoegde instantie	Politiek orgaan	Politiek orgaan/Rechtbank	Politiek orgaan	Politiek orgaan/Rechtbank	Politiek orgaan	Politiek orgaan	Politiek orgaan	Politiek orgaan Ambtenaar	Politiek orgaan
Beroepsin diener	Aanvrager Overheid	Aanvrager Derden Overheid	Aanvrager Derden	Aanvrager Derden Overheid	Aanvrager Derden	Aanvrager Derden	Aanvrager Derden Overheid	Aanvrager Derden Overheid	Aanvrager Derden Overheid
Vereisten	Belang Tijdig	Belang Tijdig	Belang Tijdig Ageren tijdens OO*	Belang Tijdig	Belang Tijdig	Belang Tijdig Ageren tijdens OO*	Belang Tijdig	Belang Tijdig	Belang Tijdig
Uitkomst	Nieuwe vergunnings beslissing	Beslissing vernietigen Beslissing schorsen Nieuwe vergunning sbeslissing	Beslissing vernietigen Nieuwe vergunning sbeslissing	Beslissing vernietigen Beslissing schorsen	Nieuwe vergunning sbeslissing	Nieuwe vergunning sbeslissing	Schorsen/vaststellen beslissing	Nieuwe vergunning sbeslissing	Nieuwe vergunning sbeslissing
2de beroep RO	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Bevoegde instantie	Rechtbank	Rechtbank	Rechtbank	Rechtbank	Rechtbank	Rechtbank	Rechtbank	Rechtbank	Rechtbank
Beroepsin diener	Aanvrager Derden Overheid	Aanvrager Derden Overheid	Aanvrager Derden	Aanvrager Derden Overheid	Aanvrager Derden	Aanvrager Derden	Aanvrager Derden Overheid	Aanvrager Derden Overheid	Aanvrager Derden Overheid
Vereisten	Belang Tijdig	Belang Tijdig	Belang Tijdig	Belang Tijdig	Belang Tijdig	Belang Tijdig Bezwaar gemaakt	Belang Tijdig	Belang Tijdig Georganiseerd administratief beroep uitgeput	Belang Tijdig
Uitkomst	Beslissing vernietigen Beslissing schorsen	Beslissing vernietigen Beslissing schorsen	Beslissing vernietigen	Beslissing vernietigen Beslissing schorsen	Beslissing onrechtmatig verklaren	Beslissing vernietigen Rechterlijke beslissing in de plaats stellen Rechtsgevolgen in stand laten/nieuw besluit inachtnaeme rechtelijke aanwijzing en	Schorsen/vaststellen beslissing	Beslissing vernietigen Beslissing schorsen Rechterlijke beslissing in de plaats stellen Bestuurlijke luss Bemiddeling	Beslissing vernietigen Beslissing schorsen
3de beroep RO	Nee	Ja	Ja	Nee	Ja	Ja	Soms	Ja	Nee

* OO staat voor openbaar onderzoek.

2.6.2.1 Algemeen

In het **WaaIs Gewest** kan er enkel een beroep ingesteld worden tegen uitdrukkelijke vergunningsbeslissingen. Het feit dat de bevoegde overheid geen beslissing heeft genomen in verband met de afgifte of de weigering van milieuvergunningen houdt in dat er geen beroep kan ingediend worden.

Het beroep betreft in het **Vlaams Gewest**, het **Waals Gewest**, het **Brussels Hoofdstedelijk Gewest**, **Nederland**, **Hessen** en **Letland** een administratief beroep waar zowel de opportuniteit, als de wettigheid van de beslissing beoordeeld wordt. Ook in **Frankrijk** kan er gekozen worden om een administratief beroep in te stellen bij de bevoegde overheid.

In **Italië** en **Frankrijk** betreft het een jurisdictioneel beroep, waar de rechters enkel de wettigheid van de genomen beslissing beoordelen. De rechters in **Zweden** beoordelen het beroep op basis van de documentatie in de zaak. Als zodanig beperken zij zich niet tot de beoordeling van de wettigheid van het besluit, maar ook tot de vraag of de beslissing redelijk is.

In **Zweden** kan de bevoegde overheid overgaan tot het schorsen van de beslissing of het vaststellen van de beslissing. De rechter is bevoegd om de bestreden beslissing te vervangen door een nieuwe beslissing. Alle relevante feiten komen aan bod. De zaak wordt ten gronde behandeld. In geval van schorsing om formele redenen kan de beroepsinstantie de zaak voor verdere behandeling doorverwijzen naar de overheid die de beslissing genomen heeft.

In het **Vlaams Gewest** is ook een bestuurlijke lus en bemiddeling voorzien voor de Raad voor Vergunningsbetwistingen. Indien de Raad voor Vergunningsbetwistingen vaststelt dat het de bestreden beslissing om reden van een onwettigheid moet vernietigen, kan het de vergunningverlenende overheid de mogelijkheid bieden om met een herstelbeslissing de onwettigheid in de bestreden beslissing te herstellen of te laten herstellen (bestuurlijke lus). Ter oplossing van een voor de Raad voor Vergunningsbetwistingen gebrachte betwisting kan de Raad op gezamenlijk verzoek van de partijen of op eigen initiatief maar met akkoord van de partijen met een tussenuitspraak tot bemiddeling beslissen zolang het beroep niet in beraad is genomen.

In **Letland** toetst de rechter de wettigheid van de beslissing genomen door de bevoegde overheid. De rechtbank kan de beslissing onrechtmatig verklaren, hetgeen leidt tot gehele of gedeeltelijke intrekking van de beslissing.

2.6.2.10 Een derde beroepsmogelijkheid

Milieuactiviteiten

A pie chart titled 'Milieuactiviteiten' (Environmental activities) showing the distribution of responses. The chart is divided into two segments: a larger orange segment representing 'Ja' (Yes) with a value of 6, and a smaller green segment representing 'Nee' (No) with a value of 3. A legend to the right of the chart provides details for each category.

Response	Count	Associated Groups
Ja (Yes)	6	VL, BRU, NL, FR, HE, LT
Nee (No)	3	WL, SE, IT

In het **Vlaams Gewest**, het **Brussels Hoofdstedelijk Gewest**, **Nederland**, **Frankrijk**, **Hessen** en **Letland** kan in bepaalde gevallen een derde beroep ingediend worden. Met betrekking tot het Vlaams Gewest, wordt opgemerkt dat enkel een cassatieberoep waarbij de wettigheid van de beslissing wordt beoordeeld, ingesteld kan worden.

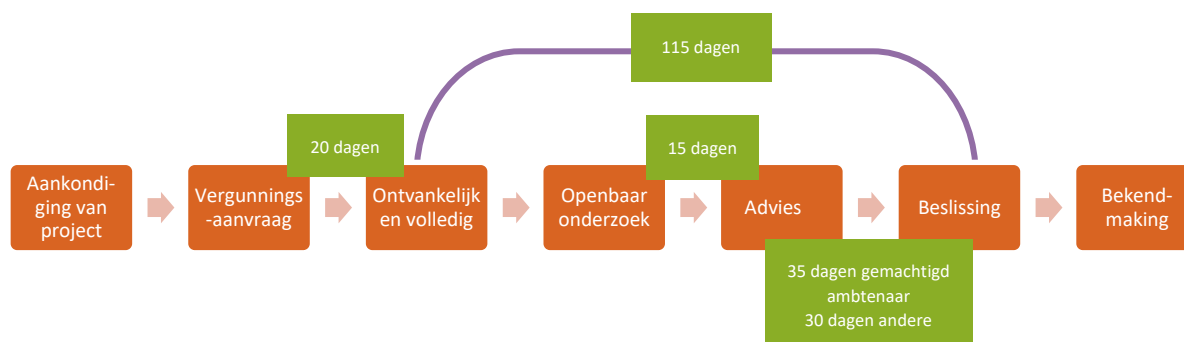
Er is geen derde beroep mogelijk in het **Waal Gewest, Zweden** en **Italië**.

2.6.2.11 Overzichtstabel

	BRU	FR	HE	IT	LT	NL	SE	VL	WL
1ste beroep milieu	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Bevoegde instantie	Experten (Milieucollege)	Ambtenaren/Rechtbank	Politiek orgaan	Rechtbank	Politiek orgaan Ambtenaren	Politiek orgaan	Rechtbank	Politiek orgaan Ambtenaren	Politiek orgaan
Beroepsindieners	Aanvrager Derden	Aanvrager Derden Overheid	Aanvrager Derden	Aanvrager Derden Overheid	Aanvrager Derden	Aanvrager Derden	Aanvrager Derden Overheid	Aanvrager Derden Overheid	Aanvrager Derden Overheid
Vereisten	Belang Tijdig	Belang Tijdig	Belang Tijdig Ageren tijdens OO	Belang Tijdig	Belang Tijdig	Belang Tijdig Ageren tijdens OO	Belang Tijdig	Belang Tijdig	Belang Tijdig
Uitkomst	Nieuwe vergunningsbeslissing	Beslissing vernietigen /schorsen Nieuwe vergunning sbeslissing	Beslissing vernietigen Nieuwe vergunning sbeslissing	Beslissing vernietigen /schorsen	Nieuwe vergunning sbeslissing	Nieuwe vergunning sbeslissing	Schorsen/vaststellen beslissing	Nieuwe vergunning sbeslissing	Nieuwe vergunning sbeslissing
2de beroep milieu	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Bevoegde instantie	Politiek orgaan	Rechtbank	Rechtbank	Rechtbank	Rechtbank	Rechtbank	Rechtbank	Rechtbank	Rechtbank
Beroepsindieners	Aanvrager Derden	Aanvrager Derden Overheid	Aanvrager Derden	Aanvrager Derden Overheid	Aanvrager Derden	Aanvrager Derden	Aanvrager Derden Overheid	Aanvrager Derden Overheid	Aanvrager Derden Overheid
Vereisten	Belang Tijdig	Belang Tijdig	Belang Tijdig	Belang Tijdig	Belang Tijdig	Belang Tijdig Bezwaar gemaakt	Belang Tijdig	Belang Tijdig Georganiseerd administratief beroep uitgeput	Belang Tijdig
Uitkomst	Nieuwe vergunningsbeslissing	Beslissing vernietigen Beslissing schorsen	Beslissing vernietigen	Beslissing vernietigen Beslissing schorsen	Beslissing onrechtmatig verklaren	Beslissing vernietigen Rechterlijke beslissing in de plaats stellen Rechtsgevolgen in stand laten/nieuw besluit inachtna me rechtelijke aanwijzingen	Schorsen/vaststellen beslissing	Beslissing vernietigen Beslissing schorsen Rechterlijke beslissing in de plaats stellen Bestuurlijke lus Bemiddeling	Beslissing vernietigen Beslissing schorsen
3de beroep milieu	Ja	Ja	Ja	Nee	Ja	Ja	Nee	Ja	Nee

2.7.3 Het Waals Gewest

2.7.3.1 Overzicht

2.7.3.2 Bespreking van de beslissingstermijn

De bevoegde overheid, *in casu* het college van burgemeester en schepenen, neemt een beslissing over de vergunningsaanvraag binnen een termijn van 115 dagen. Deze termijn begint te lopen vanaf het bericht van ontvangst.

Indien de bevoegde overheid niet tijdig een beslissing neemt over de vergunningsaanvraag zijn er in het Waals Gewest een aantal scenario's mogelijk:

1. Indien het college van burgemeester en schepenen zijn beslissing niet tijdig heeft genomen en indien het college het advies van de gemachtigd ambtenaar niet heeft gevraagd, wordt de aanvraag bij de gemachtigd ambtenaar aanhangig gemaakt.

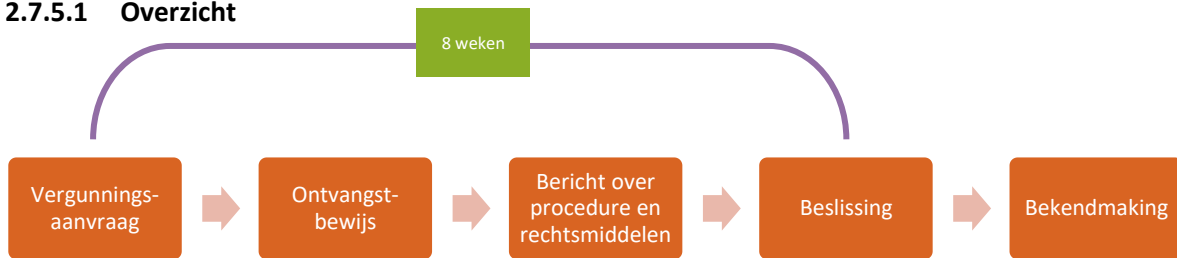
De gemachtigd ambtenaar stuurt zijn beslissing tegelijkertijd aan de aanvrager en aan het college van burgemeester en schepenen binnen veertig dagen te rekenen vanaf de dag volgend op het verstrijken van de termijn waarover het college beschikt om zijn beslissing te zenden. Die termijn wordt met veertig dagen verlengd indien bijzondere bekendmakingsmaatregelen moeten uitgevoerd worden of indien adviezen gevraagd moeten worden.

Bij gebrek aan verzending van de beslissing van de gemachtigd ambtenaar binnen de voorgeschreven termijn wordt de vergunning geacht te zijn geweigerd.

2. Indien het college van burgemeester en schepenen zijn beslissing niet tijdig aan de aanvrager heeft verzonden, maar de gemachtigd ambtenaar wel een advies heeft verleend, geldt het beslissingsvoorstel opgenomen in het uitdrukkelijk advies van de gemachtigd ambtenaar als beslissing.
3. Indien het college van burgemeester en schepenen zijn beslissing niet tijdig heeft verzonden en indien ook de gemachtigd ambtenaar zijn advies niet tijdig heeft verzonden, wordt de vergunning geacht te zijn geweigerd.

2.7.5 Nederland

2.7.5.1 Overzicht

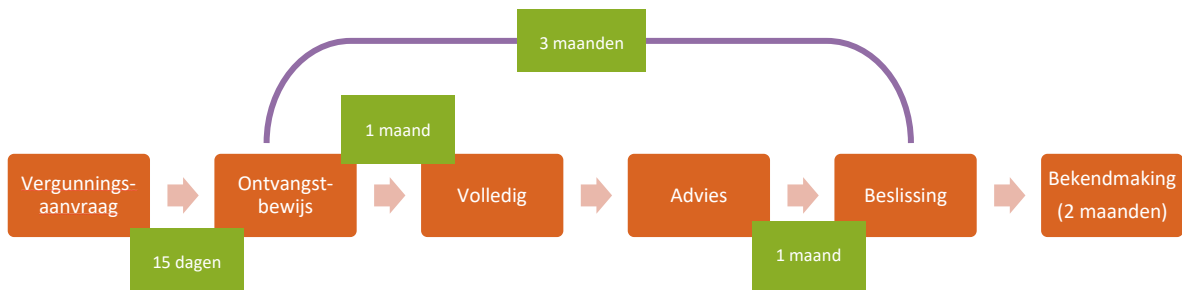
2.7.5.2 Bespreking van de beslissingstermijn

Het Nederlandse bestuursorgaan beschikt over een termijn van acht weken vanaf de indiening van de vergunningsaanvraag om een beslissing te nemen. Deze termijn kan eventueel verlengd worden met zes weken.

Indien het bestuursorgaan niet tijdig over de vergunningsaanvraag beslist, wordt de vergunning bij de reguliere procedure van rechtswege verleend wegens schending van de uiterlijke beslissingstermijn.

2.7.6 Frankrijk

2.7.6.1 Overzicht

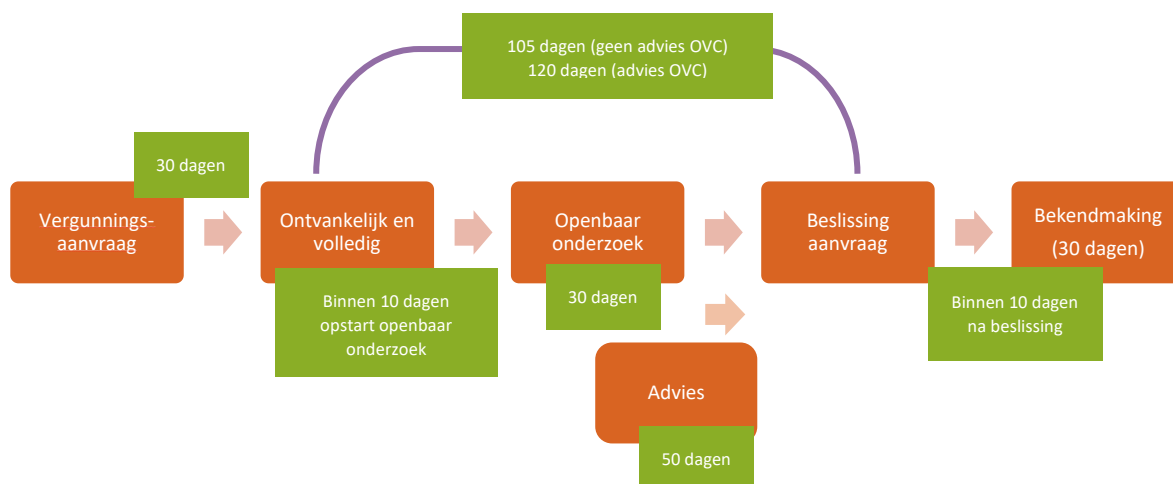
2.7.6.2 Bespreking van de beslissingstermijn

De bevoegde overheid heeft in Frankrijk drie maanden de tijd om te oordelen over een vergunningsaanvraag. Indien de vergunningsaanvraag de bouw van een huis betreft, beschikt de bevoegde overheid over twee maanden vanaf de ontvangst van de indiening van de aanvraag.

Indien er niet tijdig wordt beslist over de vergunningsaanvraag, wordt de vergunning stilzwijgend afgeleverd.

2.8.2 Het Vlaams Gewest

2.8.2.1 Overzicht

2.8.2.2 Bespreking van de beslissingstermijn

In het Vlaams Gewest is de gewone vergunningsprocedure hetzelfde voor stedenbouwkundige handelingen en milieuactiviteiten.

De bevoegde overheid neemt een beslissing over de vergunningsaanvraag binnen een termijn van:

- 105 dagen als geen advies van een omgevingsvergunningscommissie vereist is;
- 120 dagen als er wel een advies van een omgevingsvergunningscommissie vereist is.

Deze beslissingstermijn wordt van rechtswege eenmalig met 60 dagen verlengd in de volgende gevallen:

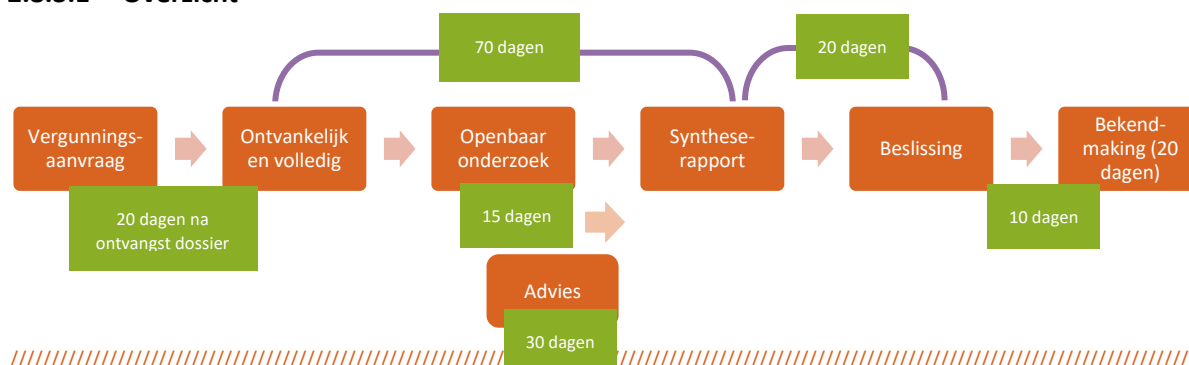
- als een openbaar onderzoek georganiseerd wordt na een gewijzigde vergunningaanvraag;
- als toepassing wordt gemaakt van de administratieve lus.

De termijnen gaan altijd in op de dag na de datum dat de vergunningsaanvraag ontvankelijk en volledig wordt verklaard of, bij ontstentenis van een beslissing daarover, de dertigste dag na de datum waarop de aanvraag is ingediend hetzij na de ontvangst van de ontbrekende gegevens of documenten.

Als de bevoegde overheid geen beslissing heeft genomen binnen de vastgestelde of in voorkomend geval verlengde termijn, wordt de vergunning geacht te zijn geweigerd.

2.8.3 Het Waals Gewest

2.8.3.1 Overzicht

De bevoegde overheid stuurt haar beslissing naar de aanvrager en de technisch ambtenaar, en, wanneer van toepassing, naar elke gemeente op het grondgebied waarvan de inrichting gevestigd is, en naar elke geraadpleegde overheid of administratie binnen een termijn van 20 dagen, nadat zij het syntheserapport en de volledige aanvraag heeft ontvangen. De totale termijn te rekenen vanaf het ontvankelijk en volledig verklaren van de aanvraag en de beslissing van de vergunningverlenende overheid bedraagt 90 dagen.

De vergunning wordt geacht te zijn geweigerd, als de beslissing niet tijdig werd verzonden en:

- #### 2.8.4 Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest

```
graph LR; A[Vergunnings-aanvraag] --> B[Ontvangstbewijs]; B -- 45 dagen --> C[Volledig]; C --> D[Openbaar onderzoek]; D -- 30 dagen --> E[Advies]; E -- 60 dagen --> F[Beslissing aanvraag]; F -- 160 dagen --> G[Bekendmaking 15 dagen aanplakking];
```

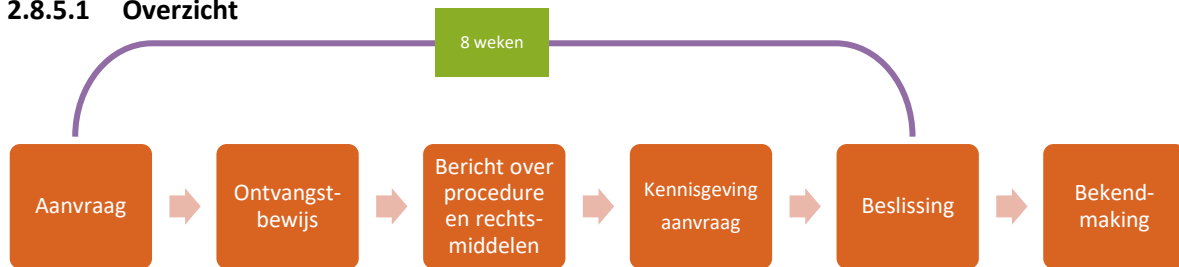
The flowchart illustrates the process for obtaining a permit in 2018. It starts with a 'Vergunnings-aanvraag' (Permit application) in an orange box, which leads to an 'Ontvangstbewijs' (Receipt of application) in an orange box. From there, the process moves to 'Volledig' (Complete) in an orange box, which is associated with a green box indicating '45 dagen' (45 days). This leads to 'Openbaar onderzoek' (Public inquiry) in an orange box, associated with a green box indicating '30 dagen' (30 days). The next step is 'Advies' (Advice) in an orange box, associated with a green box indicating '60 dagen' (60 days). This leads to 'Beslissing aanvraag' (Decision request) in an orange box, which is associated with a green box indicating 'Binnen 14 dagen aanplakken' (Post within 14 days). Finally, the process ends with 'Bekendmaking (15 dagen aanplakking)' (Notification (15 days posting)) in an orange box. A long green box at the top indicates a total duration of '160 dagen' (160 days) from the start of the public inquiry to the final notification.

Na de betekening van het ontvangstbewijs, heeft de bevoegde overheid 160 dagen, te rekenen vanaf de dag na de betekening van het ontvangstbewijs, de tijd om te beslissen over de vergunningsaanvraag.

Het uitblijven van een beslissing betekent een weigering van de vergunning.

2.8.5 Nederland

2.8.5.1 Overzicht

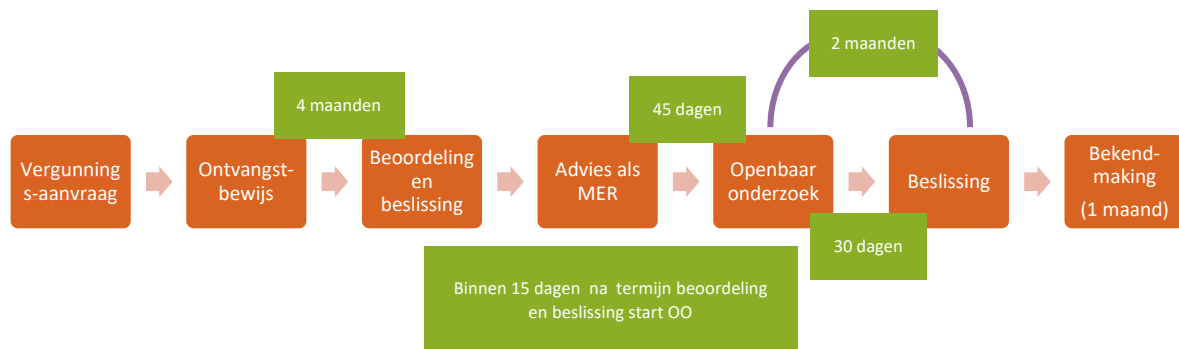
2.8.5.2 Bespreking van de beslissingstermijn

Het Nederlandse bestuursorgaan beschikt over een termijn van acht weken vanaf de indiening van de vergunningsaanvraag om een beslissing te nemen. Deze termijn kan eventueel verlengd worden met zes weken.

In tegenstelling tot de vergunningsaanvraag voor stedenbouwkundige handelingen, wordt de vergunning niet van rechtswege verleend, indien het bestuursorgaan niet tijdig over de vergunningsaanvraag beslist. De aanvrager kan in dit geval het bestuursorgaan in gebreke stellen en uiteindelijk een dwangsom afdwingen.

2.8.6 Frankrijk

2.8.6.1 Overzicht

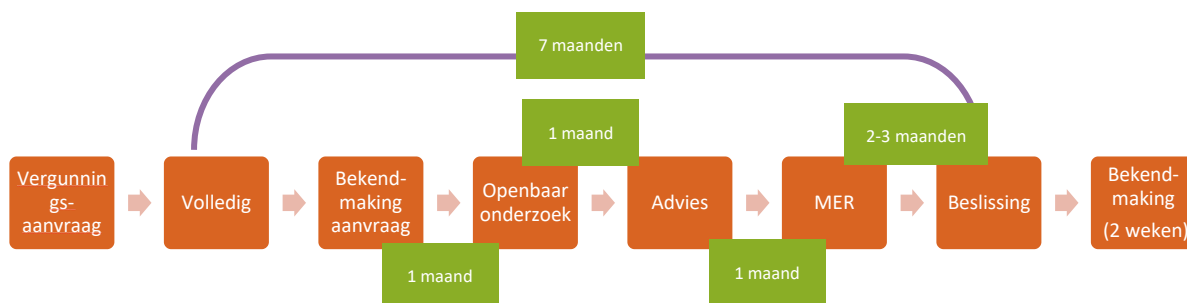
2.8.6.2 Bespreking van de beslissingstermijn

De bevoegde overheid beschikt nog over een termijn van twee maanden na het openbaar onderzoek om een beslissing te nemen over de vergunningsaanvraag.

Het stilzwijgen van de bevoegde overheid betekent de afwijzing van de vergunningsaanvraag.

2.8.7 Hessen

2.8.7.1 Overzicht

2.8.7.2 Bespreking van de beslissingstermijn

De bevoegde overheid neemt in principe binnen zeven maanden na ontvangst van een volledige vergunningsaanvraag een beslissing. Deze termijn kan meerdere malen met een maximum van drie maanden verlengd worden wegens de moeilijkheidsgraad van het onderzoek of om redenen die aan de aanvrager zijn toe te schrijven.

Er zijn geen gevolgen gekoppeld aan het overschrijden van de beslissingstermijn door de bevoegde overheid.

2.8.8 Italië

2.8.8.1 Overzicht

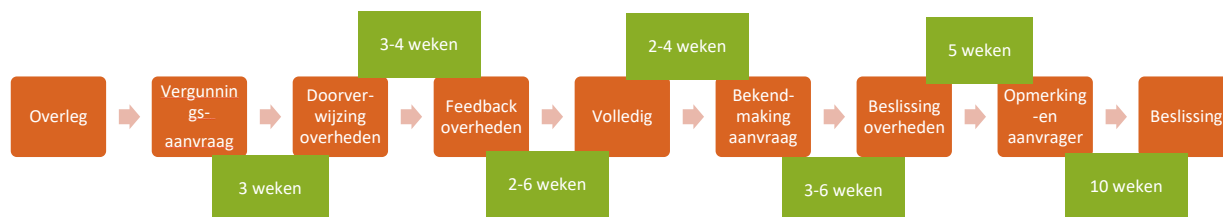
2.8.8.2 Bespreking van de beslissingstermijn

De bevoegde overheid heeft vanaf de indiening van de vergunningsaanvraag 90 dagen de tijd om een beslissing te nemen over het project. Deze termijn bedraagt 120 dagen indien een toelating voor luchtemissies inbegrepen is in de aanvraag.

Indien de bevoegde overheid niet binnen de vooropgestelde termijn een beslissing heeft genomen, kan de aanvrager een procedure starten bij de rechtbank om zo de overheid te dwingen een uitdrukkelijke beslissing te nemen.

2.8.9 Zweden

2.8.9.1 Overzicht

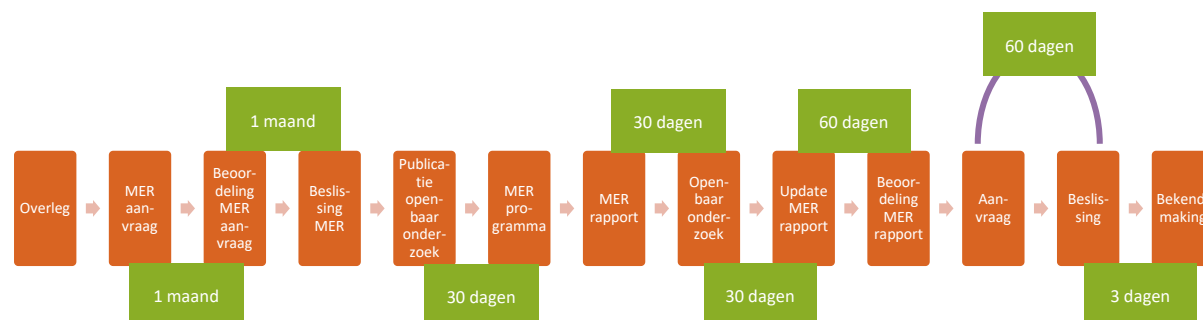
2.8.9.2 Bespreking van de beslissingstermijn

In Zweden zijn er geen wettelijke vastgelegde termijnen met betrekking tot de bovenvermelde vergunningsprocedure. Overeenkomstig de informatie van het Zweeds Bureau voor Milieubescherming bedraagt de beslissingstermijn van de bevoegde overheid ongeveer tien weken vanaf de ontvangst van de opmerkingen van de aanvrager.

Aangezien de termijnen niet wettelijk bepaald zijn, zijn er evident ook geen gevolgen bij het overschrijden van een termijn.

2.8.10 Letland

2.8.10.1 Overzicht

Indien voor het project een milieueffectenrapportage nodig is met een milieuvergunning in een laatste fase, beslist de bevoegde overheid binnen een termijn van 60 dagen, nadat zij de aanvraag heeft ontvangen, over de aanvraag.

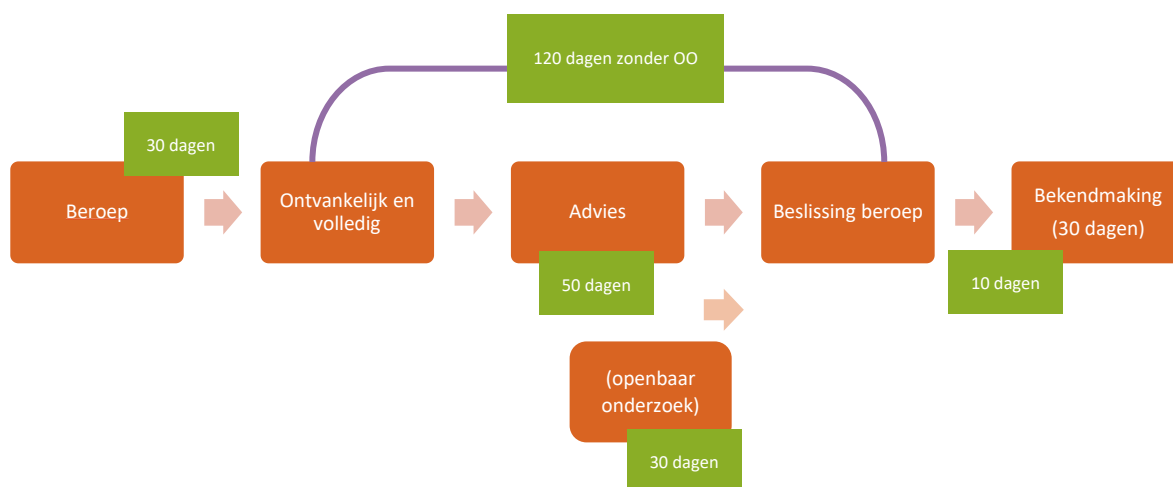
2.8.11 Overzichtstabel

	BRU	FR	HE	IT	LT	NL	SE	VL	WL
Vergunning milieu 1 ^{ste} aanleg									
O&V onderzoek	Ja	Nee	Ja (volledigheidsonderzoek)	n.v.t.	Ja (volledigheidsonderzoek)	Nee	Ja (volledigheidsonderzoek)	Ja	Ja
Openbaar onderzoek	Ja	Ja	Ja	n.v.t.	Ja	Nee	Nee	Ja	Ja
Advies	Ja	Ja	Ja	Ja	n.v.t.	Nee	Ja	Ja	Ja
Horen van partijen	Nee	Nee	Nee	n.v.t.	Ja (overleg)	Nee	Ja	Nee (tenzij OVC)	Nee
Gevolg overschrijding beslissings termijn	Stilzwijgende weigering	Stilzwijgende weigering	Geen gevolgen	Ev. juridische procedure starten	Geen gevolgen	Ingebrekes telling	Geen gevolgen	Stilzwijgende weigering	Syntheseraapport Stilzwijgende weigering

2.9 OVERZICHT VAN DE VERSCHILLENDE STAPPEN IN DE MEEST VOORKOMENDE EERSTE BEROEPSPROCEDURE VOOR STEDENBOUWKUNDIGE HANDELINGEN

Voor het overzicht van de verschillende stappen in de eerste beroepsprocedure voor stedenbouwkundige handelingen werd als uitgangspunt een vergunningsaanvraag voor de bouw van vijf appartementen genomen.

2.9.2.1 Overzicht

2.9.2.2 Bespreking van de beslissingstermijn

De bevoegde overheid neemt een definitieve beslissing over de vergunningsaanvraag binnen een termijn van 120 dagen als de aanvraag in eerste administratieve aanleg overeenkomstig de gewone vergunningsprocedure behandeld werd.

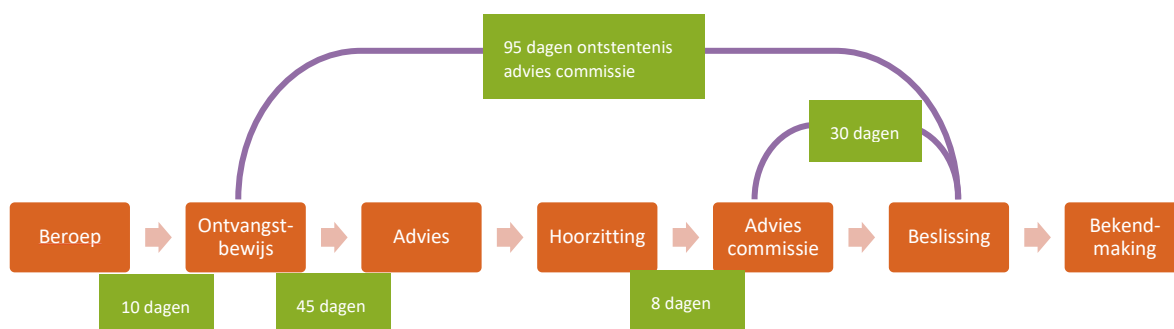
De beslissingstermijn wordt van rechtswege eenmalig met 60 dagen verlengd in de volgende gevallen:

- als een openbaar onderzoek georganiseerd wordt;
- als toepassing wordt gemaakt van de administratieve lus;

Bovendien kan de beslissingstermijn van de bevoegde overheid eenmalig met 60 dagen verlengd worden op gemotiveerd verzoek van de aanvrager.

Als geen beslissing is genomen binnen de vastgestelde of in voorkomend geval verlengde termijn, wordt het beroep geacht te zijn afgewezen en wordt de bestreden beslissing als definitief aanzien.

2.9.3.1 Overzicht

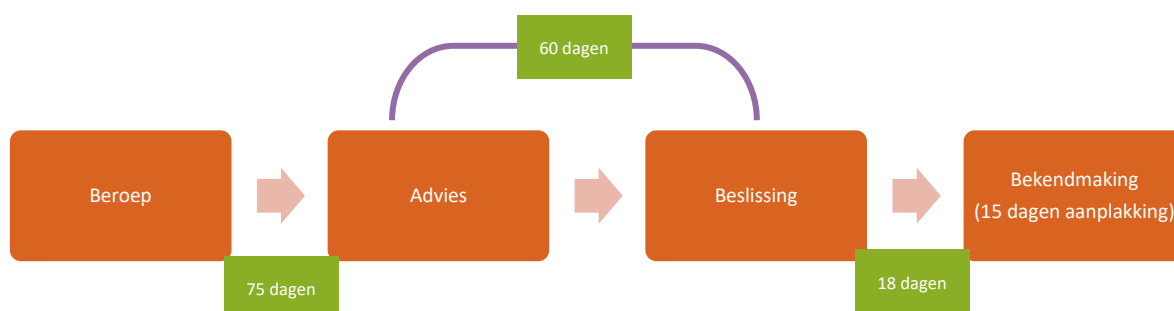
2.9.3.2 Bespreking van de beslissingstermijn

De Waalse Regering stuurt binnen de 30 dagen te rekenen van de ontvangst van het voorstel tot beslissing van de adviescommissie of, bij ontstentenis, binnen de 95 dagen na de ontvangst van het beroep haar beslissing tegelijkertijd aan de aanvrager, aan het gemeentecollege en aan de gemachtigd ambtenaar.

Indien de beslissing van de Waalse Regering inzake de aanvraag niet binnen de voorgeschreven termijn wordt verzonden, dan wordt de beslissing waartegen een beroep is ingediend, bevestigd.

2.9.4 Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest

2.9.4.1 Overzicht

2.9.4.2 Bespreking van de beslissingstermijn

De Brusselse Hoofdstedelijke Regering neemt binnen 60 dagen na de kennisgeving van het advies van het Stedenbouwkundig College, dat samengesteld is uit onafhankelijke deskundigen, een beslissing over het beroep. Het Stedenbouwkundig College beschikt over een termijn van 75 dagen

- Verlenging met 30 dagen indien advies van andere adviesinstanties vereist is;
- Verlenging met 45 dagen indien een openbaar onderzoek georganiseerd moet worden;
- Verlenging met 45 dagen indien het openbaar onderzoek gedeeltelijk tijdens de zomervakantie valt; en
- Verlenging met 45 dagen indien het advies van de overlegcommissie vereist is.

Bij ontstentenis van een kennisgeving van de beslissing binnen de termijn, kan elk van de partijen per aangetekende brief een herinnering sturen aan de Regering.

2.9.5 Nederland

```
graph LR; A[Bezwaar] --> B[Horen van belanghebbenden]; B --> C[Beslissing]; C --> D[Overmaken beslissing]; E[6 weken  
12 weken bezwaarcommissie] -.-> A; E -.-> C;
```

The diagram illustrates the appeal process flow. It consists of four main steps in orange boxes: 'Bezwaar' (Appeal), 'Horen van belanghebbenden' (Hearing of interested parties), 'Beslissing' (Decision), and 'Overmaken beslissing' (Transfer of decision). Arrows indicate a sequential flow from left to right. Above the 'Beslissing' step, a green box contains the text '6 weken' and '12 weken bezwaarcommissie'. Two purple curved arrows point from this green box to the 'Bezwaar' and 'Beslissing' steps, indicating a 6-week period for the appeal and a 12-week period for the appeal commission.

Het bestuursorgaan neemt een besluit over het bezwaar binnen een termijn van zes weken na het indienen van het bezwaarschrift, of binnen 12 weken indien er gewerkt wordt met een onafhankelijke bezwaarcommissie.

pagina 52 van 142

2.9.6 Frankrijk

2.9.6.1 Overzicht

2.9.6.2 Bespreking van de beslissingstermijn

Met betrekking tot het jurisdictioneel beroep, voorziet het Franse wetboek inzake ruimtelijke ordening een specifieke termijn waarbinnen de rechter uitspraak moet doen over beroepen tegen bouwvergunningen met betrekking tot een gebouw met meer dan twee woningen of bouwvergunningen voor de ontwikkeling van een verkaveling. De termijn bedraagt tien maanden.

De niet-naleving van deze termijn heeft geen gevolgen.

De rechter doet meestal binnen 15 dagen na de hoorzitting uitspraak over het ingestelde verzoekschrift. Deze termijn is geen vervaltermijn. In de praktijk bedraagt de doorlooptijd van het eerste beroep tussen één en twee jaar.

2.9.7 Hessen

2.9.7.1 Overzicht

De bevoegde overheid doet zo snel mogelijk, zonder afbreuk te doen aan de grondigheid van de beoordeling, een uitspraak over het beroep. Een gemiddelde doorlooptijd van drie of zes maanden zou in principe aanvaardbaar moeten zijn.

2.9.8 Italië

```
graph LR; A[Melding van het beroep] -- 30 dagen --> B[Indienen beroep]; B -- 60 dagen --> C[Formeel verweer]; C -- Tot 30 dagen voor zitting --> D[Indienen verweernota]; D -- Tot 20 dagen voor zitting --> E[Antwoordnota's]; E --> F[Zitting]; F -- 45 dagen --> G[Uitspraak];
```

The flowchart illustrates the steps of the appeal procedure (beroep) in the Netherlands. It starts with 'Melding van het beroep' (Filing the appeal), followed by 'Indienen beroep' (Filing the appeal), 'Formeel verweer' (Formal defense), 'Indienen verweernota' (Filing the defense statement), 'Antwoordnota's' (Response statements), 'Zitting' (Hearing), and finally 'Uitspraak' (Decision). The time limits for each step are indicated in green boxes: 30 days for the first step, 60 days for the second, up to 30 days before the hearing for the third, up to 20 days before the hearing for the fourth, and 45 days for the final step.

De rechter beschikt in principe over een termijn van 45 dagen na de zitting om een uitspraak te doen over de zaak. Het gaat om een termijn van orde.

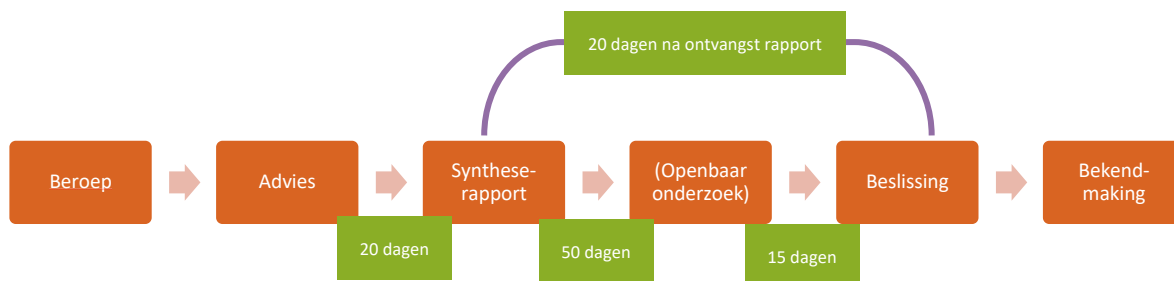
2.9.9.1 Overzicht

In Zweden zijn de beroepstermijnen niet wettelijk bepaald. In 2019 was de gemiddelde doorlooptijd van de doorverwijzing tot aan de beslissing 104 dagen.

2.10.3 Het Waals Gewest

2.10.3.1 Overzicht

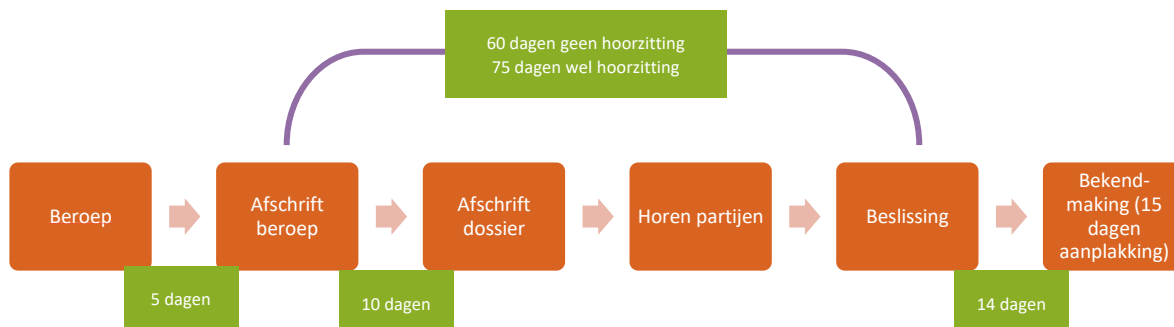
2.10.3.2 Bespreking van de beslissingstermijn

De Regering stuurt haar beslissing naar de aanvrager binnen een termijn van 20 dagen na de ontvangst van het syntheserapport.

Indien de beslissing van de Regering niet tijdig verstuurd wordt, wordt de beslissing genomen in eerste aanleg bevestigd.

2.10.4 Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest

2.10.4.1 Overzicht

2.10.4.2 Bespreking van de beslissingstermijn

Het Milieucollege neemt binnen 60 dagen na de datum van afgifte van de aangetekende zending die het beroep bevat een beslissing over het beroep. Deze termijn wordt met 15 dagen verlengd indien de partijen worden gehoord.

Als er geen kennisgeving van de beslissing wordt verstuurd binnen de voorgeschreven termijn, dan wordt de bestreden beslissing, ook al is zij stilzwijgend genomen, geacht bevestigd te zijn.

2.10.5.1 Overzicht

```

graph LR
    A[Bewaar] --> B[Horen van belanghebbenden]
    B --> C[Beslissing]
    C --> D[Overmaken beslissing]
    E[6 weken  
12 weken bezwaarcommissie] --- C
  
```

6 weken
12 weken bezwaarcommissie

Bewaar → Horen van belanghebbenden → Beslissing → Overmaken beslissing

Aangezien in Nederland een geïntegreerde omgevingsvergunning bestaat, is de beroepsprocedure voor milieuactiviteiten dezelfde als voor stedenbouwkundige handelingen. Het bestuursorgaan neemt een besluit over het bezwaar binnen een termijn van zes weken na het indienen van het bezwaarschrift, of binnen 12 weken indien er gewerkt wordt met een onafhankelijke bezwaarcommissie.

2.10.6 Frankrijk

2.10.6.1 Overzicht

De rechter doet meestal binnen 15 dagen na de hoorzitting uitspraak over het ingestelde verzoekschrift. Deze termijn is geen vervaltermijn. In de praktijk bedraagt de doorlooptijd van het eerste beroep tussen de één en twee jaar.

2.10.7 Hessen

2.10.7.1 Overzicht

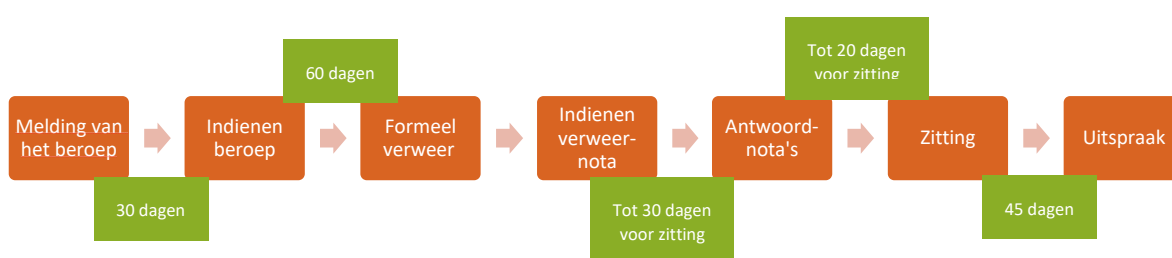
2.10.7.2 Bespreking van de beslissingstermijn

Net zoals bij het beroep inzake stedenbouwkundige handelingen, doet de bevoegde overheid zo snel mogelijk, zonder afbreuk te doen aan de grondigheid van de beoordeling, een uitspraak over het beroep. Een gemiddelde doorlooptijd van drie of zes maanden zou in principe aanvaardbaar moeten zijn.

Er zijn geen gevolgen indien de beslissingstermijn overschreden wordt.

2.10.8 Italië

2.10.8.1 Overzicht

2.10.8.2 Bespreking van de beslissingstermijn

De rechter beschikt in principe over een termijn van 45 dagen na de zitting om een uitspraak te doen over de zaak. Dit is een termijn van orde, waardoor er geen gevolgen zijn indien de rechter de beslissingstermijn overschrijdt.

2.10.9 Zweden

2.10.9.1 Overzicht

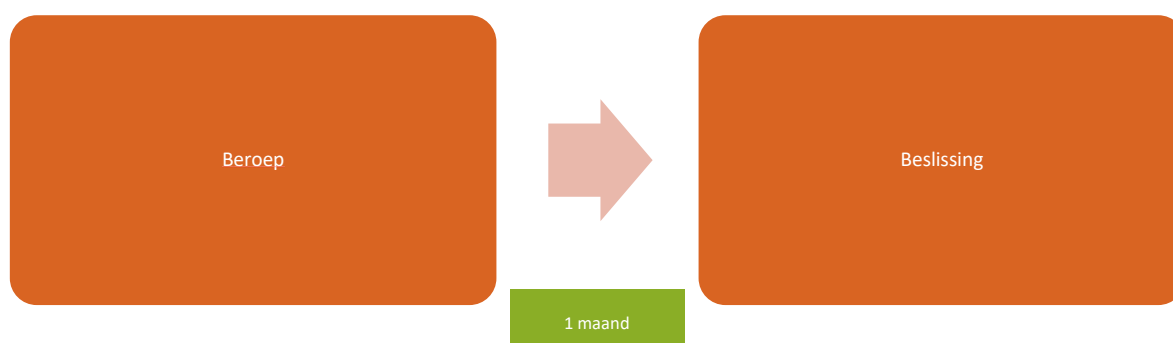
2.10.9.2 Bespreking van de beslissingstermijn

Ook voor de milieuactiviteiten zijn in Zweden de beroepstermijnen niet wettelijk bepaald. De Land- en Milieurechtbank beslist gewoonlijk over de zaak zonder dat pleidooien plaatsvinden.

Aangezien er geen wettelijke termijnen zijn, zijn er evident ook geen gevolgen bij het overschrijden van een termijn.

2.10.10 Letland

2.10.10.1 Overzicht

2.10.10.2 Bespreking van de beslissingstermijn

De bevoegde overheid neemt binnen één maand na de indiening van het beroep een beslissing. De overheid heeft echter het recht om deze termijn met maximaal vier maanden te verlengen vanwege objectieve redenen (bijvoorbeeld het ontbreken van informatie en de noodzaak om deze bij andere overheden op te vragen, om aanvullende verduidelijkingen van de aanvrager te vragen, enz.)

De beslissingstermijn is bindend voor de bevoegde overheid. Indien de overheid zich niet aan de termijn houdt, is dat een overtreding van de wet die aanleiding kan geven tot disciplinaire maatregelen tegen de overheid en vorderingen tegen de overheid in de rechtbank.

2.10.11 Overzichtstabel

	BRU	FR	HE	IT	LT	NL	SE	VL	WL
Vergunning milieu 1ste beroep									
O&V onderzoek	Nee	n.v.t.	Nee	n.v.t.	Nee	Nee	Nee	Ja	Nee
Openbaar onderzoek	Nee	n.v.t.	Nee	n.v.t.	Nee	Nee	Nee	Soms	Soms
Advies	Nee	n.v.t.	Nee	n.v.t.	Nee	Nee	Nee	Ja	Ja
Horen van partijen	Ja	n.v.t.	Nee	n.v.t.	Nee	Ja	Nee	Nee	Nee
Gevolg overschrijding beslissings termijn	Bevestiging beslissing eerste aanleg	Geen gevolgen	Geen gevolgen	Geen gevolgen	Disciplinaire maatregelen tegen overheid	Geen gevolgen	Geen gevolgen	Bevestiging beslissing eerste aanleg	Bevestiging beslissing eerste aanleg

2.11 OVERZICHT VAN DE VERSCHILLENDE STAPPEN IN DE MEEST VOORKOMENDE TWEEDE BEROEPSPROCEDURE VOOR STEDENBOUWKUNDIGE HANDELINGEN

2.11.1 Voorafgaand

Voor het overzicht van de verschillende stappen in de tweede beroepsprocedure voor stedenbouwkundige handelingen werd als uitgangspunt een vergunningsaanvraag voor de bouw van vijf appartementen genomen.

2.11.2 Het Vlaams Gewest (Raad voor Vergunningsbetwistingen)

2.11.2.1 Overzicht

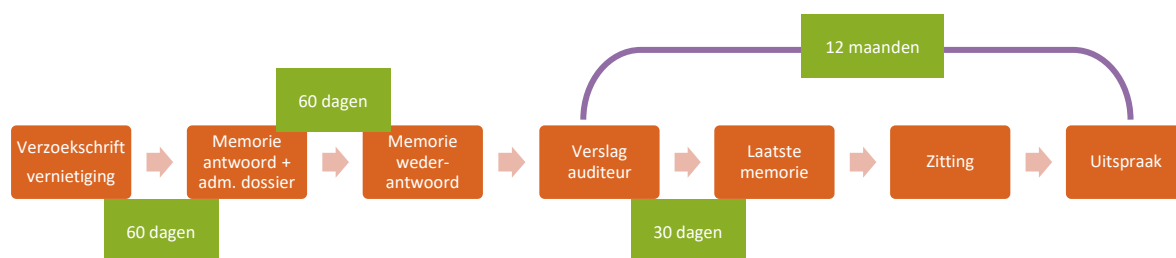
2.11.2.2 Bespreking van de beslissingstermijn

De Raad voor Vergunningsbetwistingen zal in principe binnen 60 dagen die ingaan de dag na de sluiting van de debatten een arrest uitspreken over het dossier.

De termijn van 60 dagen is een ordetermijn, wat betekent dat er geen concrete gevolgen verbonden zijn aan het overschrijden door de Raad van de termijn.

2.11.3 Het Waals Gewest (Raad van State)

2.11.3.1 Overzicht

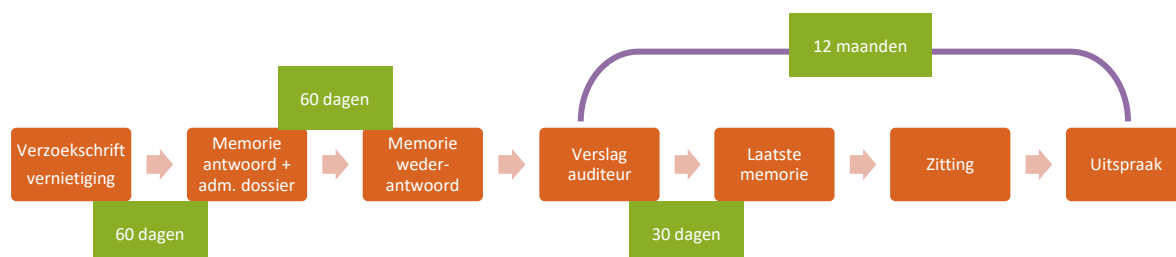
2.11.3.2 Bespreking van de beslissingstermijn

Na de zitting en na het beraad beslist de Raad van State in een gemotiveerd arrest definitief over het geschil. In principe doet de Raad een uitspraak binnen 12 maanden na het verslag van de auditeur.

Dit is een termijn van orde. Er zijn geen concrete gevolgen verbonden aan het overschrijden van de termijn.

2.11.4 Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (Raad van State)

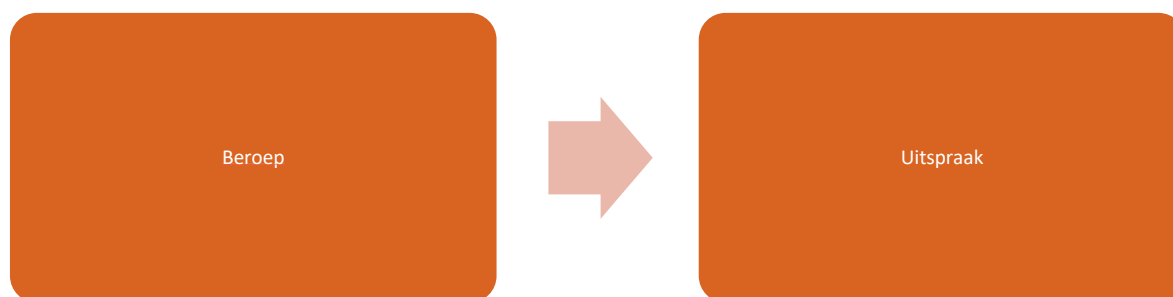
2.11.4.1 Overzicht

Met betrekking tot het jurisdictioneel beroep, voorziet het Franse wetboek inzake ruimtelijke ordening een specifieke termijn waarbinnen de rechter uitspraak moet doen over beroepen tegen bouwvergunningen met betrekking tot een gebouw met meer dan twee woningen of bouwvergunningen voor de ontwikkeling van een verkaveling. De termijn bedraagt tien maanden.

De rechter doet meestal binnen 15 dagen na de hoorzitting uitspraak over het ingestelde verzoekschrift. Deze termijn is een ordetermijn. In de praktijk bedraagt de doorlooptijd tussen één en twee jaar.

2.11.7.1 Overzicht

Een beroepsprocedure bij de administratieve rechtbank kan in Hessen oplopen tot één jaar of anderhalf jaar. De doorlooptijd zal afhangen van de individuele procedure en de werklast van de bevoegde kamer van de administratieve rechtbank.

Er zijn geen gevolgen verbonden aan het feit dat de administratieve rechtbank de beslissingstermijn overschrijdt.

2.11.8 Italië (rechter)

2.11.8.1 Overzicht

2.11.8.2 Bespreking van de beslissingstermijn

Binnen 30 dagen na de zitting, oordeelt de Italiaanse rechter over het geschil. Dit is een termijn van orde, waardoor er geen gevolgen zijn indien de rechter de beslissingstermijn overschrijdt.

2.11.9 Zweden (Land- en Milieurechtbank)

2.11.9.1 Overzicht

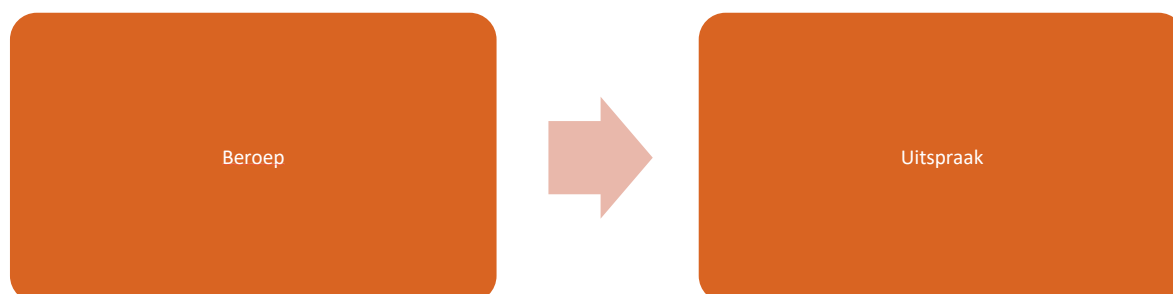
2.11.9.2 Bespreking van de beslissingstermijn

Zoals eerder vermeld, zijn in Zweden de beroepstermijnen niet wettelijk bepaald. De Land- en Milieurechtbank beslist gewoonlijk over de zaak zonder dat pleidooien plaatsvinden.

Opnieuw kan een aanvrager die niet tijdig een beslissing heeft ontvangen, zich wenden tot de parlementaire ombudsmannen. De ombudsman zal vervolgens een verklaring afleggen die juridisch niet-bindend is voor de vergunningverlenende overheid, maar die in de praktijk bijna altijd wordt gevolgd.

2.11.10 Letland (rechter)

2.11.10.1 Overzicht

2.11.10.2 Bespreking van de beslissingstermijn

Het tweede beroep wordt binnen één maand na de eerste beroepsbeslissing ingediend bij de rechtbank. Er is geen informatie over de eigenlijke beslissingstermijn van de rechter.

Het overschrijden van de beslissingstermijn door de rechter, heeft geen concrete gevolgen.

2.12 OVERZICHT VAN DE VERSCHILLENDE STAPPEN IN DE MEEST VOORKOMENDE TWEDE BEROEPSPROCEDURE VOOR MILIEUACTIVITEITEN

2.12.1 Voorafgaand

Voor het overzicht van de verschillende stappen in de tweede beroepsprocedure voor milieuactiviteiten werd als uitgangspunt een vergunningsaanvraag voor de exploitatie van een varkensbedrijf met 800 varkens genomen.

2.12.2 Het Vlaams Gewest (Raad voor Vergunningsbetwistingen)

2.12.2.1 Overzicht

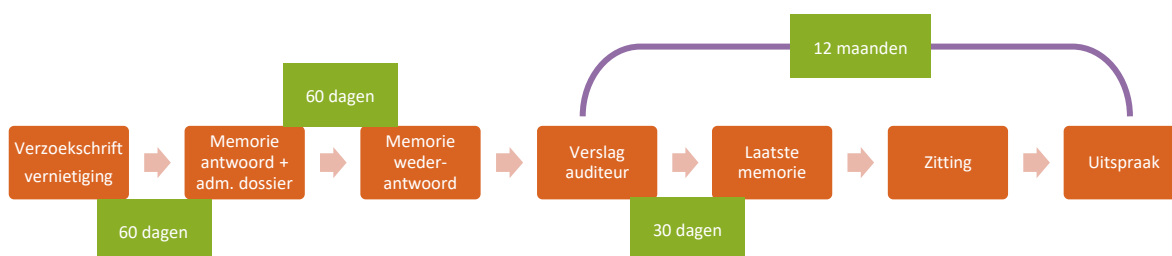
2.12.2.2 Bespreking van de beslissingstermijn

Net zoals bij de stedenbouwkundige handelingen, zal de Raad voor Vergunningsbetwistingen in principe binnen 60 dagen die ingaan de dag na de sluiting van de debatten een arrest uitspreken over het dossier.

De termijn van 60 dagen is een ordetermijn, wat betekent dat er geen concrete gevolgen verbonden zijn aan het overschrijden door de Raad van de termijn.

2.12.3 Het Waals Gewest (Raad van State)

2.12.3.1 Overzicht

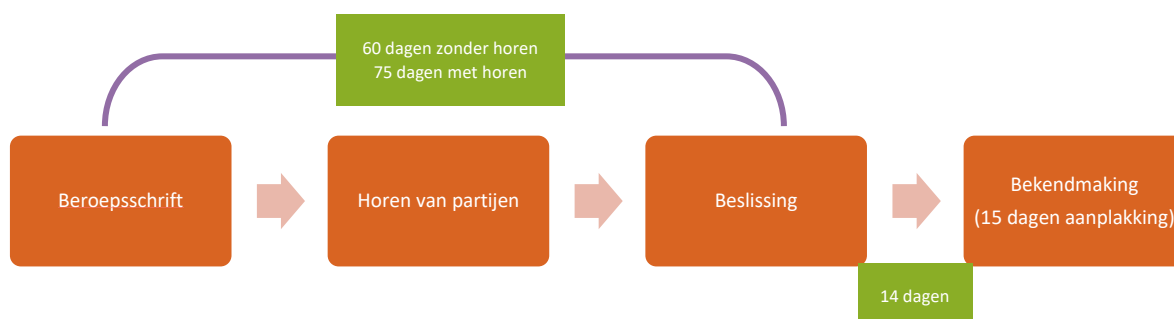
2.12.3.2 Bespreking van de beslissingstermijn

De Raad van State beslist na de zitting en na het beraad middels een arrest definitief over het geschil. In principe doet de Raad een uitspraak binnen 12 maanden na het verslag van de auditeur.

Dit is een termijn van orde. Er zijn geen concrete gevolgen verbonden aan het overschrijden van de termijn.

2.12.4 Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (Brusselse Hoofdstedelijke Regering)

2.12.4.1 Overzicht

2.12.6 Frankrijk (rechter)

2.12.6.1 Overzicht

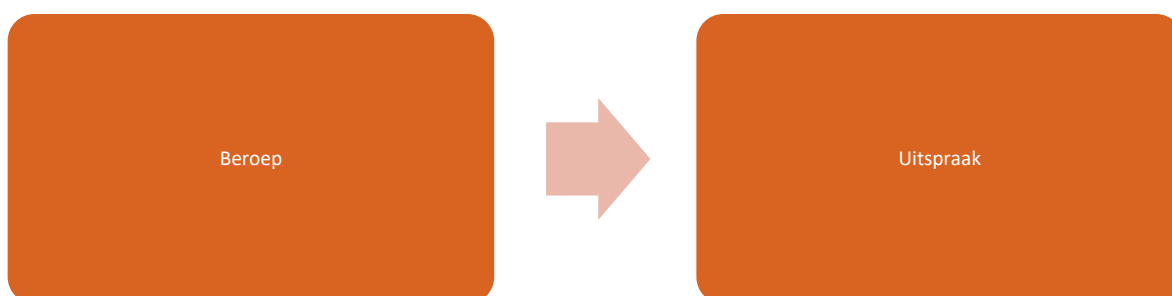

2.12.6.2 Bespreking van de beslissingstermijn

De rechter doet meestal binnen 15 dagen na de hoorzitting uitspraak over het ingestelde verzoekschrift. Deze termijn is een ordetermijn. In de praktijk bedraagt de doorlooptijd tussen één en twee jaar.

2.12.7 Hessen (administratieve rechtbank)

2.12.7.1 Overzicht

2.12.7.2 Bespreking van de beslissingstermijn

Net zoals bij de tweede beroepsprocedure voor stedenbouwkundige handelingen, kan een tweede beroepsprocedure voor milieuactiviteiten in Hessen oplopen tot één jaar of anderhalf jaar. De doorlooptijd zal afhangen van de individuele procedure en de werklast van de bevoegde kamer van de administratieve rechtbank.

Er zijn geen gevolgen verbonden aan het feit dat de administratieve rechtbank de beslissingstermijn overschrijdt.

2.12.8 Italië (rechter)

2.12.8.1 Overzicht

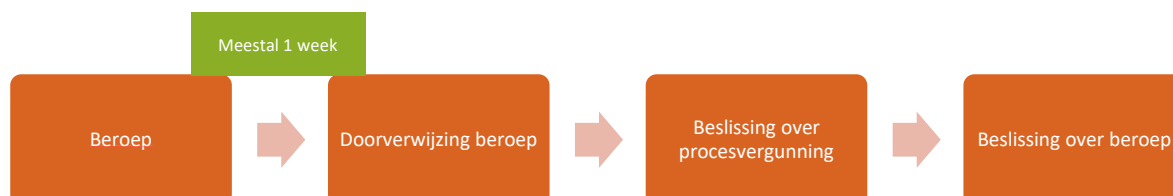

2.12.8.2 Bespreking van de beslissingstermijn

Binnen 30 dagen na de zitting, oordeelt de Italiaanse rechter over het geschil. Dit is een termijn van orde, waardoor er geen gevolgen zijn indien de rechter de beslissingstermijn overschrijdt.

2.12.9 Zweden (Land- en Milieuhof van beroep)

2.12.9.1 Overzicht

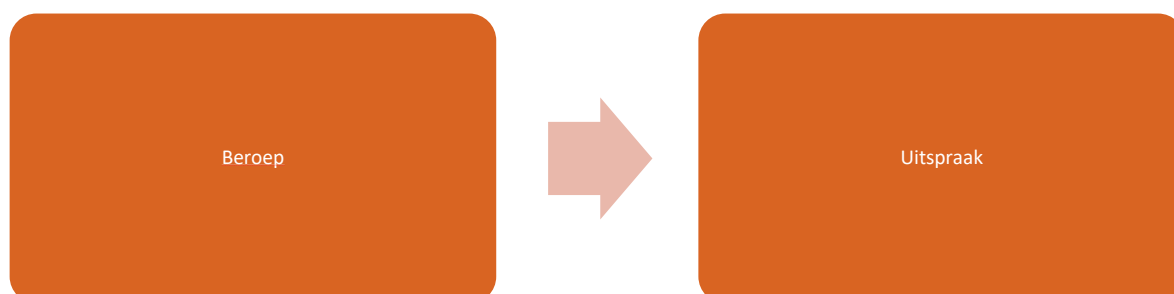

2.12.9.2 Bespreking van de beslissingstermijn

Zoals eerder vermeld, zijn in Zweden de beroepstermijnen niet wettelijk bepaald.

2.12.10 Letland (rechter)

2.12.10.1 Overzicht

2.12.10.2 Bespreking van de beslissingstermijn

Het tweede beroep wordt binnen één maand na de eerste beroepsbeslissing ingediend bij de rechtbank. Er is geen informatie over de eigenlijke beslissingstermijn van de rechter.

Het overschrijden van de beslissingstermijn door de rechter, heeft geen concrete gevolgen.

2.12.11 Overzichtstabel

[illegible]

3.1.3 Draagwijdte beslissing over project-MER

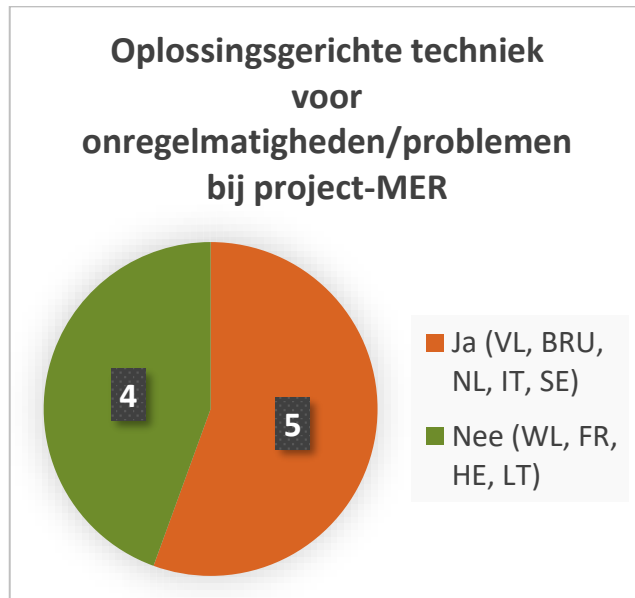
Categorie	Draagwijdte beslissing over project-MER
Formele volledigheid	0
Inhoud (FR)	1
Volledigheid & inhoud (VL, WL, BRU, NL, IT, HE, SE, LT)	8

Het project-MER wordt in **acht** van de onderzochte landen en regio's zowel beoordeeld op formele volledigheid, als op inhoud. In Zweden, Nederland, het Waals Gewest en Hessen is er geen afzonderlijke beslissing over het project-MER. De beoordeling van het project-MER vindt samen plaats met de vergunningsbeslissing van de bevoegde overheid. In het Brussels Hoofdstedelijk Gewest beoordeelt het Begeleidingscomité het project-MER en niet de vergunningverlenende overheid. In het Vlaams Gewest neemt het Team MER een goedkeurings-of afkeuringsbeslissing over de kwaliteit van het ingediende project-MER. De bevoegde vergunningverlenende overheid neemt vervolgens de gemotiveerde conclusie over de aanzienlijke effecten van het project op het milieu rekening houdend met het project-MER. De bevoegde overheid in Letland neemt maar een definitieve beslissing over de afgifte van de vergunning, nadat alle fasen van de m.e.r.-procedure werden doorlopen. De vergunning wordt afgegeven op basis van de resultaten van de m.e.r.-procedure.

pagina 74 van 142

3.1.4 Oplossingsgerichte technieken voor onregelmatigheden of problemen bij een project-MER

3.1.4.1 Overzicht

3.1.4.2 Bespreking

Het **Vlaams Gewest**, het **Brussels Hoofdstedelijk Gewest**, **Nederland**, **Italië** en **Zweden** hebben een oplossingsgerichte techniek voor wanneer er zich onregelmatigheden of andere problemen voordoen bij een project-MER.

De **Vlaamse** bevoegde overheid kan beroep doen op de administratieve lus. Indien de vergunningverlenende overheid vaststelt dat een onregelmatigheid die kan leiden tot een vernietiging van de vergunningsbeslissing, is begaan, kan ze de onregelmatigheid herstellen. Dit is geen verplichting. De administratieve lus kan in principe zowel in eerste administratieve aanleg, als tijdens de beroepsprocedure gebruikt worden. In dit verband dient echter verwezen te worden naar een arrest van de Raad voor Vergunningsbetwistingen van 4 augustus 2020¹⁰. De Raad oordeelde met betrekking tot een gebrekkige project-m.e.r.-screeningsnota dat wanneer de vergunningsaanvraag voor het eerst zou worden gerepareerd in administratief beroep, dit in voorliggend geval een miskennis zou impliceren van de bevoegdheidsverdeling in de vergunningsprocedure in het Omgevingsvergunningsdecreet, die voorziet in twee administratieve aanleggen, en die van openbare orde is.

In het **Brussels Hoofdstedelijk Gewest** dient de aanvrager eerst een voorbereidende nota van de effectenstudie samen met de vergunningsaanvraag in bij het Brussels Instituut voor Milieubeheer (hierna: "BIM"). Deze voorbereidende nota bevat reeds verschillende verplicht op te nemen gegevens met betrekking tot het project. Indien het BIM oordeelt dat de vergunningsaanvraag volledig is, roept het BIM het Begeleidingscomité samen voor de opvolging van de uitvoering van de effectenstudie. Het Begeleidingscomité bestaat uit één vertegenwoordiger van iedere gemeente op wier grondgebied het project moet worden uitgevoerd, één vertegenwoordiger van het BIM, één vertegenwoordiger van Brussel Mobiliteit en één vertegenwoordiger van het bestuur belast met stedenbouw. Het Begeleidingscomité kan andere instanties of experts uitnodigen om deel te nemen aan zijn werkzaamheden. De effectenstudie zelf zal uitgevoerd worden door een erkend

¹⁰ RvVb 4 augustus 2020, 1819-RvVb-0821-A.

3.1.5 Oplossingsgerichte technieken voor het wijzigen van een project-MER nadat het voltooid werd

Oplossingsgerichte technieken voor het wijzigen van een project-MER

Response	Count	Countries
Ja	7	VL, BRU, WL, NL, FR, IT, SE
Nee	2	LT, HE

De **Vlaamse** vergunningsaanvrager kan tijdens de vergunningsprocedure de vergunningverlenende overheid verzoeken om een wijziging aan de vergunningsaanvraag en dus ook aan het ingediende ontwerpproject-MER toe te staan. De gevraagde wijzigingen mogen geen afbreuk doen aan de bescherming van de mens of het milieu of de goede ruimtelijke ordening. Het verzoek van de vergunningsaanvrager stelt de bevoegde overheid in staat om te oordelen of dit het geval is. Het ontwerpproject-MER kan om verschillende redenen gewijzigd worden:

- pagina 77 van 142

- Er kunnen wijzigingen aan het ontwerpproject-MER nodig zijn naar aanleiding van voortschrijdend inzicht met betrekking tot bijvoorbeeld gehanteerde methodologie, een gewijzigd juridisch of beleidsmatig kader, etc.

Ook in het **WaaIs Gewest** laat de aanvrager het effectenonderzoek uitvoeren door een erkende deskundige. De erkende deskundige kan naar aanleiding van het uitgevoerde effectenonderzoek suggesties doen met betrekking tot het project dat het voorwerp heeft uitgemaakt van het effectenonderzoek. De aanvrager op zijn beurt kan naar aanleiding van deze suggesties wijzigingen aanbrengen met betrekking tot zijn aangevraagde project. Wanneer de aanvrager een aanvullend effectenonderzoek bij wijzigingsplannen voegt, worden deze plannen via de gemeente onderworpen aan nieuwe bekendmakingsmaatregelen en aan het advies van de diensten of commissie die voorheen in de loop van de procedure zijn geraadpleegd. Als de vergunningsaanvrager daarentegen ondanks de suggesties van de uitvoerder van het effectonderzoek weigert wijzigingen aan te brengen in zijn project, dient hij zijn weigering te motiveren in zijn aanvraag. De bevoegde overheid beslist tijdens de beoordeling van de aanvraag of de wijzigingen aanvaardbaar zijn.

Wanneer de milieueffecten van het project niet volledig konden worden geïdentificeerd en beoordeeld voor de verlening van de milieuv vergunning bijv. omwille van verschillende vergunningsaanvragen voor hetzelfde project met telkens een voorafgaande effectenbeoordeling, kan de aanvrager in **Frankrijk** het project-MER updaten. In dit geval zal er een openbaar onderzoek georganiseerd moeten worden, alsook zullen de adviesinstanties geraadpleegd worden.

pagina 78 van 142

Zowel **Letland**, als **Hessen** hebben geen uitdrukkelijke oplossingsgerichte technieken om een project-MER te wijzigen, nadat het voltooid werd.

	BRU	FR	HE	IT	LT	NL	SE	VL	WL
Project-MER									
Integratie in vergunningsprocedure	Nee	Nee	Ja	Nee	Nee	Ja	Ja	Nee	Nee
Vervolledingen	Ja	Ja	Ja	Nee	Nee	Ja	Ja	Ja	Ja
Oplossingsgerichte technieken bij onregelmatigheden	Ja (begeleiding scomité)	Nee	Nee	Ja (aanvrager gebreken oplossen, conferentie van diensten)	Nee	Ja (aanvrager gebreken herstellen)	Ja (overleg tussen aanvrager en overheid)	Ja (administratieve lus)	Nee
Oplossingsgerichte technieken bij wijzigingen	Ja (begeleiding scomité)	Ja (project-MER updaten)	Nee	Ja (aanvrager bouwproject wijzigen of voorgestelde aanvullingen bevoegde overheid)	Nee	Ja (aanvrager gebreken aanvullen)	Ja	Ja (wijzigingsv erzoek aanvrager)	Ja (erkende deskundige)

De aandachtspunten en knelpunten met betrekking tot de oplossingsgerichte technieken in het **Vlaams Gewest** zijn de volgende:

- pagina 79 van 142

De **Waaalse** regelgeving voorziet geen mechanisme om onregelmatigheden of problemen op te lossen tijdens de m.e.r.-procedure. Als er een onregelmatigheid of probleem wordt ontdekt, moet de procedure daarom vanaf het begin opnieuw worden opgestart. Dit leidt tot een verlenging van de procedure. Ook bij het **Fransse** systeem wordt er een knelpunt ervaren indien er zich onregelmatigheden of problemen voordoen tijdens de opmaak van een project-MER die van invloed kunnen zijn op de volledige informatie van het publiek of die de beslissing van het bestuursorgaan kunnen beïnvloeden. In dit geval is de hele aanvraagprocedure onwettig en moet er dus een nieuw project-MER worden uitgevoerd.

In algemene zin komen in **Nederland** project-MER's in een iteratief proces tussen initiatiefnemer en diens deskundigen en het bevoegd gezag tot stand. Afhankelijk van de omvang van de MER wordt advies ingewonnen bij de Commissie voor de MER. De MER wordt in ontwerp met het voorgenoemde ontwerpbesluit openbaar ter visie gelegd (in geval van verplichte advisering door de Commissie voorzien van het advies). Eenieder mag op dit ontwerp zijn zienswijzen kenbaar maken en de initiatiefnemer en het bevoegd gezag kunnen naar aanleiding van deze zienswijzen wijzigingen verwerken in de project-MER.

De voornaamste aandachtspunten en knelpunten met betrekking tot de oplossingsgerichte technieken in **Zweden**, situeren zich op het vlak van de behandelingstermijnen van de betrokken instanties. Verder moet worden vermeld dat de verantwoordelijkheid voor de vergunningsaanvraag is verdeeld over de districtsbesturen, afhankelijk van waar de activiteit zal plaatsvinden. Als zodanig moet worden benadrukt dat de doorlooptijden voor de verschillende onderdelen van de m.e.r.-procedure kunnen verschillen, afhankelijk van de plaats waar de vergunningsaanvraag wordt ingediend.

pagina 80 van 142

Ook in het **Waals Gewest** kan de aanvrager voor de vergunningsbeslissing wijzigingsplannen indienen. De vergunningverlenende overheid zal bij de beoordeling van de aanvraag beslissen of de wijzigingen aanvaardbaar zijn. In sommige gevallen zal opnieuw advies ingewonnen worden en kunnen deze onderworpen worden aan nieuwe bekendmakingsmaatregelen. De beslissingstermijn van de bevoegde overheid begint maar te lopen vanaf de datum van ontvangst van de wijzigingsplannen.

De aanvrager verwittigt het college van burgemeester en schepenen bij aangetekende brief van zijn voornemen om zijn vergunningsaanvraag te wijzigen. De beslissingstermijn van de bevoegde overheid wordt opgeschort vanaf de datum van verzending van de aangetekende brief. De wijzigingen worden binnen zes maanden ingediend door de vergunningsaanvrager. Na deze termijn vervalt de vergunningsaanvraag. De gemeente controleert binnen 30 dagen na ontvangst van de gewijzigde aanvraag of het dossier volledig is en of de gewijzigde aanvraag opnieuw moet worden onderworpen aan de onderzoekshandelingen en stuurt de aanvrager bij aangetekende brief een ontvangstbewijs als het dossier volledig is. In het andere geval deelt zij hem op dezelfde wijze mee dat zijn dossier niet volledig is, met vermelding van de ontbrekende documenten of inlichtingen. De gemeente geeft het ontvangstbewijs af binnen 30 dagen na ontvangst van deze documenten of inlichtingen. Indien de aanvrager binnen zes maanden na de kennisgeving dat het dossier niet volledig is, geen enkel van de ontbrekende documenten of inlichtingen bezorgd heeft, vervalt de vergunningsaanvraag. Bij ontstentenis van afgifte van het ontvangstbewijs, of van de kennisgeving dat het dossier niet volledig is binnen de termijn, wordt de opschorting van de beslissingstermijn opgeheven en begint de initiële termijn waarin het college van burgemeester en schepenen zijn beslissing moet betekenen opnieuw te lopen.

Is dit niet het geval, dan wordt de gewijzigde aanvraag opnieuw onderworpen aan de onderzoekshandelingen die de bevoegde overheid zelf bepaalt. In dat geval vervalt de opschorting van de beslissingstermijn en begint de termijn waarin het college van burgemeester en schepenen zijn beslissing moet bekendmaken pas te lopen vanaf de verzending van het ontvangstbewijs van het volledige dossier.

pagina 84 van 142

wijzigingsmogelijkheid gebruik maken, kan de beslissingstermijn met 15 dagen worden verlengd. Deze termijnverlenging is een optie, geen verplichting.

Indien de **Franse** aanvrager het nodig acht om substantiële wijzigingen aan het project door te voeren, kan hij hiertoe een verzoek richten aan de bevoegde overheid. Naar aanleiding van dit verzoek, kan de bevoegde overheid na raadpleging van de adviesinstanties het openbaar onderzoek voor maximaal zes maanden opschorten om het project en de scope van het project te wijzigen. Van deze opschortingsmogelijkheid kan slechts eenmaal gebruik worden gemaakt. Er kan ook worden besloten om, indien nodig, een aanvullend openbaar onderzoek uit te voeren. In de andere gevallen zal er een nieuwe vergunningsaanvraag moeten aangevraagd worden.

In **Zweden** zijn er in het algemeen weinig beperkingen met betrekking tot het wijzigen van een vergunningsaanvraag in de loop van de procedure. Wel dient er op gewezen te worden dat de beslissingstermijn van de bevoegde overheid (zijnde tien weken) opnieuw begint te lopen vanaf het moment dat er aanpassingen of wijzigingen worden ingediend.

Nederland, Letland en Hessen hebben geen uitdrukkelijke oplossingsgerichte techniek voor het wijzigen van een vergunningsaanvraag tijdens de procedure.

Een ingediende vergunningsaanvraag kan in **Nederland** niet meer worden gewijzigd, enkel worden aangevuld. Hoogst uitzonderlijk kan de aanvraag worden gewijzigd als de grondslag van de aanvraag daarmee niet wordt verlaten. Denk bijvoorbeeld aan het gebruik van een ander bouw materiaal met dezelfde functie, maar een andere kleur. Dit is in beginsel juridisch een lastig traject. De mogelijkheid bestaat wel om de aanvraag in te trekken en een nieuwe aanvraag in te dienen.

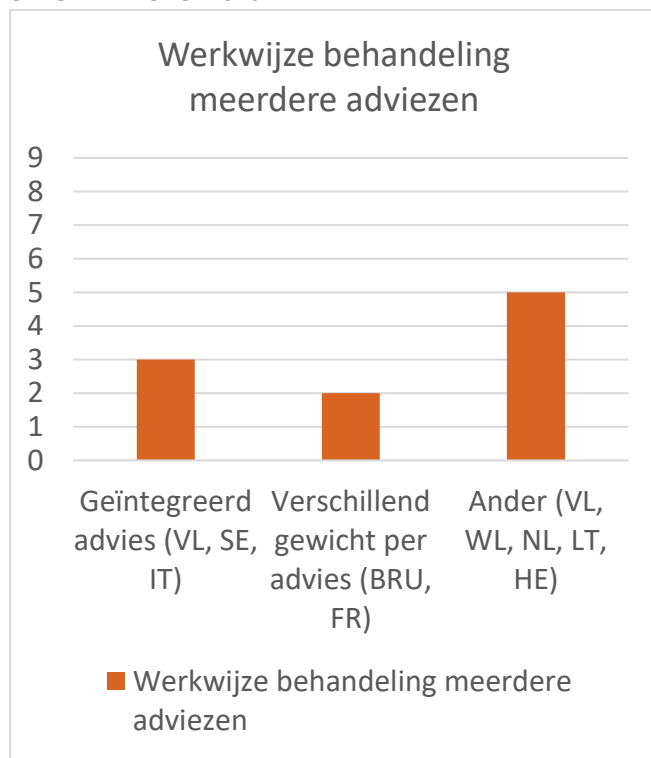
De **Letse** regelgeving voorziet in de mogelijkheid om op verzoek van de aanvrager wijzigingen of aanpassingen in de bouwvergunning aan te brengen, nadat de stedenbouwkundige vergunning is afgegeven. Dergelijke wijzigingen en aanpassingen moeten door de bevoegde overheid worden goedgekeurd.

De **Duitse** regelgeving of de overeenkomstige administratieve praktijk voorziet niet in expliciete bepalingen of procedures om de aanvraag tijdens de vergunningsprocedure te wijzigen. Niettemin wordt, op grond van vrijheidsgerelateerde grondwettelijke beginselen, de latere wijziging van het projectplan aanvaard. Er zal geval per geval beoordeeld moeten worden of de bestaande vergunningsprocedure in het geval van een wijziging kan worden voortgezet, of dat een nieuwe vergunningsprocedure moet worden ingeleid.

vergunningsbeslissing in het algemeen formuleren als een kennisgeving, waarop de aanvrager kan reageren en eventueel zijn aanvraag kan wijzigen.

3.2.5.2 Werkwijze voor de behandeling van meerdere adviezen

3.2.5.2.1 Overzicht

3.2.5.2.2 Bespreking

In **Zweden** en **Italië** wordt er bij meerdere adviezen gezocht naar een geïntegreerd advies.

De Italiaanse bevoegde overheid kan een conferentie van diensten bijeenroepen, wanneer de positieve afloop van de procedure afhangt van het verkrijgen van verscheidene adviezen, machtigingen, of andere goedkeuringen die door de verschillende overheidsdiensten worden verstrekt. Het eventuele negatieve advies van bepaalde overheidsinstanties (bijvoorbeeld gezondheidsinstanties, instanties die bevoegd zijn voor cultureel erfgoed) kan onder bepaalde voorwaarden worden verholpen.

Indien in het **Vlaams Gewest** voor het project het advies van de omgevingsvergunningscommissie (hierna: "OVC") vereist is, brengt de OVC een geïntegreerd advies uit. Als het advies niet met eenparigheid van stemmen wordt uitgebracht, worden ook de minderheidsstandpunten in het advies vermeld.

Het **Brussels Hoofdstedelijk Gewest** en **Frankrijk** kennen een bepaald gewicht toe aan de uitgebrachte adviezen.

In Frankrijk zal het gewicht afhangen van het geraadpleegde adviesorgaan. In de wet moet worden gespecificeerd of het advies al dan niet bindend is voor de bevoegde overheid.

Wanneer in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest het advies van de overlegcommissie unaniem ongunstig is en gegeven in aanwezigheid van een afgevaardigde van het bestuur belast met stedenbouw, weigert het college van burgemeester en schepenen de vergunning. De weigeringsbeslissing neemt de beschikking van het advies van de overlegcommissie over. Wanneer het advies van de overlegcommissie niet unaniem ongunstig is, behoudt het college van burgemeester en schepenen zijn beoordelingsvrijheid om de vergunning al dan niet te verlenen.

In **Nederland** en het **Waals Gewest** zal de bevoegde overheid geen integraal advies opvragen, maar wel een integrale beslissing nemen op basis van verschillende adviezen. Dit is ook het geval in het **Vlaams Gewest** voor projecten waarvoor het advies van de OVC niet vereist is.

Indien verschillende **Letse** overheden van mening verschillen, moeten zij op basis van het beginsel van behoorlijk bestuur overeenstemming bereiken over een oplossing die voor hen aanvaardbaar is.

In **Hessen** wordt er gekeken naar de inhoud van het concrete project. De verschillende aanbevelingen van deskundigen worden in de individuele zaak opgelost.

3.2.6 Aandachtspunten en knelpunten met betrekking tot de oplossingsgerichte technieken

De **Waaalse** regelgeving voorziet geen mechanisme om onregelmatigheden of problemen tijdens de vergunningsprocedure op te lossen. Als er een onregelmatigheid of probleem wordt ontdekt, moet de procedure daarom vanaf het begin overgedaan worden. Dit kan leiden tot een verlenging van de procedures.

In **Brussels Hoofdstedelijk Gewest** zijn de aandachtspunten en knelpunten met betrekking tot de oplossingsgerichte technieken de volgende:

- Vervolledigen van het aanvraagdossier: indien de aanvrager telkens beperkte documenten en/of gegevens aanlevert, kan er geen ontvangstbewijs van een volledig dossier opgemaakt en betekend worden, waardoor de gehele doorlooptijd van de vergunningsprocedure sterk kan oplopen. De vervaltermijn na zes maanden treedt maar in werking indien er geen documenten aangeleverd worden.
- Automatische tussenkomst van de gemachtigd ambtenaar indien het college van burgemeester en schepenen niet-tijdig zijn beslissing betekent: de vergunningsprocedure in eerste administratieve aanleg wordt automatisch verlengd doordat de gemachtigd ambtenaar een beslissing moet nemen. Er is geen sprake van een stilzwijgende weigeringsbeslissing in eerste administratieve aanleg.
- Wijzigen van de vergunningsaanvraag: de aanvrager kan de vergunningsaanvraag wijzigen tot voor de beslissing van de bevoegde overheid. Na het indienen van een gewijzigde aanvraag volgt er opnieuw een volledigheidsonderzoek met mogelijk opnieuw onderzoekshandelingen. Doordat de beslissingstermijn van de bevoegde overheid slechts begint te lopen vanaf de kennisgeving van het ontvangstbewijs van een volledig dossier, kan de doorlooptijd van de vergunningsprocedure substantieel langer worden bij veelvuldige wijzigingen aan eenzelfde project.

In **Letland** kunnen er na het verkrijgen van de stedenbouwkundige vergunning wijzigingen in de vergunning worden aangebracht voor zover de vergunning en de inhoud ervan wettelijk zijn toegestaan. In geval van aanzienlijke problemen en onregelmatigheden kan de stedenbouwkundige vergunning door de overheid worden vernietigd. De bevoegde autoriteit kan de vergunning alleen vernietigen indien:

1. belangrijke openbare belangen worden geschaad;
2. de aanvrager geen gebruik heeft gemaakt van de rechten die hem door de vergunning worden verleend;

In het **Waals Gewest**, het **Brussels Hoofdstedelijk Gewest**, **Nederland**, **Hessen**, **Zweden** en **Letland** zijn er geen uitdrukkelijke oplossingsgerichte technieken met betrekking tot onregelmatigheden of problemen tijdens de vergunningsprocedure. In Zweden kan de aanvrager wel een verzoek voor een voorafgaande ruling indienen. Dit betekent kort gezegd dat de vergunningverlenende overheid beoordeelt of de aangevraagde activiteit op het aangewezen terrein kan worden toegestaan. Hoewel er ook in Hessen geen expliciete oplossingsgerichte techniek inzake onregelmatigheden en problemen bestaat, beogen de vergunningsprocedures echter een nauwe samenwerking tussen de aanvrager en de bevoegde overheid, hetgeen helpt om onregelmatigheden of problemen aan te pakken. In Letland is de milieuvergunning de laatste fase van de m.e.r.-procedure. De bevoegde overheid kan enkel een milieuvergunning afgeven of weigeren. Eventuele correcties moeten in de eerdere stadia van de m.e.r.-procedure gebeuren.

3.3.3.1 Overzicht

De oplossingsgerichte techniek voor het wijzigen van de vergunningsaanvraag is in het **Vlaams Gewest** dezelfde voor stedenbouwkundige handelingen als voor milieuactiviteiten. De vergunningsaanvrager kan namelijk een wijzigingsverzoek indienen via het omgevingsloket, waarna de vergunningverlenende overheid het wijzigingsverzoek al dan niet goedkeurt. Indien een nieuw openbaar onderzoek georganiseerd moet worden naar aanleiding van de gewijzigde vergunningsaanvraag, wordt de beslissingstermijn van de bevoegde overheid van rechtswege eenmalig met 60 dagen verlengd.

- de wijzigingen mogen geen invloed hebben op de aard van de geplande constructie¹¹;
- de wijzigingen moeten beperkt zijn¹²; en
- de wijzigingen moeten tegemoetkomen aan de meningen, opmerkingen of bezwaren die tijdens de vergunningsprocedure zijn geuit¹³.

Zoals hierboven vermeld, bepaalt de Waalse regelgeving enkel uitdrukkelijk voor de *permis unique* dat de vergunningsaanvraag gewijzigd kan worden tijdens de procedure. Bij de *permis unique* begint dan de procedure opnieuw te lopen te rekenen vanaf de ontvangst van de gewijzigde plannen.

In **Italië** kan de aanvrager tijdens de analyse van de milieuvergunningsdocumenten om diverse redenen de aanvraag wijzigen. Ook de bevoegde overheid kan de aanvraag naar aanleiding van een nieuwe beoordeling wijzigen. In dit geval zal het publiek opnieuw moeten worden geraadpleegd en de andere betrokken overheidsinstanties zullen om een nieuw advies moeten worden verzocht. Indien de overheid en de aanvrager van deze wijzigingsmogelijkheid gebruik maken, zal een verlenging van de beslissingstermijn plaatsvinden.

In **Zweden** zijn er in het algemeen weinig beperkingen met betrekking tot het wijzigen van een vergunningsaanvraag in de loop van de procedure.

¹³ BvS 1 februari 2005, nr. 139.996, Stad Brussel.

3.3.4.2 Bespreking

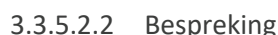
In het **Vlaams Gewest**, het **Brussels Hoofdstedelijk Gewest**, het **Waals Gewest**, **Frankrijk**, **Hessen** en **Zweden** kan de vergunningsaanvraag nog gewijzigd worden naar aanleiding van gegronde bezwaren bij het openbaar onderzoek.

Verder kan de vergunningverlenende overheid in het **Vlaams Gewest**, het **Brussels Hoofdstedelijk Gewest**, het **Waals Gewest**, **Frankrijk**, **Nederland**, **Hessen** en **Italië** voorwaarden opleggen om tegemoet te komen aan de gegronde bezwaren die geuit werden tijdens het openbaar onderzoek.

In **Letland** bepaalt de regelgeving inzake de m.e.r.-procedure dat de bevoegde overheid bij het opstellen van een m.e.r.-programma rekening houdt met de adviezen die tijdens het eerste openbaar onderzoek zijn ontvangen. Later zal ook een m.e.r.-rapport opgesteld worden en wordt dit m.e.r.-rapport geactualiseerd aan de hand van de resultaten van het tweede openbaar onderzoek. Het m.e.r.-rapport bevat namelijk een samenvatting van de resultaten van het openbaar onderzoek en vermeldt ook welke adviezen zijn binnengekomen en hoe daarmee zal worden omgegaan. In de volgende fase wordt het m.e.r.-rapport ter beoordeling aan de bevoegde overheid voorgelegd. Als bij de beoordeling fouten in het m.e.r.-rapport aan het licht komen (bijv. fouten in de procedure inzake het openbaar onderzoek), kan de bevoegde overheid aanbevelingen doen voor verbeteringen van het m.e.r.-rapport of verzoeken het m.e.r.-rapport anders op te stellen.

Indien de **Zweedse** overheid het publiek in kennis moet stellen van een aanvraag voor een milieuvergunning, moet zij ook de mogelijke inbreng die uit deze kennisgeving voortvloeit, aan de aanvrager meedelen. Er dient opgemerkt te worden dat de parlementaire ombudsman heeft meegedeeld dat het opleggen van voorwaarden als gevolg van de inbreng van het publiek niet passend is bij het afgeven van een milieuvergunning. Daarom zal de bevoegde overheid dergelijke inbreng van het publiek, die van invloed kan zijn op de beslissing over de vergunning, in het algemeen formuleren als een kennisgeving, waarop de aanvrager kan reageren en eventueel zijn aanvraag kan wijzigen. De bevoegde overheid is evenwel niet verplicht om de aanvrager vooraf te informeren dat de aanvraag zal worden afgewezen wegens bezwaren van het publiek, voordat de beslissing wordt genomen.

3.3.5.2.1 Overzicht

De Italiaanse bevoegde overheid kan een conferentie van diensten bijeenroepen, wanneer de positieve afloop van de procedure afhangt van het verkrijgen van verscheidene adviezen, machtigingen, of andere goedkeuringen die door de verschillende overheidsdiensten worden verstrekt. Het eventuele negatieve advies van bepaalde overheidsinstanties (bijvoorbeeld gezondheidsinstanties, instanties die bevoegd zijn voor cultureel erfgoed) kan onder bepaalde voorwaarden worden verholpen.

Indien in het Vlaams Gewest voor het project het advies van de OVC vereist is, brengt de OVC een geïntegreerd advies uit. Als het advies niet met eenparigheid van stemmen wordt uitgebracht, worden ook de minderheidsstandpunten in het advies vermeld.

In Zweden zoekt de vergunningverlenende overheid naar een geïntegreerd advies door het zelf toekennen van een gewicht aan de verschillende adviezen.

Frankrijk kent een bepaald gewicht toe aan de uitgebrachte adviezen. Het gewicht zal afhangen van het geraadpleegde adviesorgaan. In de wet moet worden gespecificeerd of het advies al dan niet bindend is voor de bevoegde overheid.

In **Nederland** zal de bevoegde overheid geen integraal advies opvragen, maar wel een integrale beslissing nemen op basis van verschillende adviezen. Dit is ook het geval in het **Vlaams Gewest** voor projecten waarvoor het advies van de OVC niet vereist is en in het **Brussels Hoofdstedelijk Gewest**.

3.3.7 Overzichtstabel

	BRU	FR	HE	IT	LT	NL	SE	VL	WL
Vergunning milieu									
Vervolledigen aanvraag	Ja (impact beslissings-termijn)	Ja (impact beslissings-termijn)	Ja (impact beslissings-termijn)	Ja (impact beslissings-termijn)	Ja (impact beslissings-termijn)	Ja (impact beslissings-termijn)	Ja (impact beslissings-termijn)	Ja (impact beslissings-termijn)	Ja (impact beslissings-termijn)
Oplossingsgerichte technieken bij onregelmatigheden	Nee	Ja (regulariseren)	Nee	Ja (aanvrager extra documenten/info overmaken)	Nee	Nee	Nee	Ja (administratieve lus)	Nee
Oplossingsgerichte technieken bij wijzigingen	Ja (t.g.v. voorwaarden opgelegd door de bevoegde overheid)	Ja (wijzigingsverzoek aanvrager)	Nee	Ja	Ja (formele gebreken wegwerken)	Nee	Ja (weinig beperkingen)	Ja (wijzigingsverzoek aanvrager)	Ja (rechtspraak)
Reactie bezwaren adviesinstaties	Wijzigen aanvraag Voorwaarden	Wijzigen aanvraag Voorwaarden	Wijzigen aanvraag Voorwaarden	Wijzigen aanvraag Voorwaarden	Wijzigen aanvraag Voorwaarden	Voorwaarden	Wijzigen aanvraag Kennisgeving	Wijzigen aanvraag Voorwaarden OVC	Wijzigen aanvraag Voorwaarden OVC
Meerdere adviezen	Integrale beslissing o.b.v. verschillende adviezen	Verschillend gewicht per advies	Inhoud concrete project	Geïntegreerd advies (conferenties van diensten)	Overeenstemming tussen verschillen de overheden	Integrale beslissing o.b.v. verschillen de adviezen	Geïntegreerd advies	Geïntegreerd advies (OVC) Integrale beslissing o.b.v. verschillen de adviezen (geen OVC)	Overlegvergadering

3.4 OVERZICHTSTABEL VERGUNNING VOOR STEDENBOUWKUNDIGE HANDELINGEN EN VERGUNNING VOOR MILIEUACTIVITEITEN

	BRU	FR	HE	IT	LT	NL	SE	VL	WL
Vergunning RO									
Vervolledigen aanvraag	Ja (impact beslissings-termijn)	Ja (impact beslissings-termijn)	Ja (impact beslissings-termijn)	Ja (impact beslissings-termijn)	Ja (impact beslissings-termijn)	Ja (impact beslissings-termijn)	Ja (impact beslissings-termijn)	Ja (impact beslissings-termijn)	Ja (impact beslissings-termijn)
Oplossingsgerichte technieken bij onregelmatigheden	Ja (gemachtigd ambtenaar)	Nee	Nee	Ja (aanvrager extra documenten/info overmaken)	Nee	Nee	Nee	Ja (administratieve lus)	Nee
Oplossingsgerichte technieken bij wijzigingen	Ja (verwittiging wijziging aanvrager)	Ja (wijzigingsverzoek aanvrager)	Nee	Ja (aanvrager extra documenten/info overmaken)	Nee	Nee	Ja (weinig beperkingen)	Ja (wijzigingsverzoek aanvrager)	Ja (wijzigingsplannen)
Reactie adviezen adviesinstanties	Wijzigen aanvraag Voorwaarden	Wijzigen aanvraag Voorwaarden	Wijzigen aanvraag Voorwaarden	Conferentie van diensten	Wijzigen aanvraag Voorwaarden	Voorwaarden	Wijzigen aanvraag Kennisgeving	Wijzigen aanvraag Voorwaarden OVC	Wijzigen aanvraag Voorwaarden
Meerdere adviezen	Verschillend gewicht per advies	Verschillend gewicht per advies	Inhoud concrete project	Geïntegreerd advies	Overeenstemming tussen verschillende overheden	Integrale beslissing o.b.v. verschillende adviezen	Geïntegreerd advies	Geïntegreerd advies (OVC) Integrale beslissing o.b.v. verschillende adviezen (geen OVC)	Integrale beslissing o.b.v. verschillende adviezen
Vergunning milieu									
Vervolledigen aanvraag	Ja (impact beslissings-termijn)	Ja (impact beslissings-termijn)	Ja (impact beslissings-termijn)	Ja (impact beslissings-termijn)	Ja (impact beslissings-termijn)	Ja (impact beslissings-termijn)	Ja (impact beslissings-termijn)	Ja (impact beslissings-termijn)	Ja (impact beslissings-termijn)
Oplossingsgerichte technieken bij onregelmatigheden	Nee	Ja (regulariseren)	Nee	Ja (aanvrager extra documenten/info overmaken)	Nee	Nee	Nee	Ja (administratieve lus)	Nee
Oplossingsgerichte technieken bij wijzigingen	Ja (t.g.v. voorwaarden opgelegd door de bevoegde overheid)	Ja (wijzigingsverzoek aanvrager)	Nee	Ja	Ja (formele gebreken wegwerken)	Nee	Ja (weinig beperkingen)	Ja (wijzigingsverzoek aanvrager)	Ja (rechtspraak)
Reactie bezwaren adviesinstanties	Wijzigen aanvraag Voorwaarden	Wijzigen aanvraag Voorwaarden	Wijzigen aanvraag Voorwaarden	Wijzigen aanvraag Voorwaarden	Wijzigen aanvraag Voorwaarden	Voorwaarden	Wijzigen aanvraag Kennisgeving	Wijzigen aanvraag Voorwaarden OVC	Wijzigen aanvraag Voorwaarden OVC
Meerdere adviezen	Integrale beslissing o.b.v. verschillende adviezen	Verschillend gewicht per advies	Inhoud concrete project	Geïntegreerd advies (conferentie van diensten)	Overeenstemming tussen verschillende overheden	Integrale beslissing o.b.v. verschillende adviezen	Geïntegreerd advies	Geïntegreerd advies (OVC) Integrale beslissing o.b.v. verschillende adviezen (geen OVC)	Overlegvergadering

3.5 DE PRAKTISCHE TOEPASSING VAN DE TERMIJNEN IN DE VERSCHILLENDE PROCEDURES

3.5.1 Overzicht van de beslissingstermijnen in eerste aanleg

3.5.1.1 Algemeen

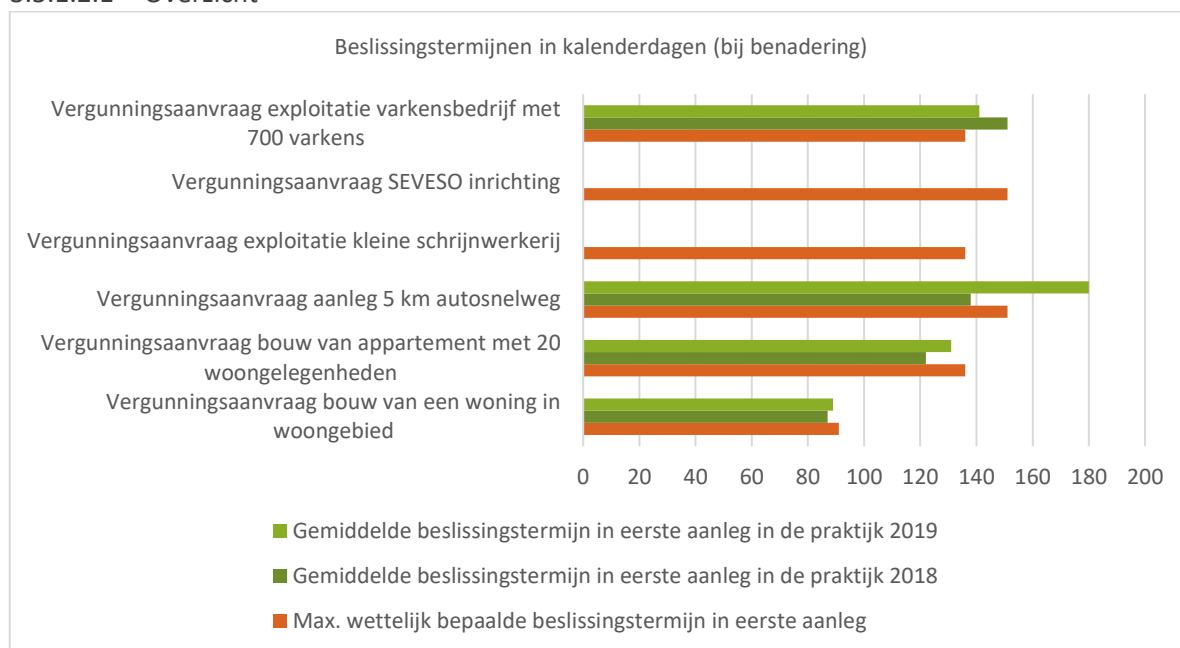
Een belangrijk onderdeel van de huidige internationale benchmark studie betreft een vergelijking van de verschillende doorlooptermijnen van de vergunningsprocedures.

De doorlooptermijnen in de bestudeerde landen en regio's werden afgetoetst aan de hand van een aantal voorbeeld vergunningsaanvragen die in de case study fiche waren opgenomen. Er diende een overzicht gegeven te worden van de maximale beslissingstermijn en, indien mogelijk, van de gemiddelde werkelijke beslissingstermijn te rekenen vanaf de indiening van de aanvraag tot de beslissing in eerste aanleg. In wat volgt, zullen de resultaten per regio of land besproken worden.

Om de vergelijkbaarheid tussen de verschillende landen en regio's te vergroten, worden de termijnen in kalenderdagen uitgedrukt. De termijnen in kalenderdagen zijn termijnen bij benadering, aangezien sommige termijnen een omzetting uitmaken van een termijn in maanden of jaren.

3.5.1.2 Het Vlaams Gewest

3.5.1.2.1 Overzicht

3.5.1.2.2 Voorafgaand

Bovenstaande tabel houdt geen rekening met de mogelijkheid tot het verlengen van de beslissingstermijn. De beslissingstermijn wordt immers verlengd naar aanleiding van de organisatie van een nieuw openbaar onderzoek of het gebruik van de administratieve lus. Verder zijn de praktijkcijfers met betrekking tot de gemiddelde doorlooptijd afkomstig van het Departement Omgeving.

Bij het doorlopen van de gewone vergunningsprocedure bedraagt de wettelijk bepaalde maximum doorlooptijd van de vergunningsaanvraag 136 dagen, indien er geen advies van de OVC vereist is. Deze doorlooptijd van 136 dagen is de optelsom van enerzijds 30 dagen voor het uitvoeren van het ontvankelijkheids- en volledigheidsonderzoek en anderzijds 105 dagen voor de vergunningsbeslissing die ingaan de dag na de datum dat de aanvraag ontvankelijk en volledig werd verklaard.

Voormelde maximumdoorlooptijden houden evenwel geen rekening met een wijzigingsaanvraag, noch met de organisatie van een nieuw openbaar onderzoek, noch met het gebruik van de administratieve lus.

Ook voor een vergunningsaanvraag voor de bouw van een appartementengebouw met 20 wooneenheden bedraagt de maximale wettelijke doorlooptijd 136 dagen. Op basis van de gegevens uit het Omgevingsloket, bedroeg in 2018 de werkelijke gemiddelde doorlooptijd voor de aanvraag voor het bouwen of herbouwen van 20 tot 50 wooneenheden (een appartement of een groepswooningbouw) 122 dagen. In 2019 liep de gemiddelde doorlooptijd in de praktijk op tot 131 dagen. Er wordt opgemerkt dat de cijfers geen rekening houden met het gegeven dat de vergunningsaanvraag de bouw van een woning in woongebied betreft. De informatie over de verschillende bestemmingscategorieën is namelijk niet gekend.

Voor vergunningsaanvraag inzake de exploitatie van een kleine schrijnwerkerij dient een maximale wettelijke doorlooptermijn van 136 dagen in acht genomen te worden. Er zijn momenteel geen

Indien er geen tussenkomst van de gemachtigd ambtenaar nodig is en noch de speciale regelen van openbaarmaking gevolgd moeten worden, bedraagt de maximale doorlooptijd 120 dagen. Voormelde 120 dagen bestaan uit 45 dagen om een ontvangstbewijs van een volledig dossier aan de aanvrager te verzenden en 75 dagen beslissingstermijn die ingaan vanaf de datum van de verzending van het ontvangstbewijs. Indien er een tussenkomst van de gemachtigd ambtenaar vereist is of er moeten speciale regelen van openbaarmaking gevolgd worden, is de maximale doorlooptijd 135 dagen. De termijn van 135 dagen bestaat uit enerzijds 45 dagen om een ontvangstbewijs van een volledig dossier te verzenden en anderzijds een beslissingstermijn van 75 dagen die ingaan vanaf de datum van de verzending van het ontvangstbewijs. Indien er én een tussenkomst van de gemachtigd ambtenaar vereist is én de speciale regelen van openbaarmaking gevolgd moeten worden, bedraagt de maximale doorlooptijd 205 dagen. De termijn van 205 dagen kan opgesplitst worden in 45 dagen om een ontvangstbewijs van een volledig dossier te verzenden en 160 dagen beslissingstermijn die ingaan vanaf de datum van de verzending van het ontvangstbewijs.

Bovendien geldt er bij alle stedenbouwkundige aanvragen een termijnverlenging van 30 dagen wanneer de beslissingstermijn tijdens de zomervakantie verstrijkt. Er is ook een termijnverlenging van 30 dagen als er een uitstel van de speciale regelen van openbaarmaking is ten gevolge van de zomervakantie.

1. 10 dagen indien het de paasvakantie of de kerstvakantie betreft;
2. 45 dagen indien het de zomervakantie betreft.

pagina 106 van 142

3.5.1.6 Frankrijk

3.5.1.6.1 Overzicht

3.5.1.6.2 Bespreking

De bevoegde overheid heeft maximum twee maanden, ofwel 61 dagen, vanaf de ontvangst van een volledig dossier om over een vergunningsaanvraag voor de bouw van een woning in woongebied te beslissen.

Voor een vergunningaanvraag voor de bouw van een appartement met 20 woongelegenheden beschikt de overheid over een termijn van maximum drie maanden, ofwel 91 dagen, vanaf de ontvangst van een volledig dossier.

Een vergunningsaanvraag voor de aanleg van een vijf kilometerlange autosnelweg vergt meer tijd, met name minstens tien maanden, ofwel 304 dagen, vanaf de ontvangst van een volledig dossier. Er zal zowel een vergunningsaanvraag inzake milieuactiviteiten, als een vergunningsaanvraag voor stedenbouwkundige handelingen moeten aangevraagd worden.

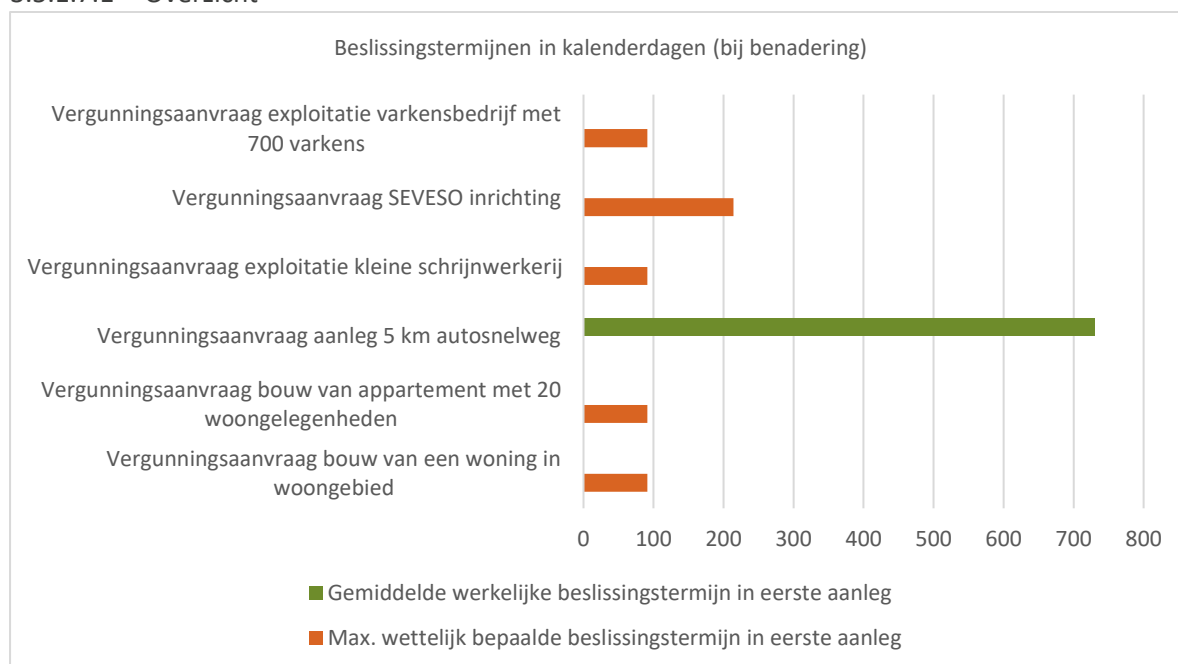
Wat de exploitatie van een kleine schrijnwerkerij betreft, is er geen vergunningsbeslissing nodig. De loutere melding volstaat, waarna onmiddellijk een digitaal ontvangstbewijs wordt verzonden naar de melder.

De exploitatie van een varkensbedrijf met 700 varkens vereist wel een vergunning. De doorlooptijd van deze procedure bedraagt vijf maanden, ofwel 214 dagen, vanaf de ontvangst van een volledig dossier. De termijn is verlengbaar met twee maanden.

De doorlooptijd van een vergunningaanvraag voor de exploitatie van een SEVESO inrichting zal minstens 17 maanden, ofwel 517 dagen, vanaf de ontvangst van een volledig dossier bedragen. Er dient zowel een m.e.r.-procedure, als een goedkeuringsprocedure gevolgd te worden.

3.5.1.7 Hessen

3.5.1.7.1 Overzicht

3.5.1.7.2 Bespreking

De bevoegde overheid beschikt voor de vergunningsaanvraag voor de bouw van een woning in woongebied en de bouw van een appartement met 20 woongelegenheden, over een termijn van drie maanden, ofwel 91 dagen, te rekenen vanaf de ontvangst van een volledig dossier om te beslissen over de aanvraag. De bevoegde overheid kan deze termijn met een periode van twee maanden verlengen omwille van ernstige redenen.

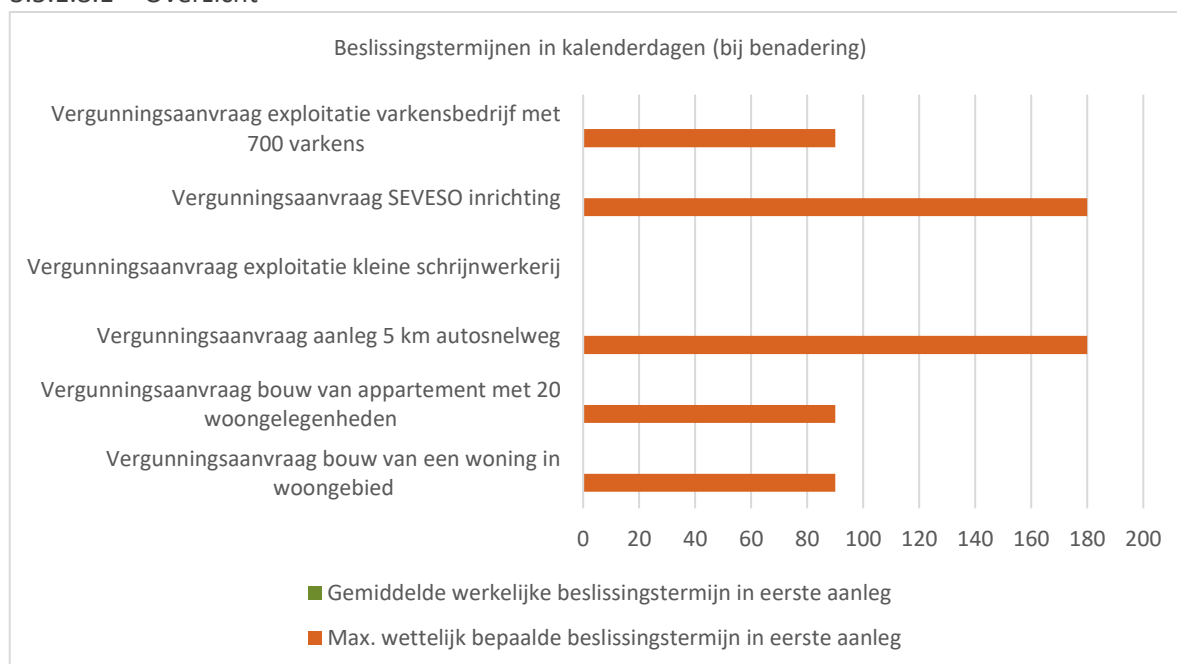
Voor de aanleg van een autosnelweg is er geen wettelijke bepaling voor de gehele procedure. In de praktijk zal de procedure gemiddeld één tot twee jaar, ofwel 730 dagen, duren.

Ook voor een vergunningaanvraag voor de exploitatie van een kleine schrijnwerkerij en de exploitatie van een varkensbedrijf met 700 varkens beschikt de bevoegde overheid over een beslissingstermijn van drie maanden, ofwel 91 dagen, te rekenen vanaf de ontvangst van een volledig dossier. De bevoegde overheid kan deze periode meermaals met ten hoogste 3 maanden verlengen wegens de moeilijkheidsgraad van het dossier of om redenen die aan de aanvrager toe te schrijven zijn.

De beslissingstermijn inzake een vergunning voor de exploitatie van een SEVESO inrichting bedraagt zeven maanden, ofwel 214 dagen, te rekenen vanaf de ontvangst van een volledig dossier. De bevoegde overheid kan deze periode meermaals met ten hoogste 3 maanden verlengen wegens de moeilijkheidsgraad van het dossier of om redenen die aan de aanvrager toe te schrijven zijn.

3.5.1.8 Italië

3.5.1.8.1 Overzicht

3.5.1.8.2 Bespreking

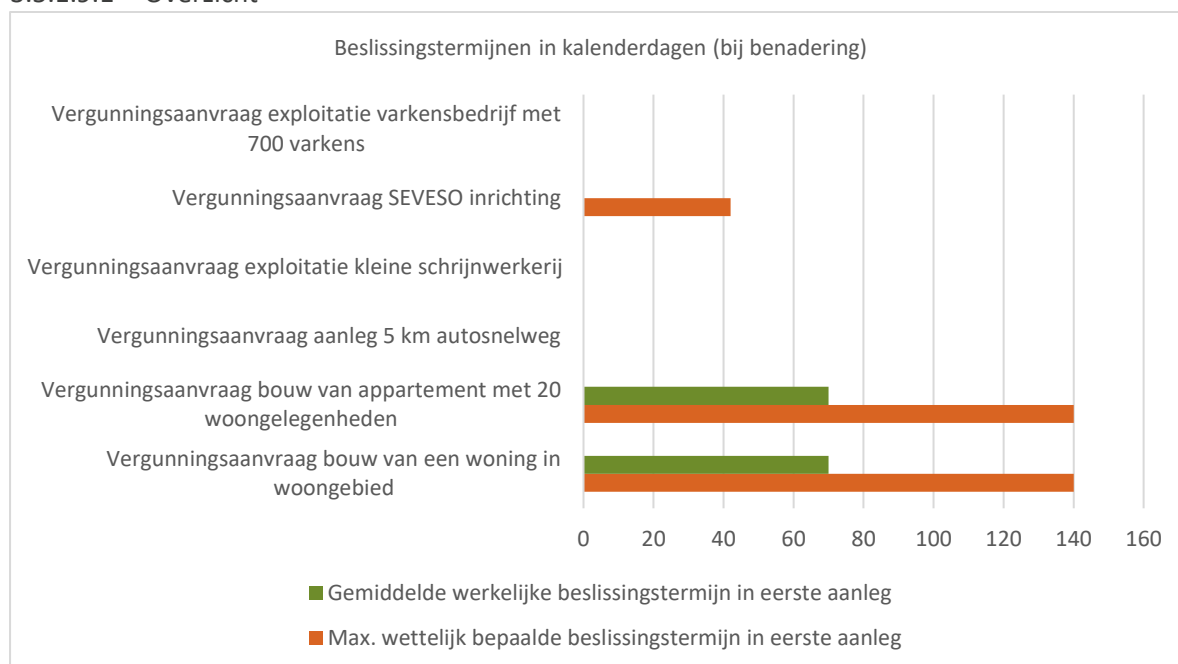
De maximale wettelijke doorlooptermijn in eerste aanleg inzake de vergunningsaanvraag voor de bouw van een woning in woongebied, de bouw van een appartement met 20 woongelegenheden en de exploitatie van een varkensbedrijf met 700 varkens bedraagt 90 dagen vanaf de indiening van de aanvraag. Afhankelijk van de typologie van het gebouw kan de procedure worden verlengd.

Voor de bouw van een schrijnwerkerij is een stedenbouwkundige vergunning nodig voor het realiseren van de opslagplaats, en een kennisgeving om de activiteit uit te oefenen. De kennisgeving is niet voor milieudoelinden, maar alleen voor de conformiteit van de exploitatie en de brandpreventie. Een beslissing over de kennisgeving gebeurt onmiddellijk na de indiening ervan.

In het geval van bijzondere en complexe projecten, zoals de aanleg van een autosnelweg en de exploitatie van een SEVESO inrichting, bedraagt de maximale beslissingstermijn 180 dagen. Dit is een verdubbeling van de gewone beslissingstermijn. Ook bij de bijzondere en complexe projecten kan de procedure worden verlengd afhankelijk van de typologie van het gebouw.

3.5.1.9 Zweden

3.5.1.9.1 Overzicht

3.5.1.9.2 Bespreking

Voor de stedenbouwkundige vergunningsaanvragen, zoals de aanvraag voor de bouw van een woning in woongebied en de bouw van een appartement met 20 woongelegenheden bedraagt de wettelijk vastgelegde beslissingstermijn 20 weken, ofwel 140 dagen, te rekenen vanaf een volledige aanvraag. Over de meeste van deze aanvragen wordt in de praktijk binnen een termijn van 10 weken, ofwel 70 dagen, beslist.

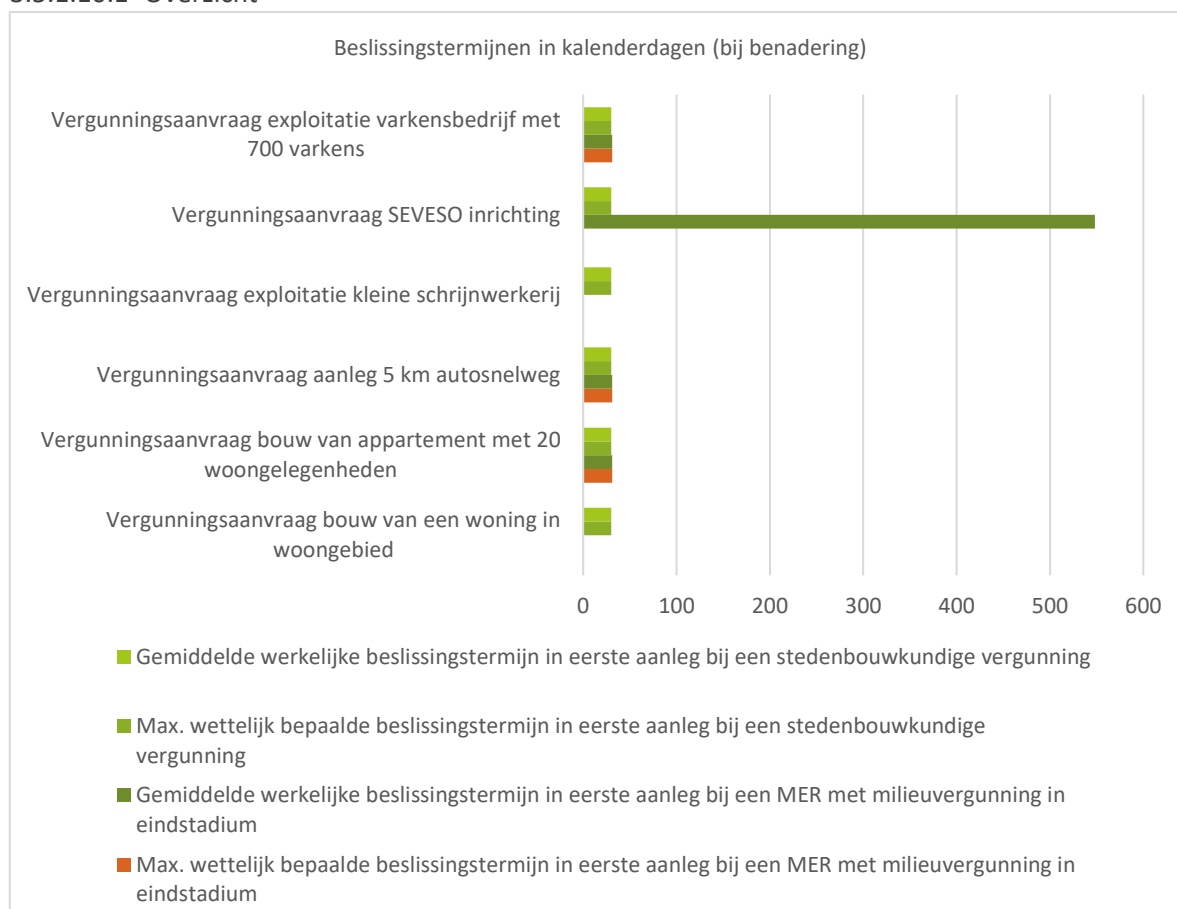
Er zijn geen gestandaardiseerde wettelijke termijnen voor milieuvergunningen.

De aanvraagprocedure voor SEVESO inrichtingen wordt geregeld door de Zweedse Seveso-wet die in het algemeen voorschrijft dat een kennisgeving moet worden ingediend. De activiteit kan beginnen zes weken nadat de kennisgeving is ingediend, tenzij de bevoegde autoriteit anders beslist. Vanaf de indiening van de kennisgeving heeft de bevoegde overheid dus zes weken de tijd om te beslissen of de aanvrager verdere acties moet ondernemen met het oog op het verderzetten van de activiteit.

In de gevallen waarin zowel een milieuvergunning, als een stedenbouwkundige vergunning vereist is, wordt aanbevolen om te beginnen met de milieuvergunning, aangezien dit proces over het algemeen meer tijd vergt. Zoals eerder aangehaald, zijn er geen wettelijk bepaalde maximum termijnen voor milieuvergunningsaanvragen.

3.5.1.10 Letland

3.5.1.10.1 Overzicht

3.5.1.10.2 Bespreking

In Letland worden de gebouwen in drie categorieën opgedeeld. Voor de gebouwen waarvoor een stedenbouwkundige vergunning nodig is, beschikt de bevoegde overheid over een beslissingstermijn van maximum 30 dagen om de aanvraag te beoordelen. De gemiddelde werkelijke beslissingstermijn bedraagt ook 30 dagen.

Voor de aanvraag van een appartement met 20 woongelegenheden, de aanleg van een autosnelweg van vijf kilometer en de exploitatie van een varkensbedrijf met 700 varkens zal er ook in bepaalde gevallen een milieubeoordeling moeten plaatsvinden. Een dergelijke milieubeoordeling zal één maand, ofwel 31 dagen, in beslag nemen.

Voor de aanvraag van een SEVESO inrichting dient een volledige m.e.r.-procedure gevolgd te worden met een milieuvergunning als laatste stap. Gemiddeld duurt een m.e.r.-procedure anderhalf jaar, ofwel 548 dagen.

3.5.2 Overzichtstabel algemeen

	BRU	FR	HE	IT	LT	NL	SE	VL**	WL
Beslissingstermijn 1ste aanleg*									
Wettelijke termijn									
Woning	120 (geen gemachtigd ambtenaar, geen spec. regelen openbaarmaking)	61	91	90	30	56	140	91 (d.i. 30 dagen O&V-onderzoek*** + 60 dagen beslissingstermijn die ingaat de dag na O&V verklaring)	95
Appartement	120 (geen gemachtigd ambtenaar, geen spec. regelen openbaarmaking)	91	91	90	30 (geen milieubeoordeling)	56	140	136 (d.i. 30 dagen O&V-onderzoek + 105 dagen beslissingstermijn die ingaat de dag na O&V verklaring)	135
Autosnelweg	495	304	/	180	30 (geen milieubeoordeling)	730 (Tracéwet)	n.v.t. (geen wettelijke termijnen)	151 (d.i. 30 dagen O&V-onderzoek + opstart OO (10 dagen) + looptijd OO (30 dagen) + 120 dagen beslissingstermijn die ingaat de dag na O&V verklaring)	135
Kleine schrijnwerkerij	81	n.v.t. (melding)	91	n.v.t.	30	56	n.v.t. (geen wettelijke termijnen)	136 (d.i. 30 dagen O&V-onderzoek + 105 dagen beslissingstermijn die ingaat de dag na O&V verklaring)	n.v.t. (melding)
SEVESO	496	517	214	180		182	42	151 (d.i. 30 dagen O&V-onderzoek + opstart OO (10 dagen) + looptijd OO (30 dagen) + 120 dagen beslissingstermijn die ingaat de dag na O&V verklaring)	163

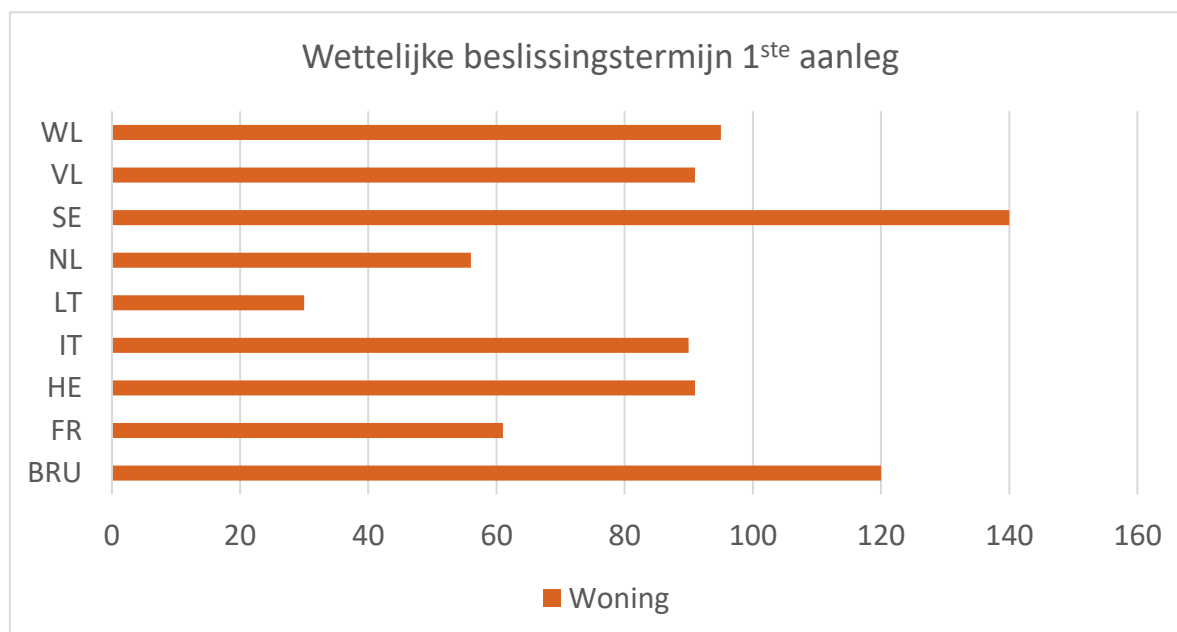
Varkensbedrijf	205	214	91	90	30 (geen milieubeoordeling))	56	n.v.t. (geen wettelijke termijnen)	136 (d.i. 30 dagen O&V-onderzoek + 105 dagen beslissingstermijn die ingaat de dag na O&V verklaring)	113
Termijn praktijk									
Woning	/	/	/	/	30	45	70	89	/
Appartement	/	/	/	/	30	45	70	131	/
Autosnelweg	/	/	730	/	30	/	/	180	/
Kleine schrijnwerkerij	/	/	/	/	30	45	/	/	/
SEVESO	/	/	/	/	548	133,7	/	/	/
Varkensbedrijf	365	/	/	/	30	45	/	141	/

* Beslissingstermijn uitgedrukt in kalenderdagen bij benadering

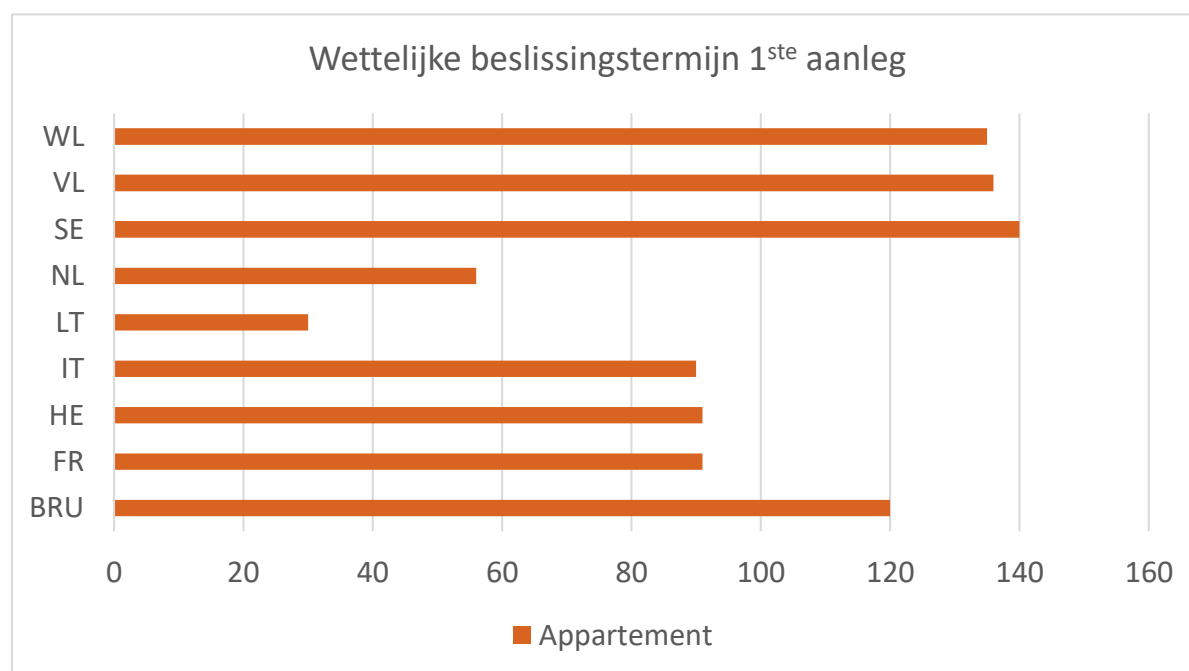
** Deze maximumtermijnen houden geen rekening met verlengingsmogelijkheden naar aanleiding van de organisatie van een nieuw openbaar onderzoek en de administratieve lus.

*** O&V staat voor ontvankelijkheid en volledigheid.

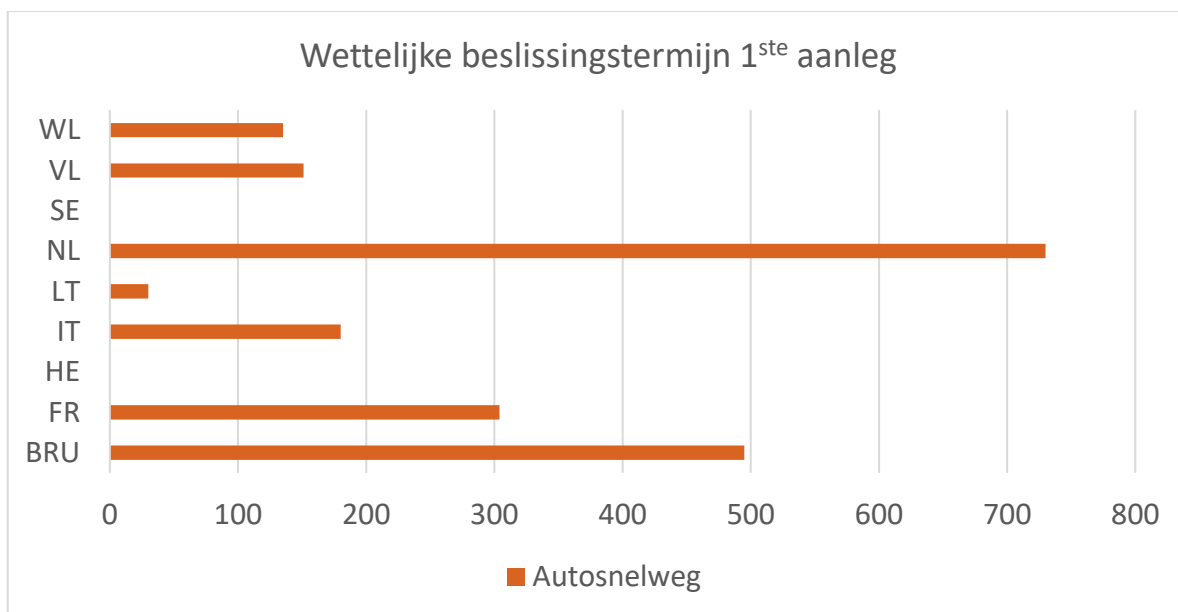
3.5.3 Overzichtstabel wettelijke beslissingstermijn 1ste aanleg per categorie

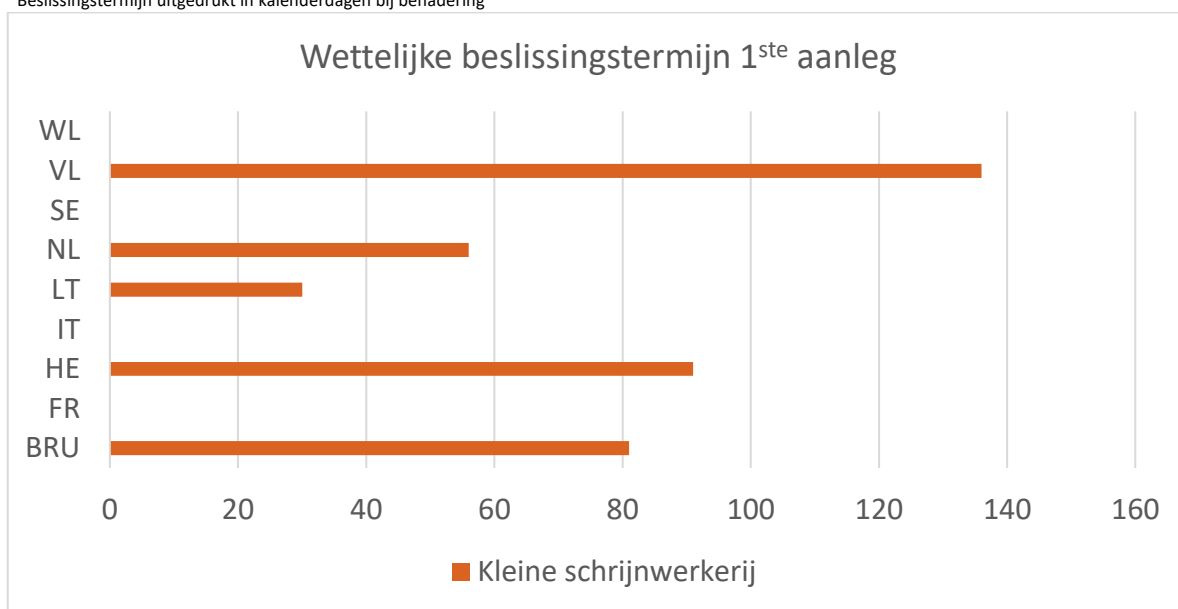
*Beslissingstermijn uitgedrukt in kalenderdagen bij benadering

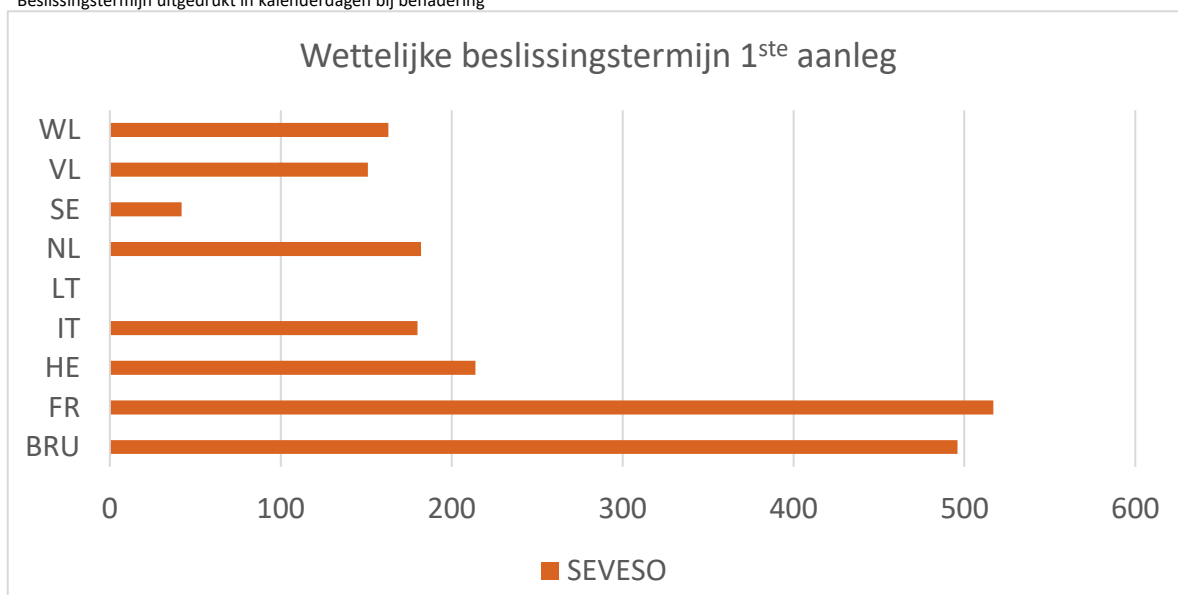
*Beslissingstermijn uitgedrukt in kalenderdagen bij benadering

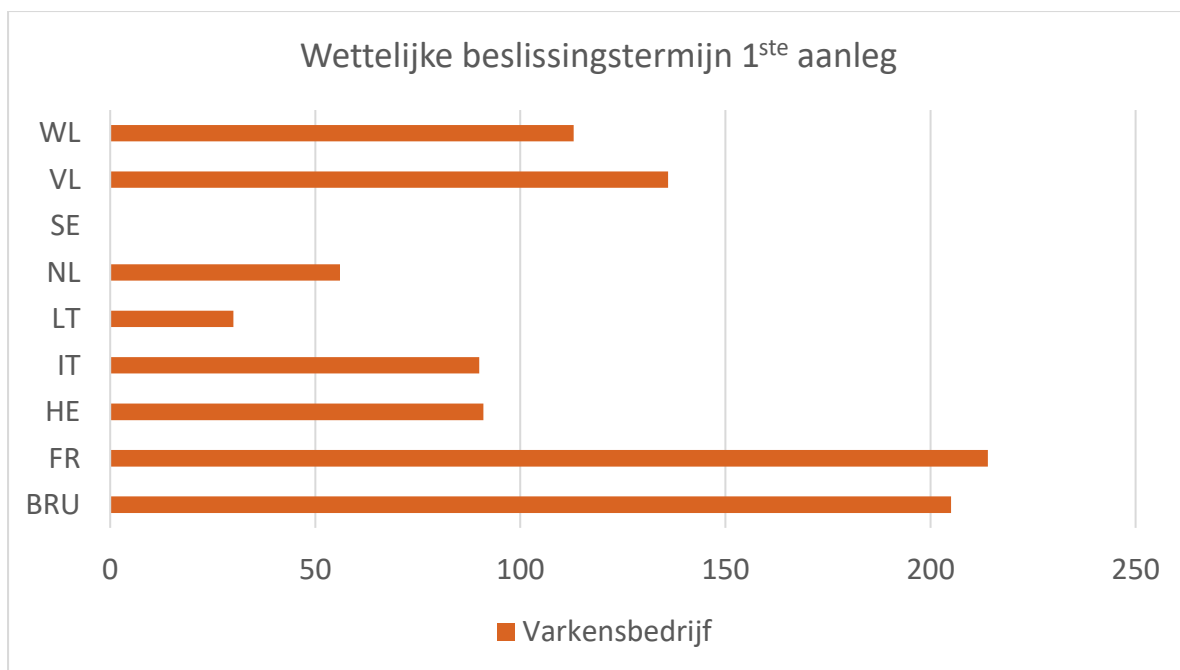
*Beslissingstermijn uitgedrukt in kalenderdagen bij benadering

*Beslissingstermijn uitgedrukt in kalenderdagen bij benadering

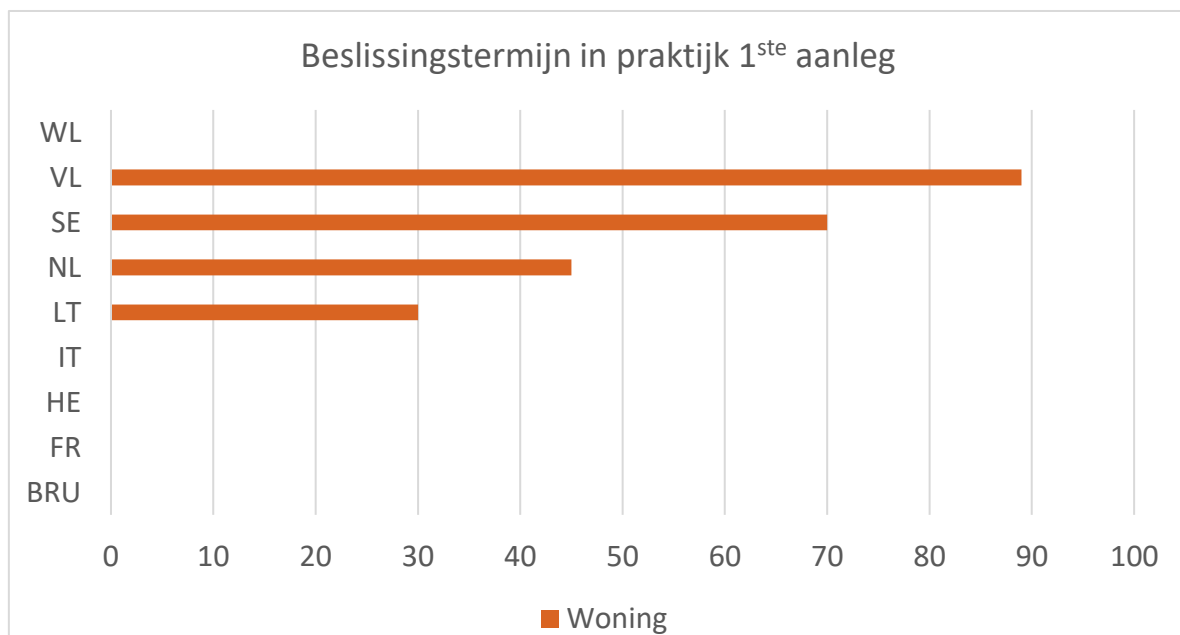

*Beslissingstermijn uitgedrukt in kalenderdagen bij benadering

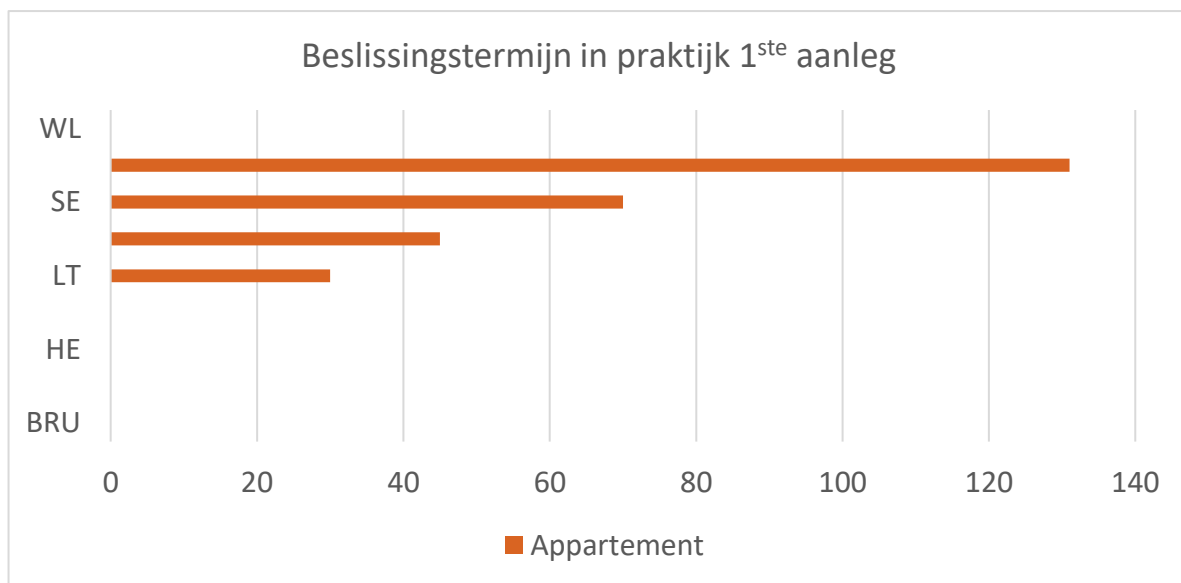

*Beslissingstermijn uitgedrukt in kalenderdagen bij benadering

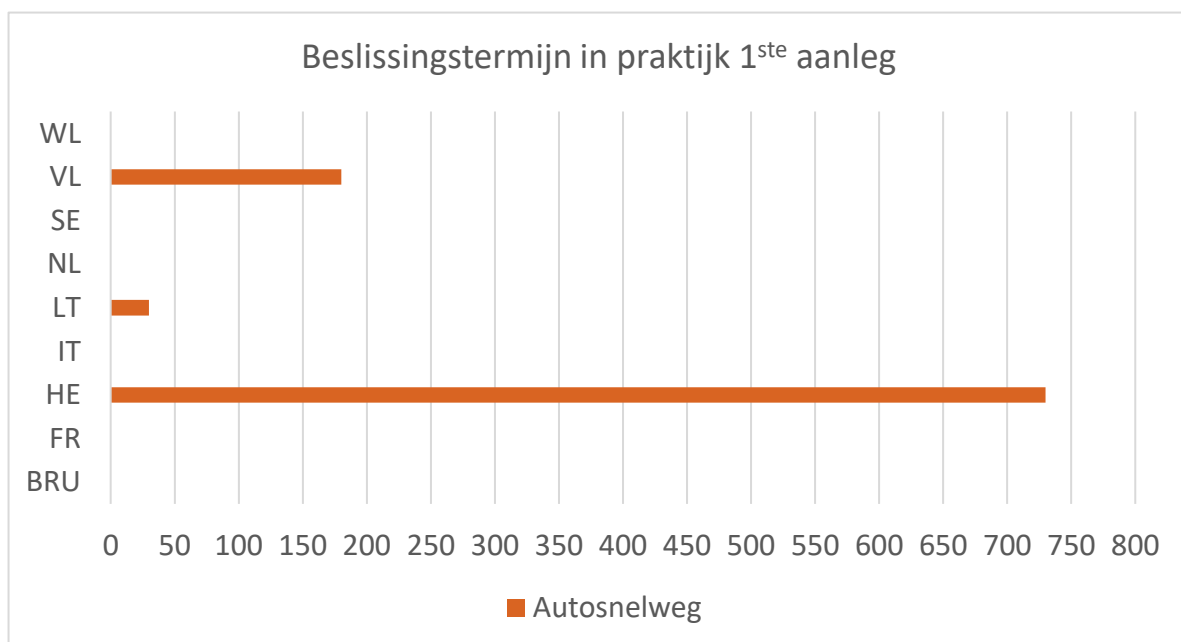
3.5.4 Overzichtstabel beslissingstermijn 1ste aanleg in praktijk per categorie

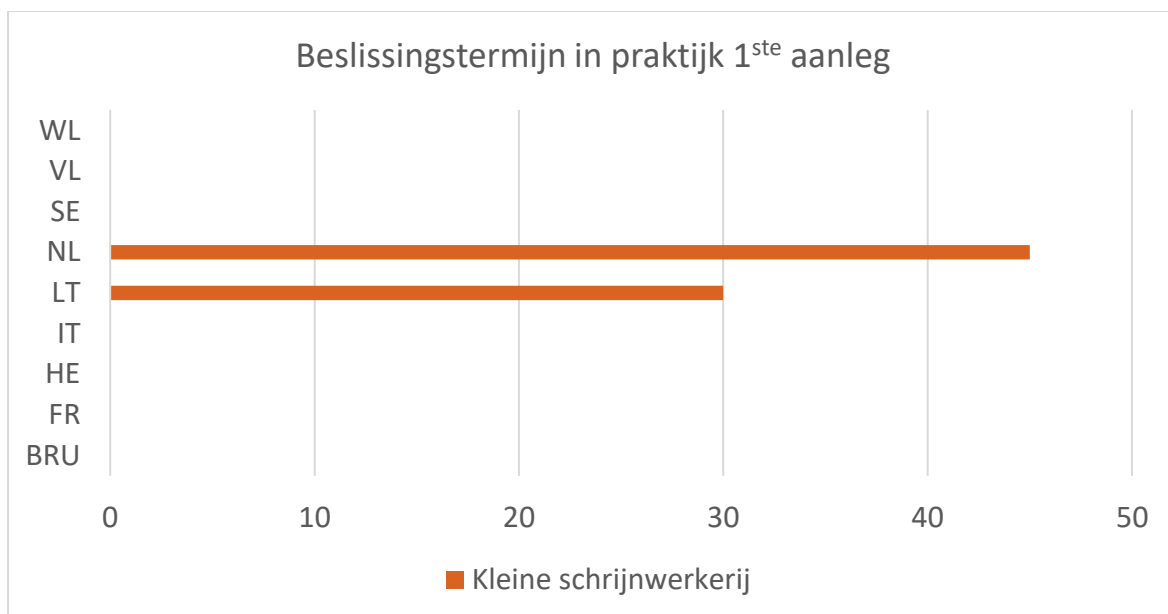
*Beslissingstermijn uitgedrukt in kalenderdagen bij benadering

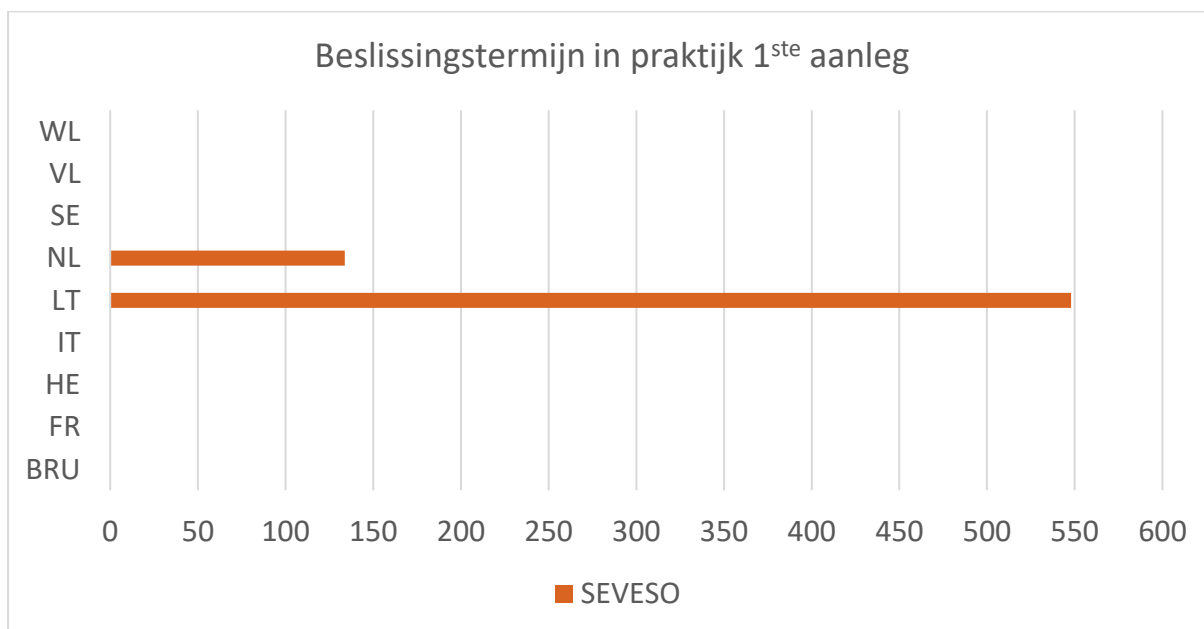
*Beslissingstermijn uitgedrukt in kalenderdagen bij benadering

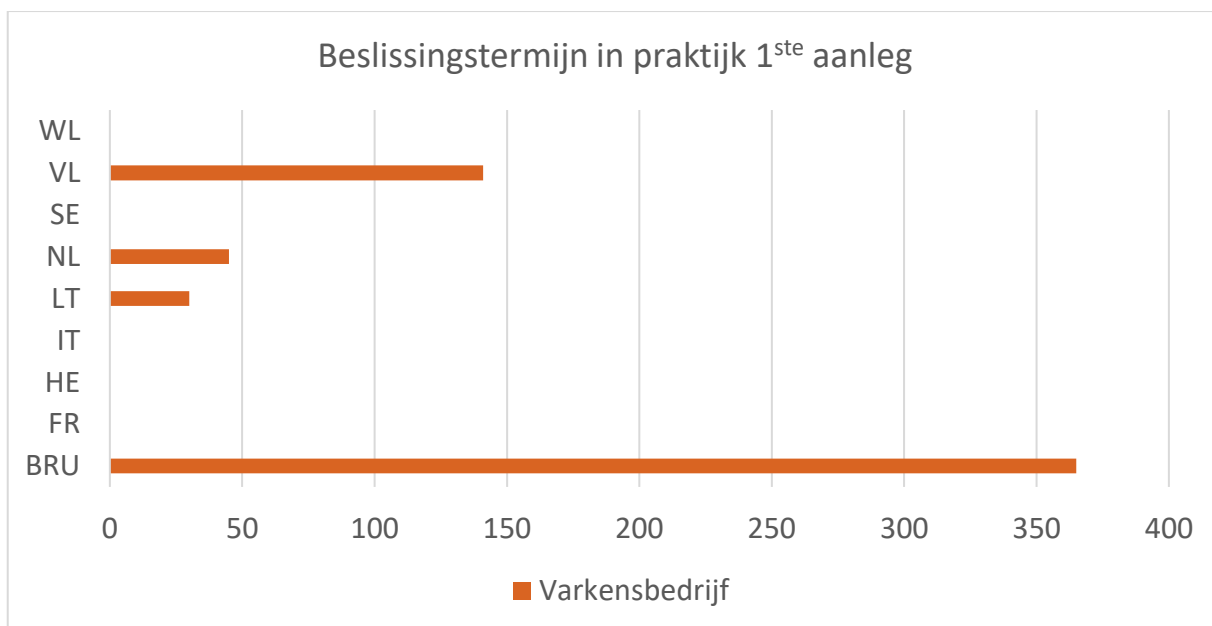
*Beslissingstermijn uitgedrukt in kalenderdagen bij benadering

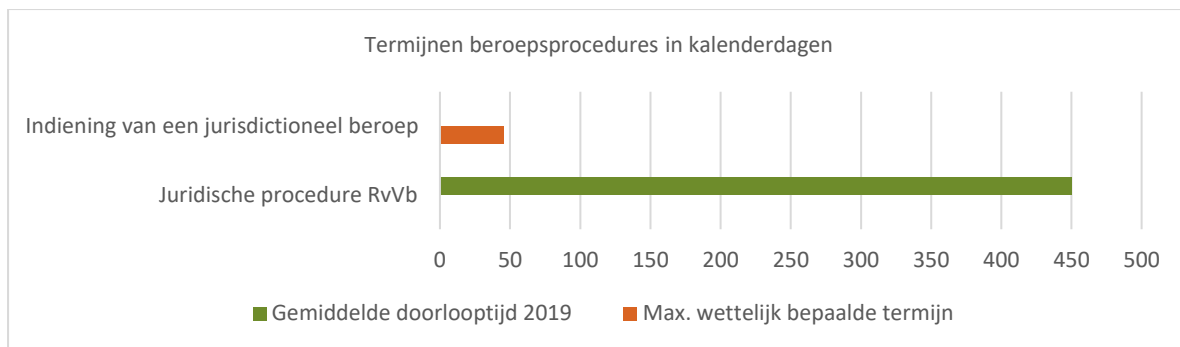

*Beslissingstermijn uitgedrukt in kalenderdagen bij benadering

*Beslissingstermijn uitgedrukt in kalenderdagen bij benadering

3.5.5.2.2 Bespreking

Een administratief beroep dient uiterlijk binnen een termijn van 30 dagen ingediend te worden bij de bevoegde beroepsinstantie. De termijn gaat in vanaf:

1. de dag na de datum van de betekening van de bestreden beslissing voor die personen of instanties aan wie de beslissing betekend wordt;
2. de dag na het verstrijken van de beslissingstermijn als de omgevingsvergunning in eerste administratieve aanleg stilzwijgend geweigerd wordt;
3. de dag na de eerste dag van de aanplakking van de bestreden beslissing in de overige gevallen.

Een laattijdig ingediend beroep zal onontvankelijk verklaard worden door de bevoegde beroepsinstantie.

Het doorlopen van een administratieve beroepsprocedure neemt overeenkomstig de regelgeving maximum 151 dagen in beslag als de aanvraag in eerste administratieve aanleg overeenkomstig de gewone vergunningsprocedure behandeld werd. De termijn van 151 dagen bestaat uit enerzijds 30 dagen om het ontvankelijkheids- en volledigheidsonderzoek uit te voeren en anderzijds uit een beslissingstermijn van 120 dagen die ingaan de dag na de datum dat het laatste beroep ontvankelijk en volledig wordt verklaard.

Er dient opgemerkt te worden dat de beslissingstermijn van rechtswege eenmalig met 60 dagen verlengd wordt indien:

- de administratieve lus wordt toegepast;
- een nieuw openbaar onderzoek werd georganiseerd naar aanleiding van een wijziging in beroep van de vergunningsaanvraag.

Verder kan ook de beslissingstermijn eenmalig met 60 dagen verlengd worden op verzoek van de aanvrager.

Indien de bevoegde beroepsinstantie geen beslissing heeft genomen binnen de vastgestelde of in voorkomend geval verlengde termijn, wordt het beroep of worden de beroepen geacht te zijn afgewezen en wordt de bestreden beslissing als definitief aanzien.

In 2018 bedroeg de werkelijke gemiddelde doorlooptijd van een beroepsprocedure tegen een beslissing in eerste administratieve aanleg genomen door het college van burgemeester en schepenen, waarbij een openbaar onderzoek werd georganiseerd, 116 dagen. In 2019 was dit 110 dagen. Indien er gekeken wordt naar alle beroepsprocedures (met of zonder openbaar onderzoek) zijn het de volgende cijfers:

- stedenbouwkundige handelingen: 88 dagen in 2018 en ook 88 dagen in 2019;
- ingedeelde inrichtingen: 117 dagen in 2018 en 109 dagen in 2019.

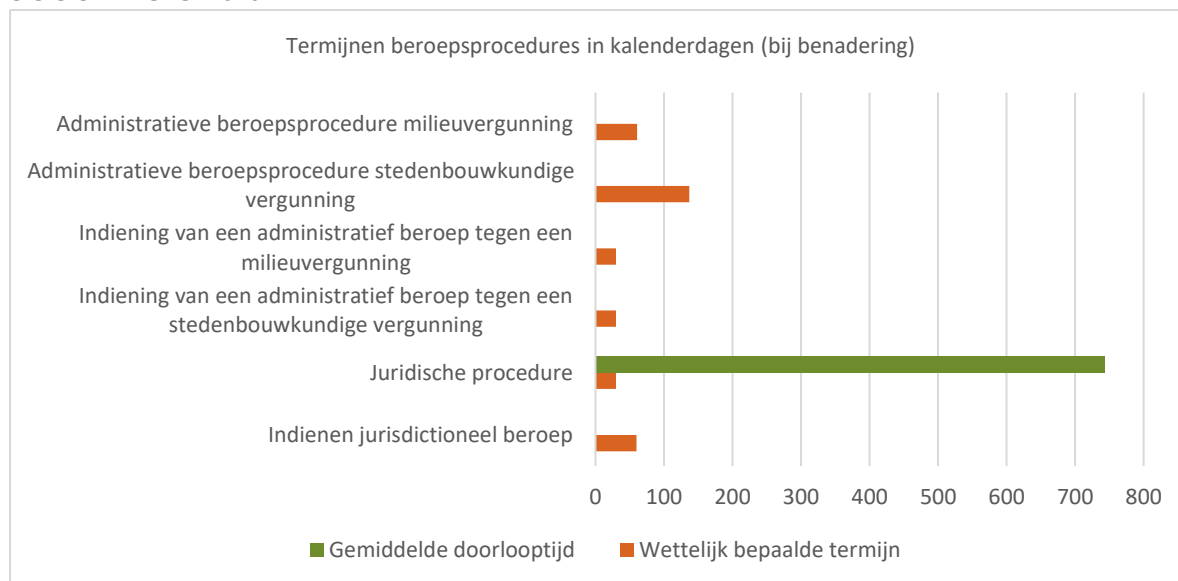
- stedenbouwkundige handelingen: 129 dagen in 2018 en 118 dagen in 2019;
- ingedeelde inrichtingen: 141 dagen in 2018 en 130 dagen in 2019.

1. de dag na de datum van de betekening, voor die personen of instanties aan wie de beslissing betekend wordt;
2. de dag na de eerste dag van de aanplakking van de beslissing in de overige gevallen.

De procedure voor de Raad voor Vergunningsbetwistingen zal dus minstens 135 dagen in beslag nemen. Hier moet aan toegevoegd worden dat deze termijn van 135 dagen nog geen rekening houdt met de hoorzitting die wordt georganiseerd tussen het neerleggen van de wederantwoordnota en sluiting van de debatten. Voor deze hoorzitting is geen termijn bepaald. Bovendien beginnen de termijnen slechts te lopen de dag na de betekening van het afschrift. Soms verlopen er maanden tussen het indienen van het beroep en de officiële betekening ervan door de griffier. Verder is de termijn voor de Raad voor Vergunningsbetwistingen om uitspraak te doen een ordetermijn. Er is bijgevolg geen wettelijke maximumtermijn.

¹⁵ De cijfers zijn gebaseerd op het jaarverslag 2019-2020 van de Raad voor Vergunningsbetwistingen.

3.5.5.3.1 Overzicht

Een administratief beroep tegen een vergunningsbeslissing inzake stedenbouwkundige handelingen genomen in eerste aanleg kan ingediend worden binnen 30 dagen:

- Tegen een vergunningsbeslissing inzake milieuactiviteiten genomen in eerste aanleg kan een administratief beroep ingesteld worden binnen 30 dagen:

- Indien het administratief beroep laattijdig werd ingediend, zal dit afgewezen worden wegens onontvankelijk.

pagina 124 van 142

- Verder kan iedere partij bij ontstentenis van de kennisgeving van de beslissing van de Regering per aangetekende brief een herinnering sturen aan de Regering. Indien na het verstrijken van een nieuwe termijn van 30 dagen vanaf de verzending van de herinnering de Regering haar beslissing niet heeft verzonden aan de partijen, geldt het advies van het Stedenbouwkundig College als beslissing. Bij ontstentenis van een advies van het Stedenbouwkundig College, wordt de omstreden beslissing bevestigd.

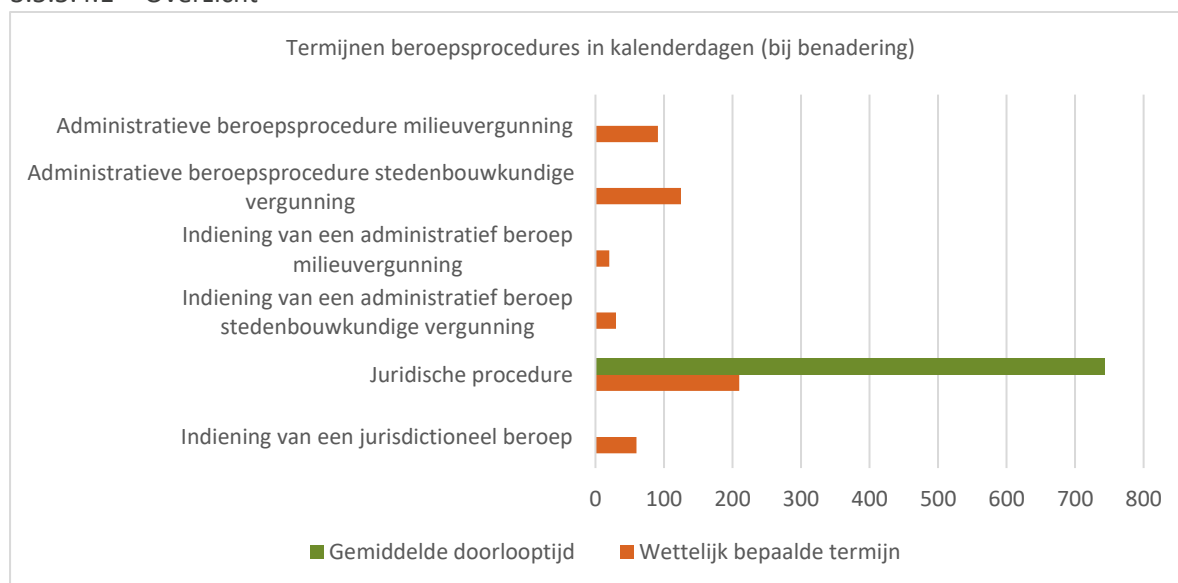
Indien er geen kennisgeving van de beslissing wordt verstuurd binnen de voorgeschreven termijn, dan wordt de bestreden beslissing, ook al is zij stilzwijgend genomen, geacht bevestigd te zijn.

Het besluit van de Regent van 23 augustus 1948 tot regeling van de rechtspleging voor de afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State legt een aantal termijnen op in het kader van een procedure voor de Raad van State. Zo worden er 60 dagen gerekend voor het indienen van een memorie van antwoord, 60 dagen voor het indienen van een memorie van wederantwoord en 30 dagen voor een laatste memorie. Er is geen wettelijke vervalltermijn voor de Raad van State om een arrest te vellen. De procedure voor de Raad van State zal dus minstens 210 dagen in beslag nemen. Hier moet aan toegevoegd worden dat deze termijn nog geen rekening houdt met het verslag van de auditeur, de hoorzitting die wordt georganiseerd. Bovendien beginnen de termijnen slechts te lopen de dag na de betekening van het afschrift door de griffier.

pagina 125 van 142

3.5.5.4 Het Waals Gewest

3.5.5.4.1 Overzicht

3.5.5.4.2 Bespreking

Het administratief beroep tegen een vergunningsbeslissing inzake stedenbouwkundige handelingen moet binnen 30 dagen ingediend worden. Indien het een vergunningsbeslissing inzake milieuactiviteiten betreft, bedraagt de beroepstermijn 20 dagen. Een laattijdig ingediend beroep zal afgewezen worden.

De maximale doorlooptermijn voor een administratieve beroepsprocedure voor een stedenbouwkundige vergunning bedraagt 125 dagen. Het doorlopen van een administratieve beroepsprocedure voor een milieuvergunning neemt overeenkomstig de regelgeving maximum 91 dagen in beslag.

Als de beroepsbeslissing zowel inzake stedenbouwkundige handelingen, als milieuactiviteiten niet tijdig wordt verstuurd, wordt de in eerste aanleg genomen beslissing bevestigd.

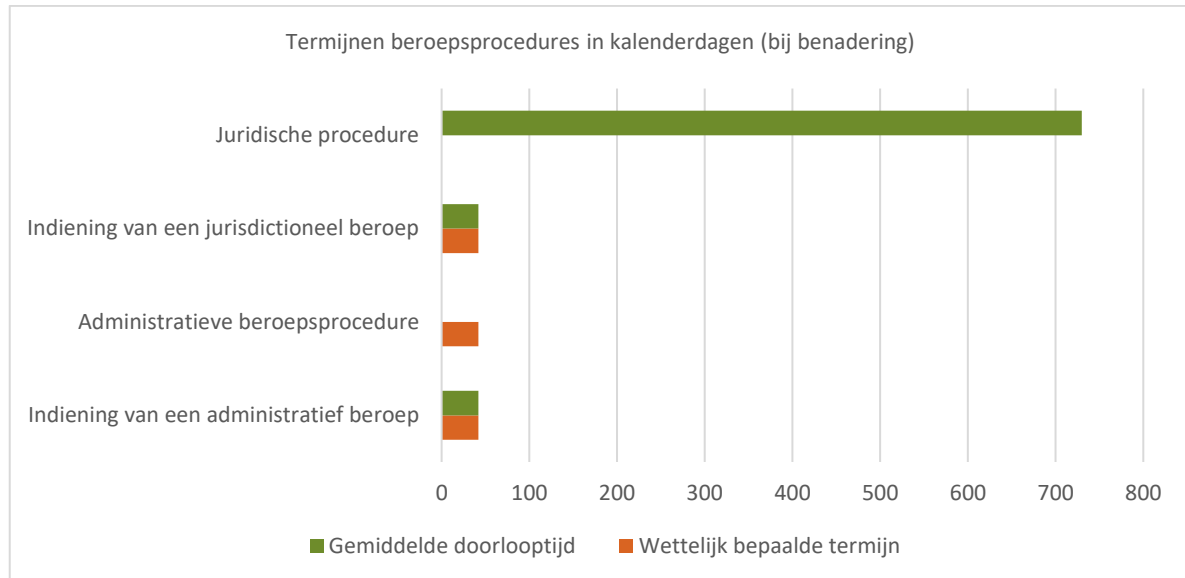
Net zoals bij het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, moet het jurisdictioneel beroep bij de Raad van State binnen een termijn van 60 dagen worden ingediend.

Het besluit van de Regent van 23 augustus 1948 tot regeling van de rechtspleging voor de afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State legt een aantal termijnen op in het kader van een procedure voor de Raad van State. Zo worden er 60 dagen gerekend voor het indienen van een memorie van antwoord, 60 dagen voor het indienen van een memorie van wederantwoord en 30 dagen voor een laatste memorie. Er is geen wettelijke vervalt termijn voor de Raad van State om een arrest te vellen. De procedure voor de Raad van State zal dus minstens 210 dagen in beslag nemen. Hier moet aan toegevoegd worden dat deze termijn nog geen rekening houdt met het verslag van de auditeur, de hoorzitting die wordt georganiseerd. Bovendien beginnen de termijnen slechts te lopen de dag na de betekening van het afschrift door de griffier.

In het werkingsjaar 2017-2018 bedroeg de werkelijke doorlooptijd van een zuiver annulatieberoep bij de Raad van State, afdeling bestuursrechtspraak 743,5 dagen.¹⁷

3.5.5.5 Nederland

3.5.5.5.1 Overzicht

3.5.5.5.2 Bespreking

Een administratief beroep dient binnen zes weken te worden ingediend. De termijn van zes weken blijkt ook de gemiddelde termijn in de praktijk.

De wettelijk bepaalde termijn voor de beroepsprocedure bedraagt zes weken of 12 weken. Een eenmalige verlenging met zes weken is mogelijk. Het uitblijven van een beroepsbeslissing leidt evenwel niet tot een vergunning. De gemiddelde termijn in de praktijk is niet bekend. De algemene indruk is wel dat het overgrote deel van de dossiers binnen de termijn wordt afgehandeld.

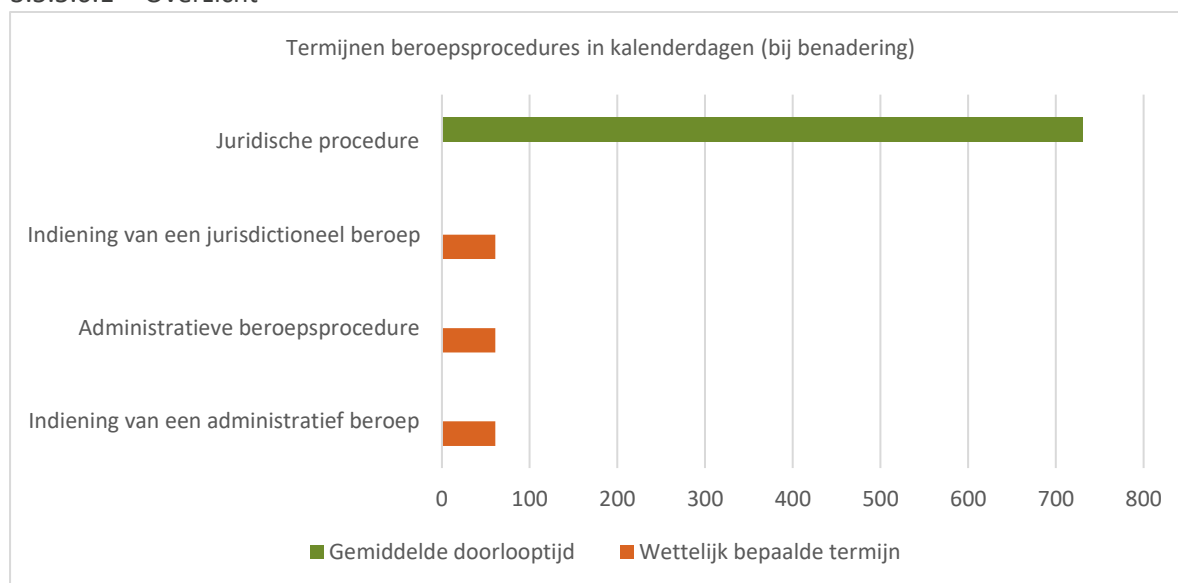
Net zoals een administratief beroep, moet een jurisdictioneel beroep binnen zes weken worden ingediend. Bij overschrijding van de termijn voor het indienen van het beroepschrift, is het beroep onontvankelijk. Uit de praktijk blijkt ook de gemiddelde termijn om een jurisdictioneel beroep in te dienen zes weken bedraagt.

Voor de juridische beroepsprocedure is er geen wettelijke maximum termijn bepaald. De juridische procedure dient binnen een redelijke termijn afgehandeld te zijn. In de praktijk zal de behandeling van een beroep bij de rechtbank een jaar tot anderhalf jaar in beslag nemen. Een hoger beroep bij de afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State duurt gemiddeld anderhalf tot twee jaar.

¹⁷ Vr. en Antw. Senaat, Vr. 6-2351, 4 februari 2019 (B. DALLE, antw. P. DE CREM), www.senate.be/www/?MIval=/Vragen/SchriftelijkeVraag&LEG=6&NR=2351&LANG=nl.

3.5.5.6 Frankrijk

3.5.5.6.1 Overzicht

3.5.5.6.2 Bespreking

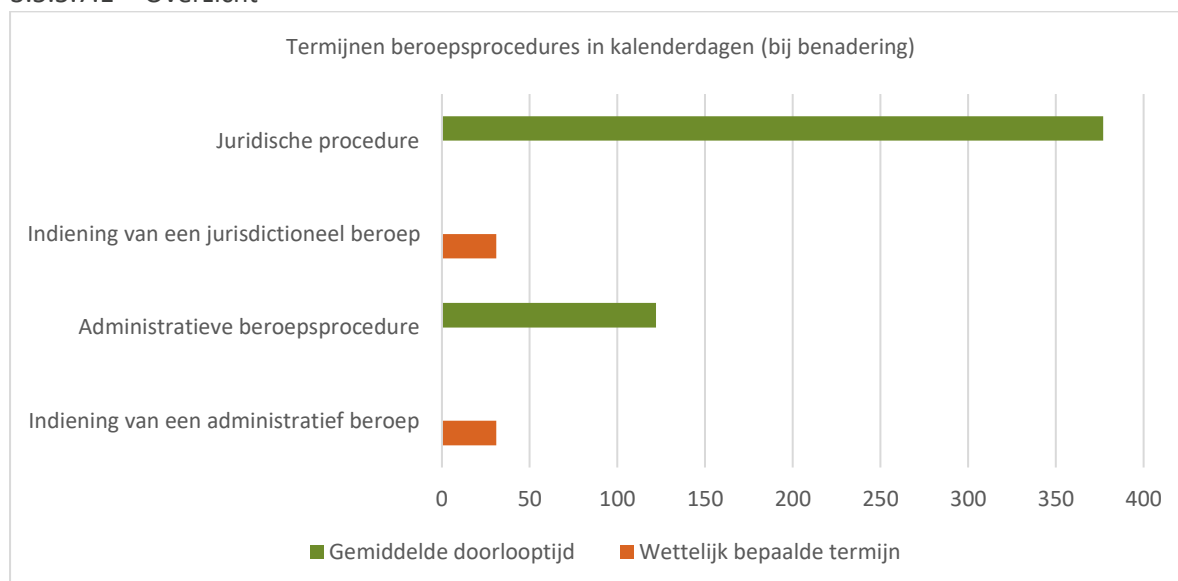
De termijn om een administratief beroep in te dienen bedraagt twee maanden, ofwel 61 dagen, vanaf de bekendmaking van de beslissing. Deze termijn is hetzelfde voor het indienen van een juridictioneel beroep.

Het administratief beroep zal verworpen worden indien de bevoegde overheid meer dan twee maanden stilzwijgt over het beroep.

Wat de juridische procedure betreft, dient in de praktijk rekening te worden gehouden met een gemiddelde termijn van twee jaar, ofwel 730 dagen. Er is geen maximum termijn wettelijk bepaald.

3.5.5.7 Hessen

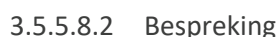
3.5.5.7.1 Overzicht

Zowel het administratief beroep, als het jurisdictioneel beroep moet ingesteld worden binnen een termijn van één maand, ofwel 31 dagen, te rekenen vanaf de ontvangst van de vergunningsbeslissing.

Ook voor de juridische procedure zijn er wettelijk geen termijnen vastgelegd. In 2018 duurde de gemiddelde juridische procedure 12,4 maanden, ofwel 377 dagen.¹⁸

3.5.5.8.1 Overzicht

Een jurisdictioneel beroep moet binnen 60 dagen na de afgifte van de vergunning worden ingesteld. De wettelijke bepaalde termijn voor de juridische procedure bedraagt zes maanden, ofwel 183 dagen. Dit is evenwel een termijn van orde. De werkelijke gemiddelde termijn loopt in de praktijk op tot ongeveer een jaar.

pagina 129 van 142

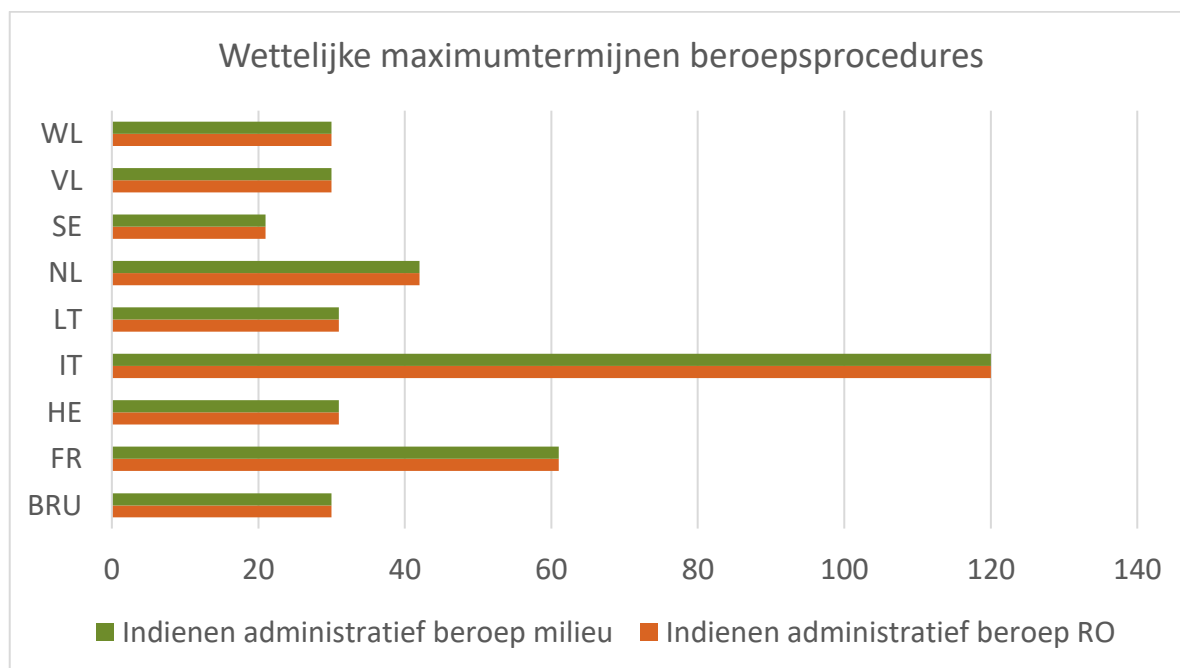
Er is geen wettelijke termijn bepaald voor de juridische procedure. In de praktijk loopt een juridische procedure gemiddeld op tot drie à vijf jaar (i.e. 1826 dagen). In complexe zaken kan de juridische procedure zelfs nog langer dan vijf jaar duren.

3.5.6 Overzichtstabel algemeen

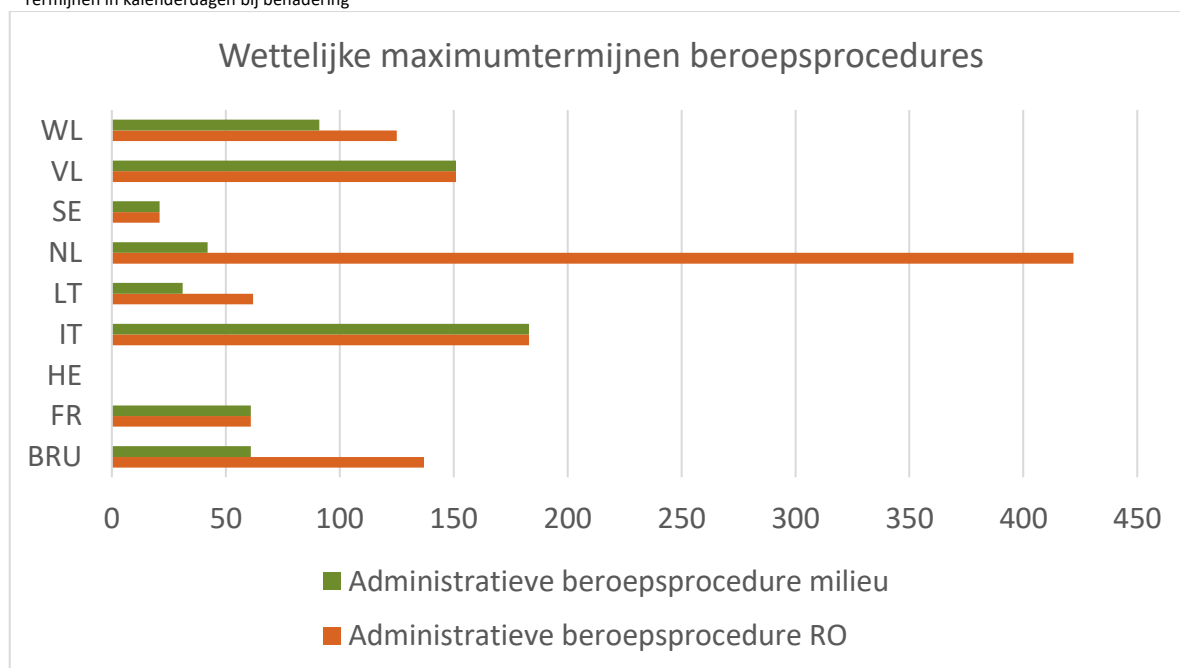
	BRU	FR	HE	IT	LT	NL	SE	VL	WL
Termijnen beroepsprocedures *									
Wettelijke termijn									
Indienen administratief beroep	30 (vergunning RO) 30 (vergunning milieu)	61	31	120 (afh. van de procedure)	31	42	21	30	30
Administratieve beroepsprocedure	137 (vergunning RO) 61 (vergunning milieu)	61	n.v.t. (geen max. wettelijke termijnen)	183	31 (vergunning milieu) 62 (vergunning RO)	42	21 (beroepschrift kan onbepaald aantal keren wijzigen)	151	125 (vergunning RO) 91 (vergunning milieu)
Indienen juridictioneel beroep	60	61	31	60	31	42	21	45	60
Juridische procedure	Min. 210 (niet volledige procedure)	/	n.v.t. (geen max. wettelijke termijnen)	183			21 (beroepschrift kan onbepaald aantal keren wijzigen)	Min. 135 (niet volledige procedure)	Min. 210 (niet volledige procedure)
Termijn in praktijk									
Indienen administratief beroep	/	/	/	/	/	42	/	/	/
Administratieve beroepsprocedure	/	/	122	365	/	/	/	110 (tegen beslissing CBS met OO) 131 (tegen beslissing Dep met OO)	/
Indienen juridictioneel beroep	/	/	/	/	/	42	/	/	/
Juridische procedure	743,5	730	377	365	1826	730	/	450	743,5

* Termijnen in kalenderdagen bij benadering

3.5.7 Overzichtstabel wettelijke maximumtermijnen inzake de beroepsprocedures

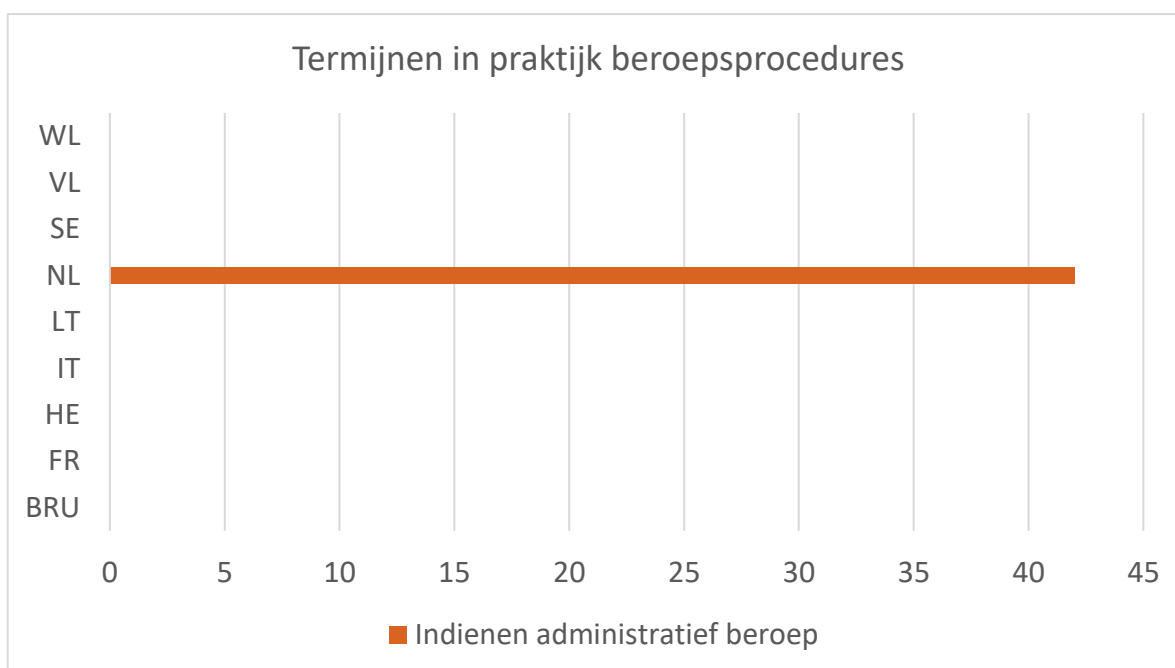

* Termijnen in kalenderdagen bij benadering

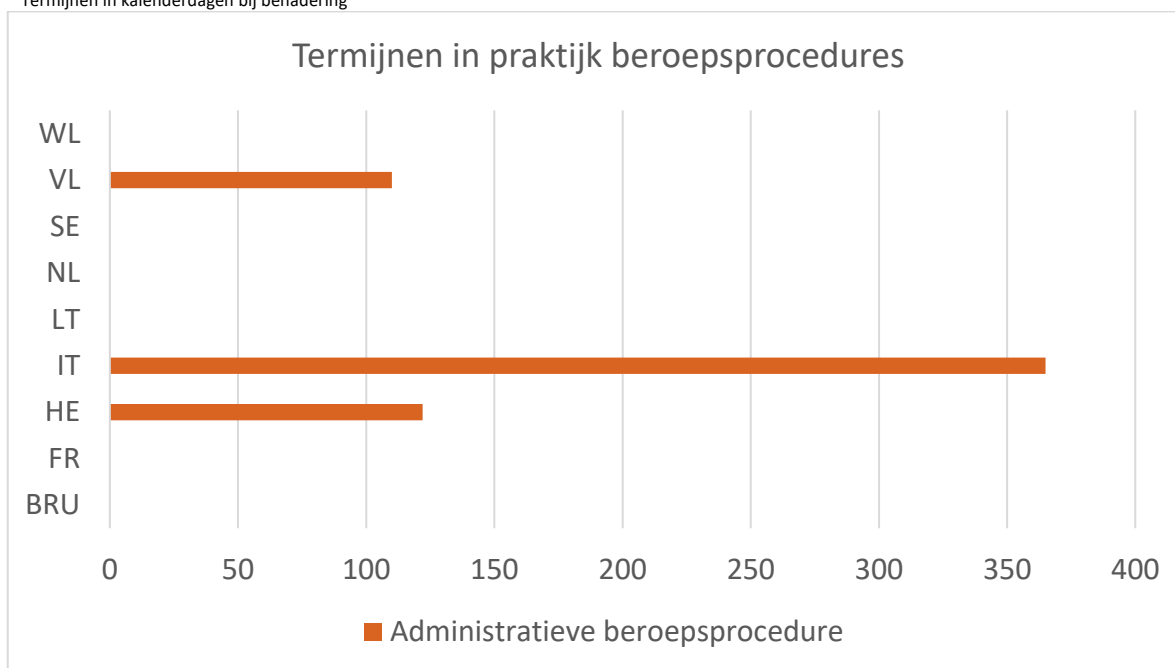

* Termijnen in kalenderdagen bij benadering

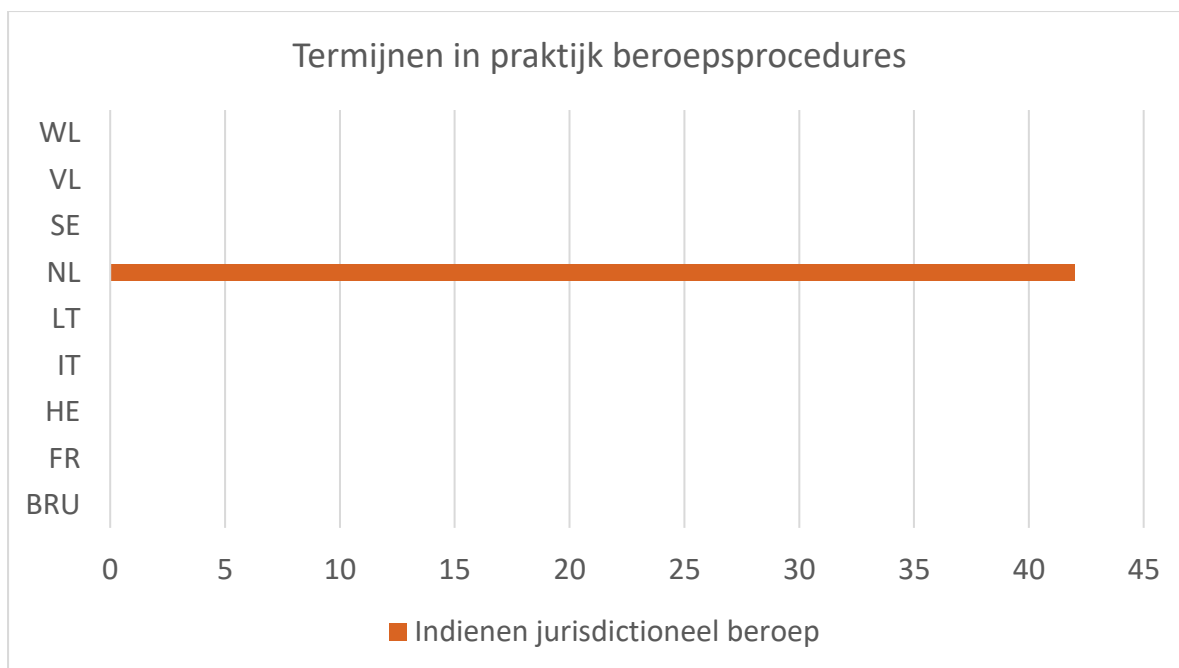
3.5.8 Overzichtstabel praktijktermijnen inzake de beroepsprocedures

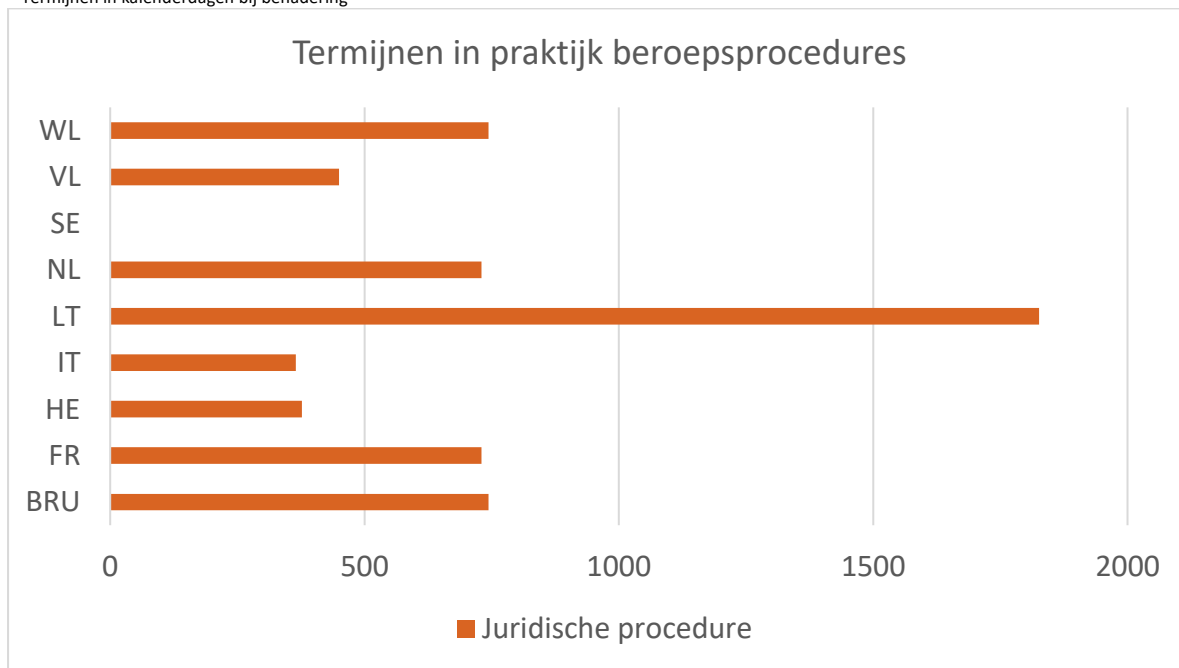
* Termijnen in kalenderdagen bij benadering

* Termijnen in kalenderdagen bij benadering

* Termijnen in kalenderdagen bij benadering

* Termijnen in kalenderdagen bij benadering

3.6 DOORLOOPTERMIJNEN BIJ GEÏNTEGREERDE OMGEVINGSVERGUNNINGEN

Zoals uit de desk research blijkt, bestaat er in het **Vlaams Gewest**, het **Waals Gewest**, **Nederland** en **Hessen** een geïntegreerde vergunning voor de stedenbouwkundige handelingen en de milieuactiviteiten.

In tegenstelling tot Hessen, is deze geïntegreerde vergunning er niet altijd geweest in het Vlaams Gewest, het Waals Gewest en Nederland. Zo geldt de inwerkingtreding van het omgevingsvergunningendecreet voor alle **Vlaamse** steden en gemeenten vanaf 1 januari 2018. De *permis unique* werd in het **Waals Gewest** ingevoerd door de hervorming van 1999 en heeft zich

intussen tot een meer geïntegreerde procedure ontwikkeld. In **Nederland** werd de omgevingsvergunning in 2010 ingevoerd.

Wat de doorlooptermijnen van de vergunningsprocedure betreft, is er in het **Vlaams Gewest** een substantieel verschil tussen de doorlooptermijn vóór integratie en de doorlooptermijn na integratie. Voor de inwerkingtreding van de omgevingsvergunning bestond er namelijk een koppelingsregeling tussen de stedenbouwkundige vergunning en de milieuvergunning. De uitvoering van de ene vergunning werd afhankelijk gesteld van het bekomen van de andere vergunning. Dit betekende dat er twee vergunningsprocedures succesvol moesten doorlopen worden, wat in de praktijk jaren kon duren. Dit is niet zo in het Waals Gewest en Nederland. In Nederland zijn de termijnen na de integratie gelijk gebleven en in het Waals Gewest is het systeem van de *permis unique* gebaseerd op de procedure van de milieuvergunning, ook wat de termijnen betreft.

4 ALGEMENE OPMERKINGEN

Overeenkomstig het **Vlaams** regeerakkoord 2019-2024 wil de bevoegde Minister van omgeving vooral inzetten op hoe de vergunnings- en planningsprocedure kunnen worden vereenvoudigd, versneld en nog meer oplossingsgericht worden gemaakt én bestand tegen beroepen omwille van procedurele redenen. Ook een hervorming van de m.e.r.-procedure dringt zich volgens de Minister op. Momenteel is de opmaak en goedkeuring van een MER volgens sommigen een te zwaar administratief gegeven. Er wordt ook ingezet op het inkorten van de gemiddelde doorlooptijd van procedures bij de Raad voor Vergunningsbetwistingen. Dit bijvoorbeeld door het aanstellen van vier extra rechters. Verder wordt er werk gemaakt van digitalisering. Het omgevingsloket wordt nog performanter, transparanter en klantvriendelijker gemaakt.

Er dient ook opgemerkt te worden dat momenteel de mogelijkheid voor de aanvrager om eenmalig een termijnverlenging van 60 dagen aan de vergunningverlenende overheid te vragen enkel openstaat in de beroepsprocedure. Het is o.i. aangewezen om dit door te trekken naar de procedure in eerste administratieve aanleg.¹⁹ De aanvrager is immers gebaat bij een uitdrukkelijk gemotiveerde beslissing van de vergunningverlenende overheid. Bovendien kan een eenmalige termijnverlenging in eerste administratieve aanleg de aanvrager meer tijd bieden om bijvoorbeeld nog wijzigingen aan zijn aanvraag door te voeren.

In **Nederland** is de Omgevingswet in voorbereiding bij de nationale wetgever. Men streeft ernaar deze wet per 1 januari 2022 in werking te laten treden. Met de Omgevingswet worden alle aspecten van de fysieke leefomgeving in één wet ondergebracht en worden vergunningplichten nog verder geïntegreerd dan thans het geval is. De wetgever wil namelijk naar een integrale toetsing van alle aspecten die de fysieke leefomgeving raken bij het verlenen van vergunning.

De **Zweedse** wetgever heeft in het verleden reeds veelvuldige discussies gevoerd over een grotere mate van coördinatie tussen de bevoegde overheden die milieuvergunningen en bouwvergunningen behandelen, aangezien dit momenteel twee afzonderlijke processen zijn. Momenteel zijn er echter geen aanwijzingen dat de vergunningsaanvraagprocedures meer geïntegreerd zullen worden.

¹⁹ Zie in dit verband ook: A. MAES, “De omgevingsvergunning in de praktijk anno 2020. Een blik op de eerste ervaringen (en knelpunten)...”, *T.Gem.* 2020, afl. 4, 250.

5 CONCLUSIE INZAKE DE OPLOSSINGSGERICHTE TECHNIEKEN

Een deel van deze studie is gericht op het onderzoeken van oplossingsgerichte technieken in vooraf bepaalde Europese landen en regio's.

Op basis van de ingevulde case study fiches stellen wij vast dat er in alle bestudeerde landen en regio's technieken voorhanden zijn om een onvolledige vergunningsaanvraag te vervolledigen. Belangrijk om hierbij te vermelden is dat het vervolledigen van de aanvraag een impact zal hebben op de beslissingstermijn van de bevoegde overheid.

Verder blijkt uit de studie dat een oplossingsgerichte techniek voor onregelmatigheden of problemen tijdens de vergunningsprocedure minder evident is. Enkel het Vlaams Gewest en Italië hebben zowel voor stedenbouwkundige handelingen, als voor milieuactiviteiten een oplossingsgerichte techniek die wettelijk verankerd is en die ervoor zorgt dat onregelmatigheden tijdens de vergunningsprocedure verholpen kunnen worden. De Vlaamse oplossingsgerichte techniek in de vorm van de administratieve lus is de meest verregaande techniek van beiden. In het Vlaams Gewest is het namelijk de bevoegde vergunningverlenende overheid die een onregelmatigheid kan rechtzetten, terwijl in Italië het de aanvrager is die na kennisgeving van de bevoegde overheid de keuze heeft om extra documenten of informatie overmaakt om het probleem te verhelpen.

Ook wat de wijzigingsmogelijkheden van de vergunningsaanvragen betreft, zijn er verschillen waar te nemen in de landen en regio's. In de meeste onderzochte landen en regio's, met inbegrip van het Vlaams Gewest, kan een aanvraag tijdens de vergunningsprocedure nog gewijzigd worden. Zweden is op dit punt het meest verregaand en voorziet weinig beperkingen op het vlak van wijzigingsmogelijkheden aan de vergunningsaanvraag.

In ieder geval toont de studie aan dat er in de onderzochte landen en regio's geen andere of vernieuwende oplossingsgerichte technieken in de vergunningsprocedures wettelijk voorzien worden die nog niet gekend zijn in het Vlaams Gewest.

REFERENCES

BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST

Geraadpleegde regelgeving

- Brussels Wetboek van Ruimtelijke Ordening (BWRO)
- BBHR 13 november 2008 tot bepaling van de handelingen en werken die vrijgesteld zijn van een stedenbouwkundige vergunning, van het advies van de gemachtigde ambtenaar, van de gemeente, van de koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen, van de overlegcommissie evenals van de speciale regelen van openbaarmaking of van medewerking van een architect
- Ord. 5 juni 1997 betreffende de milieuvergunningen

- BBHR 19 juli 2012 betreffende de elektronische procedure in het kader van de aflevering van milieuvergunningen en -attesten, aangiften, inschrijvingen en erkenningen die vallen onder de bevoegdheid van het Brussels Instituut voor Milieubeheer
- Gecoördineerde wetten op de Raad van State
- KB 23 augustus 1948 tot regeling van de rechtspleging voor de afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State
- KB 5 december 1991 tot bepaling van de rechtspleging in kortgeding voor de Raad van State
- Besluit van de Regent 23 augustus 1948 tot regeling van de rechtspleging voor de afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State

- Fiche A desk research: overgemaakt aan Departement Omgeving op 11 februari 2021
- Fiche B case study: overgemaakt aan Departement Omgeving op 11 februari 2021

- <https://leefmilieu.brussels/>

- Kathleen De hornois – Deloitte Legal-Lawyers
- Wim Naudts – Deloitte Legal-Lawyers
- Fien Wuyts – Deloitte Legal-Lawyers

Geraadpleegde regelgeving

Fiches

Website

Contactpersonen

HESSEN

Geraadpleegde regelgeving

Fiches

/

- Moritz Maier – Deloitte Legal Duitsland

ITALIË

Geraadpleegde regelgeving

- Italiaanse Grondwet
- Presidentieel Decreet nr. 380 van 6 juni 2001
- Presidentieel Decreet nr. 160 van 7 september 2010
- Decreet President van de Republiek nr. 1199 van 1971
- Wet nr. 241 van 7 augustus 1990
- Wetgevingsdecreet code nr. 104 van 2 juli 2010
- Wetgevingsdecreet nr. 152 van 3 april 2006

Fiches

- Fiche A desk research: overgemaakt aan Departement Omgeving op 11 februari 2021
- Fiche B case study : overgemaakt aan Departement Omgeving op 11 februari 2021

Website

/

Contactpersonen

- Andrea Antonio Talivo – Deloitte Legal Italië
- Francesco Paolo Bello – Deloitte Legal Italië

LETLAND

Geraadpleegde regelgeving

- Bouwwet
- Wet planning van landgebruik
- Wet gebiedsontwikkelingplanning
- Wet administratieve procedure
- Wet milieueffectenrapportage
- Verordeningen van de ministerraad nr. 500 “Algemene Bouwverordeningen”
- Verordeningen van de ministerraad nr. 529 “Bouwverordeningen voor gebouwen”
- Verordening van het kabinet nr. 438 “Regeling Informatiesysteem voor de Bouw”
- Verordeningen van de ministerraad nr. 671 “Procedure openbaar onderzoek van een bouwvoornemen”
- Verordeningen van de Ministerraad nr. 628 “Bepalingen betreffende de ruimtelijke ordeningsdocumenten voor de ontwikkeling van het grondgebied van de gemeenten”
- Verordeningen van de ministerraad nr. 30 “Procedures volgens welke de nationale milieudienst technische voorschriften voor de voorgenomen activiteit uitvaardigt”

Fiches

- Fiche A desk research: overgemaakt aan Departement Omgeving op 11 februari 2021
- Fiche B case study : overgemaakt aan Departement Omgeving op 11 februari 2021

Website

- big.gov.lv

Contactpersonen

- Maris Liguts – Deloitte Legal Letland
- Laura Vilka – Deloitte Legal Letland

NEDERLAND

Geraadpleegde regelgeving

- Wet algemene bepalingen omgevingswet
- Algemene wet bestuursrecht
- Bouwbesluit 2012
- Activiteitenbesluit milieubeheer
- Activiteitenbesluit Internet Module
- Besluit m.e.r.

Fiches

- Fiche A desk research: overgemaakt aan Departement Omgeving op 11 februari 2021
- Fiche B case study : overgemaakt aan Departement Omgeving op 11 februari 2021

Website

- <https://www.omgevingsloket.nl/>
- <https://www.aimonline.nl/>

Contactpersonen

- Renee van der Zwan – Deloitte Financial Advisory Nederland
- Luisa Welling de Arruda – Deloitte Financial Advisory Nederland

ZWEDEN

Geraadpleegde regelgeving

- Wet op de ruimtelijke ordening
- Milieuwetboek
- Wet inzake de vorming van onroerend goed
- Wet inzake bestuursrecht
- Wet inzake rechtszaken
- Wet inzake administratieve procedures

Fiches

- Fiche A desk research: overgemaakt aan Departement Omgeving op 11 februari 2021
- Fiche B case study : overgemaakt aan Departement Omgeving op 11 februari 2021

Website

/

Contactpersonen

- Johan Mikaelsson – Deloitte Legal Zweden
- Fredrik Kvist – Deloitte Legal Zweden

VLAAMS GEWEST

Geraadpleegde regelgeving

- Grondwet
- Bijzondere wet tot hervorming der instellingen 8 augustus 1980 (BWHI)
- Gecoördineerde wetten op de Raad van State van 12 januari 1973
- Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening (VCRO)

